

JAARVERSLAG
2016

UvH | UNIVERSITEIT
VOOR
HUMANISTIEK

Jaarverslag 2016
Universiteit voor Humanistiek

Inhoudsopgave

Verslag van raad van toezicht	3
-------------------------------	---

Voorwoord	6
-----------	---

Inhoudelijk verslag

1 Het jaar 2016 in hoofdlijnen	7
--------------------------------	---

2 Onderzoek en valorisatie	11
----------------------------	----

3 Onderwijs	20
-------------	----

4 Studenten	28
-------------	----

5 Medewerkers	37
---------------	----

Financieel jaarverslag

6 Financieel beleid	41
---------------------	----

7 Vooruitzichten voor 2017 en latere jaren	44
--	----

8 Balans	50
----------	----

9 Staat van baten en lasten	51
-----------------------------	----

10 Kasstroomoverzicht	52
-----------------------	----

11 Toelichting financieel resultaat	53
-------------------------------------	----

12 Kengetallen	55
----------------	----

13 Toelichting op de balans en de staat van baten en lasten	56
---	----

14 Overige gegevens	80
---------------------	----

Bijlagen

1 Bestuur van de universiteit	87
-------------------------------	----

2 Nevenfuncties leden raad van toezicht	89
---	----

3 Jaarverslag universiteitsraad	90
---------------------------------	----

4 Ordinariaten en bijzondere leerstoelen	92
--	----

5 Organigram	94
--------------	----

6 Duurzame bedrijfsvoering	95
----------------------------	----

Verslag van raad van toezicht

Het bestuur van de Stichting Universiteit voor Humanistiek houdt overeenkomstig artikel 9 van haar statuten als raad van toezicht controle en toezicht op de universiteit. Het bestuur, hierna te noemen de raad, neemt bij zijn optreden de regels van de Code goed bestuur universiteiten (2013) in acht en heeft geconstateerd dat het college van bestuur dat ook doet. De raad is in 2016 vijf keer met het college van bestuur in vergadering bijeen geweest en drie keer met de universiteitsraad. Tenslotte hebben individuele hoogleraren van de universiteit tijdens enkele themabijeenkomsten het onderzoek van hun leerstoel aan de raad gepresenteerd.

Onderwerpen van overleg

Financieel beleid, onderwijs en onderzoek

De raad heeft het jaarverslag en de jaarrekening 2015 besproken en geconstateerd dat de universiteit financieel gezond is en een sterke liquiditeitspositie heeft. Hij heeft met instemming kennisgenomen van de continuïteitsparagraaf en de meerjarenbegroting 2017 besproken en goedgekeurd en kan zich vinden in de daarin geformuleerde uitgangspunten en risicoanalyses.

Ieder trimester bespreekt de raad van toezicht bovendien de financiële stand van zaken met het college van bestuur van de universiteit. In dit verslagjaar is bijzondere aandacht geschonken aan de evaluatie van de realisering van de prestatieafpraak die in 2012 met de Staatssecretaris van onderwijs is gemaakt. De raad heeft aan de hand van door het college van bestuur opgestelde analyses van scenarioplanningen ook de toekomstige financiële risico's nader verkend. De belangrijkste parameters daarvoor zijn het aantal studentprestaties (ingeschrevenen gedurende de nominale studieduur en totaal aantal ingeschrevenen en het aantal bachelor- en mastergraden) en het aantal promoties. Het blijkt onder meer dat de toename van de instroom van studenten en de toename van het aantal promoties van groot belang is voor het zeker stellen van voldoende baten uit de eerste geldstroom. Dat geldt ook voor het verhogen van de studierendementen, zij het in mindere mate. De raad heeft het college van bestuur geadviseerd daar in zijn wervings- en communicatiebeleid terdege rekening mee te houden.

De raad heeft het remuneratierapport 2017 besproken en vastgesteld.

Aanpassing treasurystatuut en reglement audit- en remuneratiecommissie

De minister heeft de regeling inzake het treasurybeheer van instellingen uit 2010 vervangen door een nieuwe regeling. In verband daarmee heeft de universiteit haar treasurystatuut aangepast. De raad van toezicht heeft het herziene treasurystatuut goedgekeurd.

De raad heeft voorts besloten de bevoegdheden van zijn remuneratiecommissie uit te breiden tot die van een audit- en remuneratiecommissie. Het reglement van de commissie is daarop aangepast. De leden van de commissie zijn dezelfde gebleven.

Governance universiteit

In vervolg op de in 2015 met het college van bestuur, het managementteam en de universiteitsraad gevoerde gesprekken over de organisatiecultuur en ontwikkelingen in verband met de 'nieuwe universiteit' is in het voorjaar van 2016 verder gesproken over de topstructuur van de universiteit. Daarin is geconcludeerd dat

- er geen aanleiding is de bestaande topstructuur aan te passen;
- er behoefte is aan meer openheid binnen de organisatie en dat er zorgvuldiger moet worden gecommuniceerd;

- het functioneren van het managementteam verbetering behoeft en de bestuurlijke verhouding tussen het college van bestuur en het managementteam moet worden verhelderd.

De raad heeft met het college van bestuur afspraken gemaakt over de realisering van noodzakelijke verbeteringen.

Ten aanzien van het college van bestuur is besloten de controlefunctie los te maken van de functie lid van het college van bestuur, houder van de portefeuille financiën en bedrijfsvoering. In 2017 wordt de controlefunctie als zelfstandige staffunctie buiten het college geplaatst. Deze aanpassing zal met de benoeming van een opvolger van het huidige lid van het college per 1 juli 2017 definitief zijn beslag krijgen.

Medewerkersonderzoek

In oktober van het verslagjaar heeft binnen de universiteit een medewerkersonderzoek plaatsgevonden. De raad is door het college van bestuur over de uitkomsten daarvan geïnformeerd. Het college heeft naar aanleiding van het onderzoek een programma met verbeterpunten opgesteld. Het zal over de uitvoering en de resultaten daarvan regelmatig aan de raad van toezicht rapporteren.

College van bestuur

De raad van toezicht heeft de jaarlijkse evaluatiegesprekken met de leden van het college van bestuur gevoerd. De raad heeft een beoordelings- en benoemingsadviescommissie geformeerd die hem heeft geadviseerd over de herbenoeming van de rector. Na een beoordelingsgesprek met de rector heeft de commissie geadviseerd tot herbenoeming over te gaan. Vervolgens heeft de raad van toezicht besloten prof. dr. G. Lensvelt-Mulders per 1 juli 2016 voor een tweede termijn van drie jaar te benoemen, nadat zij de universiteitsraad en het managementteam daarover had gehoord. Het verheugt de raad dat zij de benoeming voor een tweede termijn heeft willen aanvaarden.

De lopende benoemingstermijn van drs. C. Gerritsen als lid van het college van bestuur loopt af per 1 juli 2017. Eind 2016 is een benoemingsadviescommissie geformeerd die in een open procedure een opvolger zal werven. De raad van toezicht verwacht in het voorjaar van 2017 een nieuw lid van het college te kunnen benoemen.

Evaluatie eigen functioneren raad van toezicht

De raad heeft in 2016 opnieuw zijn eigen functioneren geëvalueerd. Hij heeft naar aanleiding daarvan een aantal thema's geformuleerd waarop zij de komende periode het toezicht houden op zal concentreren. De raad is van oordeel dat hij bij het uitoefenen van zijn taak de principes van onafhankelijkheid steeds heeft nageleefd.

Herbenoeming leden raad van toezicht

De heer drs. R. Wijnhoven en mevrouw dr. B.E. van Vucht Tjissen zijn volgens het rooster van aftreden per 31 mei 2016 resp. 31 december 2016 als lid van de raad van toezicht afgetreden. De raad heeft na een evaluatie van hun functioneren en na de universiteitsraad daarover te hebben gehoord beide leden voor herbenoeming aan het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond voorgedragen. Het hoofdbestuur heeft hen per 1 juni 2016, respectievelijk 1 januari 2017 voor een volgende termijn van vier jaar benoemd.

Conclusie

De raad heeft vastgesteld dat de rijksbijdrage rechtmatig is verworven en doelmatig en rechtmatig is aangewend. Daarbij zijn aanwijzingen van de accountant in acht genomen. De raad heeft met waardering vastgesteld dat de financiële exploitatie van de universiteit gezond is en is tevreden over de wijze waarop hij gedurende het jaar door het college van bestuur is geïnformeerd. De raad heeft waardering voor de grote inzet waarmee de medewerkers van de universiteit in het verslagjaar opnieuw aan de realisering van haar missie en strategische doelstellingen hebben bijgedragen.

Samenstelling raad van toezicht

Op 31 december 2016 bestond de raad van toezicht uit de volgende leden:

Dr. B.E. van Vucht Tijssen (voorzitter)

Drs. M.J.A.M. Wijnhoven (portefeuillehouder financiën)

Mr. C.J. Peels

Drs. M. Slob

Prof. dr. J.J. Schippers

Dr. B.E. van Vucht Tijssen

Voorzitter van de raad van toezicht

Voorwoord

Wat betekent het om in 2016 een levensbeschouwelijke universiteit te zijn? Hoe laat de Universiteit voor Humanistiek zich hierbij inspireren door het humanisme? Wat betekent het om een academische ambtsopleiding te hebben en geestelijk verzorgers op te leiden in de 21ste eeuw? In het kader van het nieuw te schrijven strategisch plan 2017-2021 heeft de universiteit zich in 2016 herbezonnen op haar bestaansgronden. Samen met onze maatschappelijke en wetenschappelijke partners hebben we de toekomst verkend en een paar heldere conclusies getrokken, die de universiteit tot 2021 zullen helpen haar koers te bepalen. Morele weerbaarheid en actorschap zijn daarbij belangrijke concepten gebleken, niet alleen in het onderwijs en het onderzoek, maar ook in het bestuur en beleid van de organisatie.

Hoe kunnen we onze samenleving op een humane wijze inrichten, zodat alle mensen een zinvol leven kunnen leiden? Het humanisme is niet alleen een levensbeschouwing, het is ook een politiek moreel streven en een zoektocht naar het goede leven. Het richt zich op existentiële vragen naar het ware, het goede en het schone. Vanuit deze inspiratie geeft de universiteit invulling aan haar onderwijs en onderzoek. Belangrijk daarbij is steeds de betrekking van politieke en maatschappelijke structuren op individuele autonomie en agency, en aandacht voor kwetsbaarheid en (gedeelde) verantwoordelijkheid.

Welke gevolgen heeft de herziening van de verzorgingsstaat voor kwetsbare groepen in onze samenleving? Hoe worden waarden als tolerantie en democratie vertaald in ons onderwijssysteem? Wat bedoelen mensen precies als ze aangeven dat ze hun leven voltooid achten? Het zijn een paar voorbeelden van actuele vragen, waar onze onderzoekers zich het afgelopen jaar in hebben verdiept. Het betreft thema's die veel mensen bezig houden. Dat blijkt ook uit het feit dat de universiteit dit jaar haar wetenschappelijke en maatschappelijke netwerken weer zag groeien, en het aantal derde geldstroomopdrachten zag toenemen. Ze bestendigde haar plaats in het academische en maatschappelijk domein.

Dit jaarverslag is de neerslag van het werk dat is verricht door alle medewerkers van de Universiteit voor Humanistiek, haar studenten en vele academische en maatschappelijke stakeholders, die zich voor de universiteit hebben ingezet. Ik ben blij met dit resultaat en bedank iedereen voor hun grote inzet. Samen zijn wij de Universiteit voor Humanistiek, een unieke universiteit in het (inter)nationale academisch landschap.

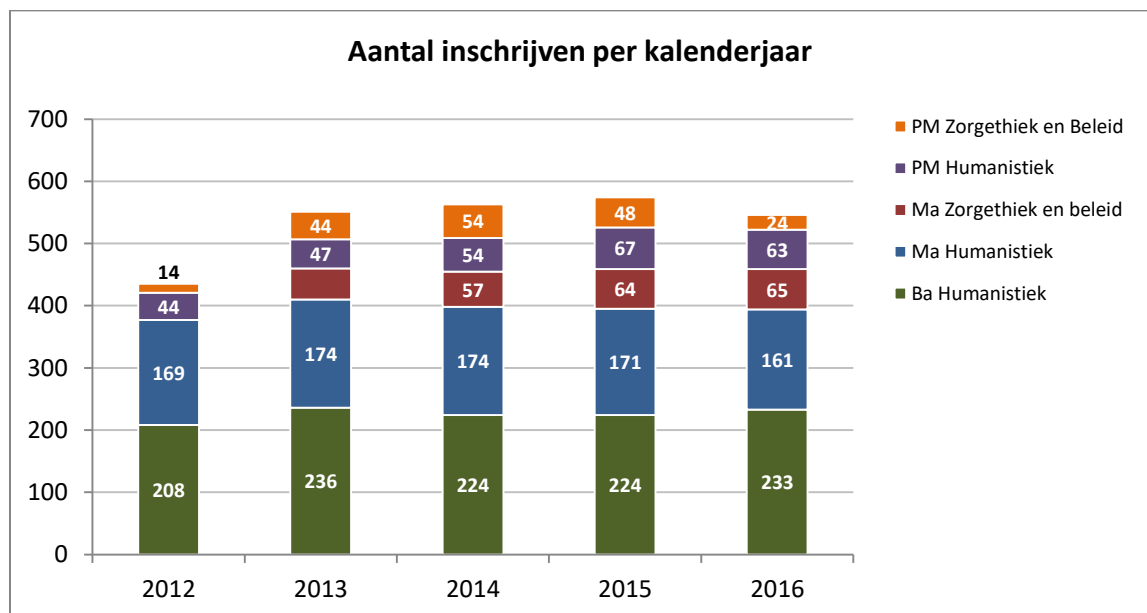
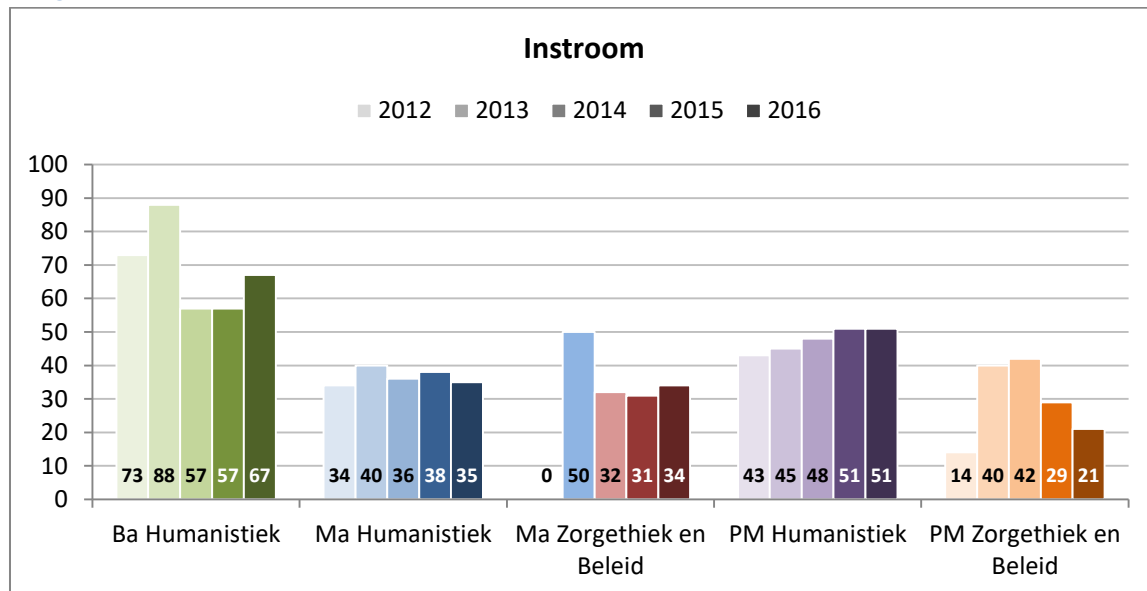
Prof. dr. Gerty Lensvelt-Mulders
Rector en voorzitter van het college van bestuur

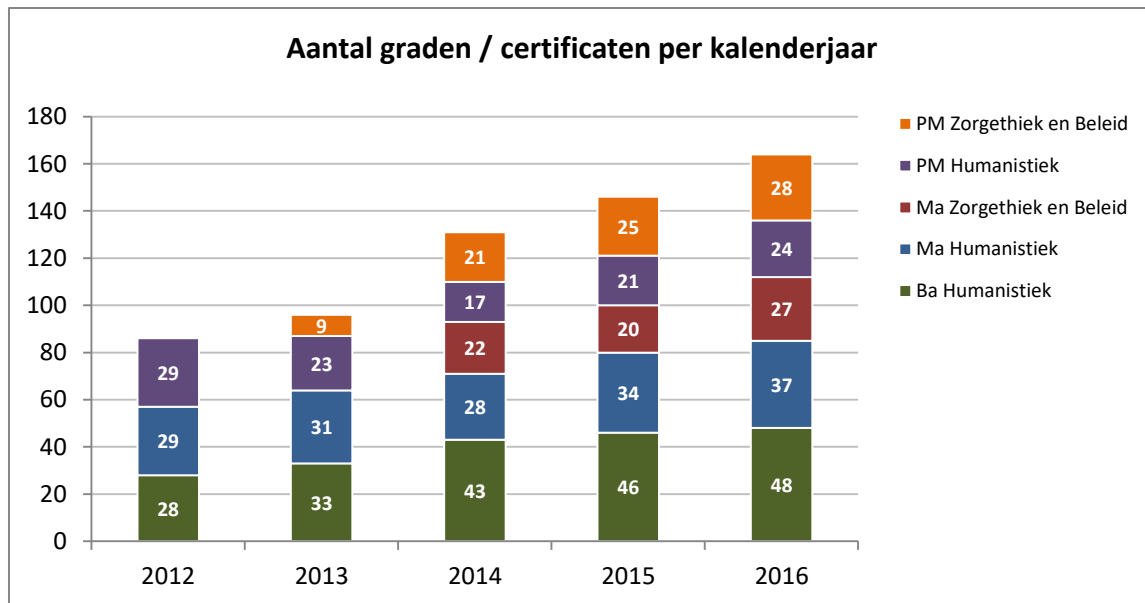
1 Het jaar 2016 in hoofdlijnen

Missie

De Universiteit voor Humanistiek realiseert vanuit humanistische grondwaarden kwalitatief hoogstaand wetenschappelijk onderzoek en onderwijs en draagt daarmee bij aan een humane samenleving waarin alle mensen een zinvol leven kunnen leiden.

Kengetallen

Financiële basisgegevens (Bedragen x euro 1.000)

	2016	2015	2014	2013	2012
Baten totaal	7.514	6.916	6.661	6.570	6.079
wv. rijksbijdrage	5.363	4.935	4.793	4.861	4.587
Lasten totaal	7.157	6.748	6.196	6.024	6.356
wv. personeel in dienst	5.189	4.942	4.431	4.147	4.246
Resultaat exploitatie	356	175	483	570	-254
wv. fin baten & lasten	-1	7	19	23	23
Balans totaal	7.351	7.469	7.246	6.936	6.524
Eigen vermogen	5.893	5.482	5.307	4.823	4.254
Liquide middelen	3.198	3.070	2.777	2.434	1.837
Solvabiliteitspercentage	80	73	73	70	65
Current ratio	2,4	1,7	1,6	1,3	0,9

Bron: instellingsadministratie

Personeelsbezetting ultimo jaar

	2016	2015	2014	2013	2012
FTE*	66	69	65	59	60

Bron: instellingsadministratie

* Inclusief bijzonder hoogleraren, student-assistenten en gedetacheerden (de extern ingevulde bijzondere leerstoelen worden in het verdere jaarverslag niet tot de formatie van de universiteit gerekend).

Prestatieafspraken

Ultimo 2015 is de looptijd van de met de minister gesloten prestatieafspraken afgelopen. De universiteit is er in geslaagd de als verplichte indicatoren gedefinieerde doelstellingen te realiseren. Bovendien is ook een aanzienlijk deel van de facultatieve doelstellingen in de prestatieafspraken gerealiseerd. De Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek had met name veel waardering voor de zeer lage uitval van studenten uit de bachelor. Daarnaast is onder meer het rendement van de bachelor sterk gestegen en is het aantal docenten in het bezit van een onderwijskwalificatie (BKO) fors toegenomen. De commissie heeft positief aan de minister geadviseerd, die in 2016 heeft besloten dat de universiteit de in het vooruitzicht gestelde resultaten in voldoende mate heeft gehaald.

Strategisch plan 2017-2021

In het verslagjaar is gewerkt aan een nieuw strategisch plan. Op 17 mei is een goed bezochte 'aftrapdag' georganiseerd, waarvoor ook veel stakeholders van buiten de universiteit zijn uitgenodigd. Het strategisch plan 2017-2021 wordt in het voorjaar van 2017 vastgesteld.

Onderzoek

In 2016 zijn vier subsidieaanvragen gehonoreerd vanuit de tweede geldstroom, en is voor tien projecten financiering gerealiseerd vanuit de derde geldstroom. (Zie hoofdstuk 2 Onderzoek.)

Onderwijs

In 2016 is een nieuwe uitwisselingsovereenkomst gesloten met een buitenlandse universiteit, de Università degli Studi di Milano. De universiteit heeft een subsidie verworven voor een strategisch partnerschap project in het kader van het Europese programma Erasmus+. Het project richt zich op Education for Democratic Intercultural Citizenship (EDIC+). (Zie hoofdstuk 3 Onderwijs.)

Nationale Studentenenquête

In 2016 scoorde de universiteit opnieuw hoog in de Nationale Studentenenquête. Uit de enquête blijkt dat studenten van de Universiteit voor Humanistiek zeer tevreden zijn over hun opleiding. Studenten waardeerden hun studie in het algemeen op 4,21 op een schaal van 5. De algemene sfeer op de opleiding kreeg een 4,68, en een zeer ruime meerderheid (score 4,56 op de 5) zou de opleiding aanraden bij vrienden, familie of collega's. Informatievoorziening en huisvesting bleven in de scores achter. Op huisvesting kan de universiteit zelf weinig invloed uitoefenen. Dat ligt aan het kameraanbod in Utrecht. (Zie hoofdstuk 3 Onderwijs.)

Samenwerking met het Humanistisch Verbond en humanistische organisaties

In 2016 heeft afstemming met het Humanistisch Verbond plaatsgevonden over zijn concept meerjarenplan. Rector Gerty Lensvelt-Mulders vertegenwoordigde de universiteit in het bestuur van de Humanistische Alliantie, het netwerk van humanistische organisaties, waarbij het Humanistisch Verbond, Humanitas, Hivos, HVO, HUMAN en de Universiteit voor Humanistiek zijn aangesloten.

Medewerkers van de universiteit droegen organisatorisch en inhoudelijk bij aan de derde editie van het *Mag het Licht aan Festival*, dat de Humanistische Alliantie organiseerde in de Tolhuistuin in Amsterdam. Daarnaast initieerde het bestuur van de Alliantie de alliantieacademie, een platform waar (nieuwe) medewerkers van de verschillende humanistische organisaties elkaar vijf keer per jaar kunnen ontmoeten, om kennis te nemen van het georganiseerde humanisme in Nederland en van elkaars werk. Samen met Human verzorgde de universiteit het programmaonderdeel 'Filosofische Darkroom' tijdens het Betweter festival, een nieuw wetenschapsfestival in Tivoli/Vredenburg georganiseerd door Studium Generale van de Universiteit Utrecht, dat 1500 bezoekers trok.

Netwerk van Levensbeschouwelijke Universiteiten

Het Netwerk van Levensbeschouwelijke Universiteiten is in 2016 twee keer bijeen geweest. De universiteit werkte nauw samen met de andere levensbeschouwelijke universiteiten in het kader van de door OCW geïnitieerde veranderingen in de seminariebekostiging, en bij het ontwerpen van een datamanagementprotocol.

Academische vieringen

In 2016 spraken prof. dr. Evelien Tonkens, prof. dr. Margot Trappenburg, prof. dr. Laurens ten Kate, prof. dr. Anja Machielse en prof. dr. Anne Goossensen hun oraties uit. De Deense hoogleraar prof. Finn Thorbjørn Hansen verzorgde de keynote voor de Dies Natalis viering *Laboratorium van de verwondering*. Hoogleraar prof. dr. Marc van den Bossche was gastspreker op de Opening van het Academisch Jaar, die in het teken stond van *Vergankelijkheid en optimisme*.

Medewerkersonderzoek

In het najaar heeft het onderzoeksbureau *Effectory* in opdracht van het college van bestuur een medewerkersonderzoek uitgevoerd. (Zie ook hoofdstuk 5 Medewerkers.) De resultaten zijn in november aan de organisatie gepresenteerd. Uit het onderzoek kwam naar voren dat medewerkers knelpunten ervaren in verband met leiderschap, de bestuurlijke organisatie en communicatie. Er zijn coachings- en verbetertrajecten uitgezet, die in 2017 van start gaan.

Duurzame bedrijfsvoering

De universiteit werkt sinds enkele jaren aan het verduurzamen van haar gebouw. Onder meer door de geleidelijke vervanging van enkel glas door dubbel glas is het warmteverbruik in de afgelopen jaren flink afgenomen. In 2016 is ook het elektriciteitsverbruik teruggebracht. Bij het onderhoud van het gebouw wordt steeds nadrukkelijk stilgestaan bij aspecten van duurzaamheid. (Zie ook bijlage 6.)

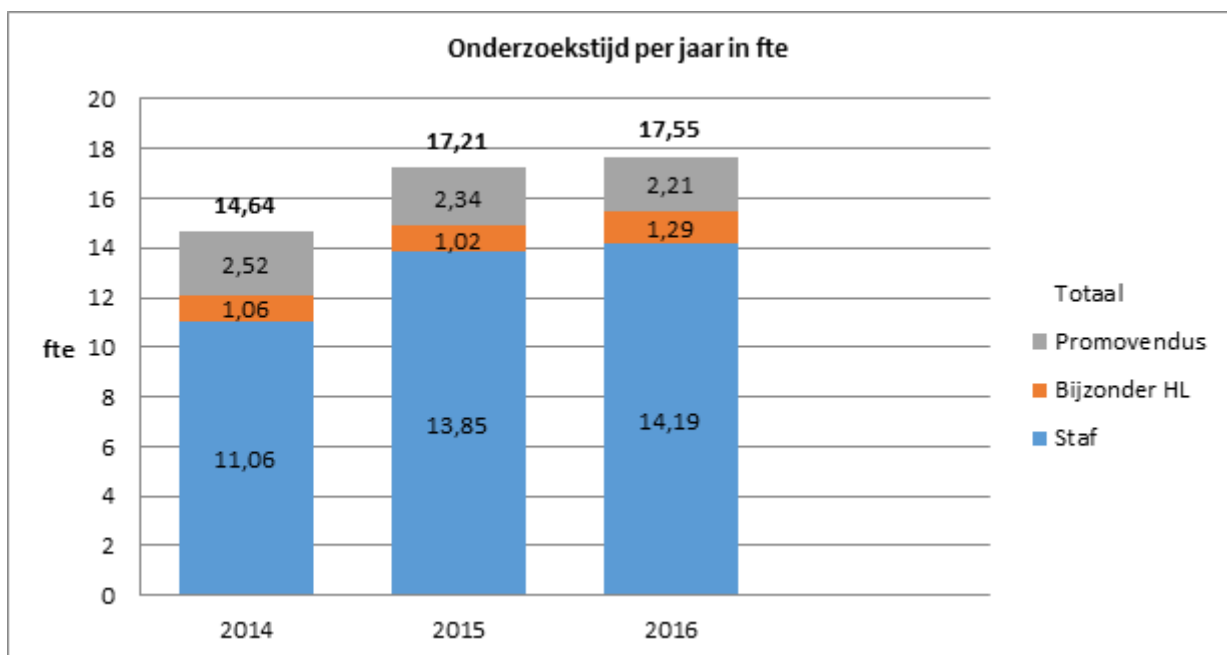
2 Onderzoek en valorisatie

Onderzoek en valorisatie zijn belegd bij zes leerstoelgroepen:

- Humanisme en Filosofie (onder leiding van prof. dr. Joachim Duyndam)
- Educatie (onder leiding van prof. dr. Wiel Veugelers)
- Burgerschap en Humanisering van de Publieke Sector (onder leiding van prof. dr. Evelien Tonkens)
- Globaliserings- en Dialoogstudies (onder leiding van prof. dr. Hans Alma)
- Zorgethiek (onder leiding van prof. dr. Carlo Leget)
- Wetenschapstheorie, Methodologie en Onderzoekslcer (onder leiding van prof. dr. Gerty Lensvelt-Mulders)

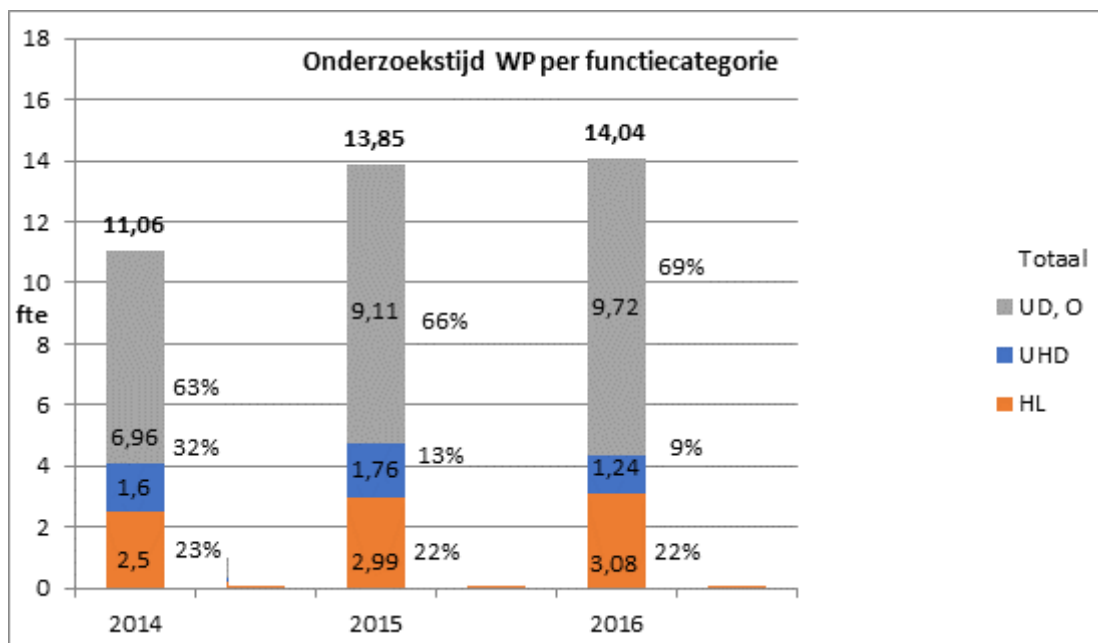
Onderzoekstijd

De totale hoeveelheid onderzoekstijd¹ is in 2016 toegenomen tot 17,50 fte². Door de groei van het aantal universitair docenten en onderzoekers nam de onderzoekstijd toe. Dit werd deels gerealiseerd door externe financiering (zie hieronder). Het aandeel van promovendi nam licht af. Deze trend wordt de komende jaren omgebogen door meer middelen beschikbaar te stellen voor de matching van externe financiering van promotieplaatsen.

¹ Cijfers zijn gecorrigeerd voor ziekte.

² Cijfers over 2015 zijn gecorrigeerd ten opzichte van het jaarverslag 2015. Daarin werd de totale tijd voor onderzoek abusievelijk becijferd op 16,96 fte (2,24 P, 1,02 BHL en 13,6 staf)

Wetenschappelijke publicaties

In 2016 zijn 58 wetenschappelijke publicaties verschenen.

Publicaties	Wetenschappelijk personeel		Bijzonder hoogleraren		Promovendi		Totaal ³	
	Int.	Totaal	Int.	Totaal	Int.	Totaal	Int.	Totaal
Artikelen in gerefereerde wetenschappelijke tijdschriften	30	35	26	26	1	1	53	58
Artikelen in gerefereerde wetenschappelijke proceedings	5	5	0	0	0	0	5	5
Artikelen in wetenschappelijke tijdschriften	1	1	0	0	0	0	1	1
Artikelen in wetenschappelijke proceedings	1	2	0	0	0	0	1	2
Artikelen in wetenschappelijke bundels	15	24	2	2	0	0	17	26

³ Alle totalen zijn ontdebeld voor zover één of meer publicaties samen zijn geschreven door een stafid, bijzonder hoogleraar en/of promovendus.

Overige resultaten	Int.	Totaal	Int.	Totaal	Int.	Totaal	Int.	Totaal
Wetenschappelijke bundels	3	4	1	1	0	0	3	5
Themanummers wetenschappelijke tijdschriften	0	1	0	0	0	0	0	1
Recensies	0	2	0	0	0	0	0	2
Oraties	0	1	0	4	0	0	0	5

Toegankelijkheid artikelen in gerefereerde wetenschappelijke tijdschriften

Ruim 30 procent van de artikelen in gerefereerde wetenschappelijke tijdschriften is Open Access.

	Aantal	Percentage
A: Gold, DOAJ classified ⁴	7	12%
B: Gold, not DOAJ classified OA/Hybrid ⁵	13	22%
C: Green only OA ⁶	0	0%
Subtotaal Open Access	20	34%
D: Toll Access or embargo	39	66%
Totaal aantal artikelen	59	100%

Voor een volledig overzicht van alle publicaties, zie www.uvh.nl/onderzoek/publicaties

Valorisatie

Onderzoekers van de Universiteit voor Humanistiek delen niet alleen de resultaten van hun wetenschappelijk onderzoek met de internationale academische gemeenschap, zij maken deze ook toegankelijk voor professionals en een breder publiek. Dat hoort bij de missie van de universiteit. In 2016 is 37 procent van het totale aantal publicaties voor deze doelgroepen bestemd. Dat sluit aan bij het beleid. In het kader van de Prestatieafspraken werd afgesproken dat 25 tot 45 procent van de publicaties bedoeld is voor valorisatie.

Vakpublicaties voor professionals	Wetenschappelijk personeel	Bijzonder hoogleraren	Promovendi	Totaal ⁷
Artikelen in tijdschriften	15	14	0	28
Artikelen in bundels	4	3	0	7
Monografieën	1	2	0	3
Rapporten	2	2	0	3

⁴ Artikel is gepubliceerd in Open Access tijdschrift dat voorkomt in Directory of Open Access Journals (DOAJ).

⁵ Artikel is Open Access gepubliceerd in een tijdschrift dat niet voorkomt in de DOAJ of in een Closed Access tijdschrift.

⁶ Artikel is alleen open access toegankelijk middels een repository.

⁷ Alle totalen zijn ontdebeld voor zover één of meer publicaties samen zijn geschreven door een stafid, bijzonder hoogleraar en/of promovendus.

Populariserende publicaties voor een breder publiek	Wetenschappelijk personeel	Bijzonder hoogleraren	Promovendi	Totaal ¹⁰
Artikelen in tijdschriften	4	0	0	4
Bijdragen in week- of dagbladen	4	3	0	7
Artikelen in bundels	8	0	0	8

Overige resultaten t.b.v. professionals en een breder publiek	Wetenschappelijk personeel	Bijzonder hoogleraren	Promovendi	Totaal ¹⁰
Redactie bundels	2	0	0	2
Recensies	0	1	0	1

De universiteit heeft haar valorisatieactiviteiten ondergebracht in het praktijkcentrum Zingeving & Professie. De missie van dit praktijkcentrum is bij te dragen aan processen van zingeving en humanisering in beroepspraktijken en organisaties. Dit doet het centrum door middel van het aanbieden van programma's en trainingen.

In 2016 verzorgde het praktijkcentrum op het gebied van kwalitatieve onderzoeksmethoden de training 'Atlas.ti, een inleiding'. Tevens organiseerde het praktijkcentrum de tweedaagse training 'Wervelende Werkvormen'. Professionals die hebben deelgenomen aan de programma's van Zingeving & Professie waren onder andere werkzaam bij Altrecht, Erasmus Universiteit Rotterdam, Hogeschool Utrecht, Humanitas, GGZ Centraal, Maastricht University, Netwerk Palliatieve Zorg, Prodemos, Vilans, Vivent, VUmc en Windesheim.

Het praktijkcentrum heeft in 2016 een nieuwe Celebranten opleiding ontwikkeld. Deze eenjarige opleiding biedt een inhoudelijke verdieping in de levensbeschouwelijke bronnen voor vieringen van transitiemomenten. Daarnaast richt de Celebranten opleiding zich op het begeleiden van de vormgeving van de viering van belangrijke levensgebeurtenissen. De opleiding gaat in 2017 van start.

Het praktijkcentrum bemiddelde bij de organisatie van lezingen, gastcolleges, en workshops door medewerkers van de universiteit.

Bijdrage aan discussie over voltooid leven

Onderzoeker Els van Wijngaarden promoveerde 22 november op een empirisch onderzoek naar de ervaringswereld van ouderen die hun leven voltooid vinden en op een zelfgekozen moment willen sterven. Er was veel belangstelling voor het proefschrift¹ van zowel binnen- als buitenlandse media, mede omdat ministers Edith Schippers en Ard van der Steur een brief hadden gestuurd aan de Tweede Kamer met het voorstel om de euthanasiewet te verruimen. Van Wijngaarden bewerkte het proefschrift tot het publieksboek 'Voltooid leven. Over leven en willen sterven'. Minister Edith Schippers nam het boek in ontvangst op een symposium over voltooid leven, waaraan onder anderen ook Hedy d'Ancona, Vonne van der Meer en prof.dr. Frits de Lange mee werkten. Aan het symposium, dat Els van Wijngaarden organiseerde met het praktijkcentrum Zingeving & Professie, namen 325 bezoekers deel.

¹ Titel proefschrift: *Ready to give up on life. A study into the lived experience of older people who consider their lives to be completed and no longer worth living.*

Nieuwe partners

De *Leerstoelgroep Humanisme en filosofie* startte in 2016 een nieuwe samenwerkingsrelatie met de onderzoeksgroep Belgian Ageing Studies (BAS) van de Vrije Universiteit Brussel. De leerstoelgroep participeert sinds dit jaar bovendien in D-Scope (Detection and Care for Older People), een samenwerkingsverband van de Vrije Universiteit Brussel, de Universiteit Antwerpen, de Katholieke Universiteit Leuven, Hogeschool Gent, en Maastricht University.

De leerstoelgroep *Wetenschapstheorie, methodologie en onderzoeksleer* participeert sinds 2016 in de Research working group on Surveying Older People in Europe: Methodological Challenges and Future Developments. In deze groep participeren ook onderzoeksgroepen van de University of Milano-Bicocca (Dpt Sociology and Social Research), University of Salzburg (Political Science and Sociology), het Max Planck Institute for Social Law and Social Policy, het Munich Center for the Economics of Aging en het GESIS Leibniz Institute for the Social Sciences in Mannheim.

Verder is de leerstoelgroep in 2016 een samenwerkingsrelatie gestart met het lectoraat Persoonsgerichte Praktijkvoering van Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid en wordt sinds 2016 samengewerkt met het Transgender Netwerk Nederland (TNN) voor wat betreft onderwijs en onderzoek naar de sociale positie en welzijn van transgenders.

In 2016 is ook het kennisplatform Utrecht Sociaal (kUS) opgericht, een provinciaal netwerk waarin de Universiteit Utrecht, de Hogeschool Utrecht en de Universiteit voor Humanistiek kennis delen over het sociale domein en samenwerken aan oplossingen voor belangrijke kwesties in het sociaal domein in de regio Utrecht.

Voor een volledig overzicht van academische en maatschappelijke partners van de leerstoelgroepen wordt verwezen naar www.uvh.nl

Financiering

Het onderzoek wordt grotendeels via de eerste geldstroom gefinancierd. Van de totale inkomsten van de universiteit is 1,5 procent afkomstig uit de tweede geldstroom. De universiteit neemt maatregelen om meer inkomsten uit deze geldstroom te verwerven. 6 Procent van de totale inkomsten is afkomstig uit de derde geldstroom: 3,4 procent betreft inkomsten uit onderzoek en 2,6 procent inkomsten uit contractonderwijs (waaronder de graduate school).

Wat betreft de tweede geldstroom zijn er in 2016 zeventien aanvragen ingediend bij NWO en ZonMw. Hiervan zijn er vier toegewezen; een verdubbeling ten opzichte van 2015.⁸ Het slagingspercentage van 23 procent komt overeen met het landelijk gemiddelde.⁹

De leerstoelgroep Zorgethiek ontvangt samen met de Universiteit Utrecht in het kader van het Palliantieprogramma van ZonMw subsidie voor het project *INZICHT; het Initiëren en realiseren van dagelijkse Zin gerichte zorg door integratie van het Ars Moriendi model in het Utrecht Symptoom Dagboek tot het USD-4D*. (Zie kader.) De leerstoelgroep Burgerschap en Humanisering van de Publieke Sector ontvangt in het kader van het programma Vakkundig aan het werk van ZonMw subsidie voor het project *Explicitering, onderbouwing en evaluatie van de werkwijze van sociale onderneming 'Binthout' in Zwolle*. De leerstoelgroep Globaliserings- en Dialoogstudies kreeg van NWO-GW subsidie voor de vorming van het consortium *Social Imaginaries between Secularity and Religion in a Globalizing World (SIMAGINE)*.

⁸ In 2015 werden ook 17 aanvragen ingediend waarvan er twee werden toegewezen.

⁹ In 2015 werd 25% van alle bij NWO ingediende aanvragen gehonoreerd. Bron: NWO, kerncijfers 2015.

(Zie kader.) De leerstoelgroep Educatie nam deel aan een door het Nationaal Regie Orgaan (NRO) van NWO gehonoreerde aanvraag voor een onderzoek naar een pilot voor een Werkplaats Onderwijs Onderzoek Utrecht. De aanvraag werd ingediend door een Utrechts consortium van Utrechtse schoolbesturen voor primair onderwijs en een aantal kennisinstellingen uit de regio.

Stervensbegeleiding

Hoogleraar prof.dr. Carlo Leget verwierf een subsidie van ZonMW, samen met prof.dr. Saskia Teunissen van UMC Utrecht, voor onderzoek naar zingeving in de palliatieve zorg. Leget, hoogleraar Zorgethiek en bijzonder hoogleraar palliatieve zorg, ontwikkelde in de afgelopen jaren een veel gebruikt instrument voor patiënten, naasten en zorgverleners om zingevingsvragen rond het levenseinde te bespreken, ook wel het ars moriendi-model of diamant genoemd. Hoogleraar Hospicezorg Teunissen, die ook directeur is van het academisch hospice Demeter in De Bilt, ontwikkelde het zogenaamde Utrechts Symptoom Dagboek (USD), waarmee patiënten kunnen aangeven waar zorgbehoeften liggen op het somatische en psychosociale vlak. Het onderzoeksgeld wordt gebruikt om beide instrumenten in elkaar te schuiven, waarmee de zingevingsdimensie beter ingebed kan worden in de zorg rond het levenseinde. Het project INZICHT start 1 april 2017. Aan het onderzoek zijn twee promotietrajecten verbonden, voor een verpleegkundige en een geestelijk verzorger.

Social imaginaries

In onze moderne tijd hebben de 'Grote Verhalen' afgedaan, maar de relatie tussen de seculiere samenleving en religie staat wel opnieuw hoog op de agenda. Hoe verbeelden mensen zich de zin van hun bestaan in een geglobaliseerde wereld? Bijzonder hoogleraar prof.dr. Laurens ten Kate en hoogleraar prof.dr. Hans Alma kregen in 2016 een subsidie toegewezen van NWO om een nieuw internationaal consortium te ontwikkelen dat onderzoek gaat doen naar zogenaamde 'social imaginaries'. In het consortium met de naam Simagine werken wetenschappers uit de Verenigde Staten en Europa samen om het project 'Social Imaginaries between Secularity and Religion in a Globalizing World' vorm te geven.

Via de derde geldstroom werd financiering voor tien nieuwe projecten gerealiseerd. Opdrachtgevers/financiers zijn het Nationaal MS-Fonds, de Zinzia Zorggroep, Midpoint Brabant, Platform31, Hospice Issoria, de gemeente Tilburg, de Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk (zie kader), ProDemos, het Europees Parlement (zie kader) en de John Templeton Foundation. Een deel van de projecten gaat in 2017 van start.

Prijzen en onderscheidingen

Dr. Elise van Alphen ontving van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap de Saskia Poldervaart Prijs 2016 voor haar proefschrift *Alles werd Politiek: De verhouding tussen het politieke en het persoonlijke in de humanistische en de homoseksuele beweging in Nederland, 1945-1980*.

De veranderende rol van vrijwilligersorganisaties

In opdracht van de Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk (NOV) verricht een team van onderzoekers (prof.dr. Anja Machielse, prof.dr. Evelien Tonkens, dr. Ellen Grootegoed, dr. Femmianne Bredewold en dr. Thomas Kampen) van 2016 tot en met 2018 een monitorend onderzoek naar de veranderde rol van vrijwilligersorganisaties. De herziening van de verzorgingsstaat vraagt aan mensen meer zelfredzaamheid, inzet van het eigen netwerk en de zelforganisatie van burgers. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de extramuralisering en het 'langer thuis wonen van ouderen' laten nu al een toename van de hulpvraag op lokaal niveau zien en dat leidt tot een groter appèl op de lokale vrijwilligersorganisaties in zorg en welzijn. Niet alleen de uitvoering maar ook bestuurlijk gezien neemt de vraag en complexiteit toe. Het programma 'Vrijwillig Dichtbij' stelt zich ten doel om dertien landelijke vrijwilligersorganisaties slagkracht te geven om lokaal in te spelen op de zich wijzigende en transformerende zorg- en welzijnsuitvoering. De decentralisaties hebben direct invloed op de uitvoering, het samenspel en de verschuiving van werkzaamheden van betaalde werkers en vrijwilligers in het sociale domein.

Aandacht voor democratie en tolerantie in voortgezet onderwijs in Europa

Het Europees Parlement nam in 2016 het initiatief tot een onderzoek naar de vraag hoe in het voortgezet onderwijs in de Europese landen aandacht wordt besteed aan de waarden democratie en tolerantie. Het onderzoek wordt geleid door hoogleraar Educatie prof.dr Wiel Veugelaers, en uitgevoerd in samenwerking met universiteiten in 11 andere Europese landen, en met experts uit alle 28 EU-landen. Het bestaat uit een studie naar het beleid in alle EU-landen, en case-studies in 11 landen.

Wetenschappelijke integriteit

In 2016 zijn geen klachten voorgelegd aan de commissie wetenschappelijke integriteit noch aan de vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit. De vertrouwenspersoon heeft de rector bij enkele promoties geadviseerd over kwesties die de wetenschappelijke integriteit zouden kunnen raken. De vertrouwenspersoon participeert verder binnen de universiteit in de werkgroep Datamanagement en verdiept zich in dat verband onder andere in de nadere invulling van de methodologische basisvereisten van de onderzoeksdiseins die in het (promotie-)onderzoek gebruikt worden. De vertrouwenspersoon participeert in het Netherlands Research Integrity Network (NRIN), het platform voor vertrouwenspersonen wetenschappelijke integriteit in Nederland. Hij heeft in dat verband geadviseerd over de herziening 2014 van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening van de VSNU.

Nevenfuncties van hoogleraren worden gepubliceerd op de persoonlijke pagina's van de hoogleraren op www.uvh.nl

Datamanagement

In november 2016 zijn hoofdlijnen van beleid ten aanzien van het management van onderzoeksdata vastgesteld. Deze zijn met ingang van 1 april 2017 van toepassing op het onderzoek dat wordt uitgevoerd door alle bij de universiteit aangestelde en gedetacheerde medewerkers, alle bij de universiteit geregistreerde (kandidaat) promovendi en alle bij de universiteit ingeschreven studenten voor zover het gaat om een afstudeeronderzoek in het kader van een masteropleiding of ander onderzoek in het kader waarvan buiten de universiteit data wordt verzameld.

Promovendi en promoties

Eind 2016 waren aan de universiteit 107 actieve promovendi geregistreerd; 75 procent van hen nam deel aan de graduate school.

Actieve promovendi per 31-12-2016	Graduate school	Overig	Totaal
Werknemer-promovendi	6		6
Buitenpromovendi	76	25	101
Totaal	82	25	107

In 2016 hebben zeven promoties plaatsgevonden. Drie dissertaties waren Engelstalig. In twee gevallen ging het om werknemer-promovendi. Eén promovendus nam deel aan het programma van de graduate school.

Voor een overzicht van de in 2016 verschenen dissertaties zie:
www.uvh.nl/onderzoek/publicaties/dissertaties

Ouder worden: worden wie je bent

Op 6 december promoveerde Hanne Laceulle op het proefschrift 'Becoming who you are. Aging, self-realization and cultural narratives about later life' met toekenning van het judicium 'cum laude'.

Ouder worden staat in onze collectieve verbeelding gelijk aan verval en achteruitgang. Goed ouder worden is dan alleen mogelijk als we de ouderdom trotseren en zo lang mogelijk jong, fit en vitaal blijven. Maar culturele 'vervalverhalen' noch culturele 'trotseerverhalen' over ouderdom zijn in staat om de eigen waarde en potentie van het latere leven te onderkennen, en ons handvatten te bieden op een zinvolle manier met kwetsbaarheid om te gaan. In het proefschrift zoekt filosofe Laceulle nieuwe, meer inspirerende culturele verhalen over ouderdom in de rijke filosofische traditie van het denken over zelfverwerkelijking.

De graduate school

In 2016 is de opleiding van een nieuw cohort voor het eerst in september gestart. Bij de assessment procedure voor het eerste opleidingsjaar is beoordeeld of de kandidaten de Engelse taal in voldoende mate beheersen. In het programma voor het eerste opleidingsjaar is een cursus Academic Writing geïntegreerd die in belangrijke mate is toegesneden op het door deelnemers te schrijven Review Article. Aan het einde van het eerste jaar doorlopen kandidaat-promovendi een tweede toelatingsprocedure. Ook deze procedure is verder aangescherpt door het College van Promoties, voor zowel de beoordeling van het onderzoeksvoorstel, als het te schrijven Review Article. Beide assessments zijn vastgelegd in het inschrijvingsreglement.

De in 2015 ontworpen benadering voor de systematische bewaking van de voortgang van het promotieonderzoek is in 2016 geïmplementeerd.

Per 1 juni is een nieuwe directeur benoemd.

Deelnemers

Ultimo 2016 stonden 82 promovendi ingeschreven bij de graduate school. Van de 138 deelnemers die vanaf 2010 zijn ingestroomd is eind 2016 gemiddeld 16 procent gestopt voordat aan het eind van het eerste jaar door het CvP toelating werd verleend tot het promotietraject zelf; gemiddeld 21 procent is gestopt na toelating tot het promotietraject. Volgens de VSNU promoveert uiteindelijk gemiddeld circa 75 procent van de bij universiteiten aangestelde promovendi; dat gemiddelde zal niet door elk cohort worden behaald. Vijf deelnemers zijn inmiddels gepromoveerd.

Instroom en uitstroom per cohort per 31/12/2016

	Instroom	Uitstroom			Actief	Max % te promoveren
		Gestopt		Gepromoveerd		
		Voor toelating promotie traject	Na Toelating promotie traject	Totaal	(% van # toegelaten tot promotietraject)	(% van # toegelaten promotietraject)
2010	14	3(21%)	6(43%)	9	1 (9%)	45%
2011	30	3(10%)	9(30%)	12	3 (11%)	66%
2011 MiO ^[1]	8	-	1 (13%)	1	1 (12%)	88%
2012	23	5(22%)	7(30%)	12		61%
2013	16	4(25%)	2(13%)	6		83%
2014	14	3(21%)	4(29%)	7		63%
2015	18 ^[2]	3 (17%)	-	3 ^[3]		100%
2016/2017	15	1 (7%)	-	1		
Totaal	138	22 (16%)	29 (21%)	51	5	82

Promotiejaar per cohort

	Gerealiseerd					Gepland				
	2014	2015	2016	Totaal		2017	2018	2019	2020	2021
2010		1		1			4			4
2011	1	1	1	3		12	3			15
2011 MiO ¹⁰		1		1		6				6
2012						3	7	1		11
2013						1	6	3		10
2014							6	1		7
2015								11	4	15
2016/2017										14
Totaal	1	3	1	5		22	26	16	4	82

[1] Instroom vanuit het voormalige PhD Programma Meaning in Organisation dat in 2010 werd opgeheven.

[2] 15 aan het begin van het jaar; twee zij-instromers

[3] 20% als je zij instromers buiten beschouwing laat

¹⁰ Instroom vanuit het voormalige PhD Programma Meaning in Organisation dat in 2010 werd opgeheven.

3 Onderwijs

In dit hoofdstuk staan de belangrijkste ontwikkelingen van het jaar beschreven in de volgende paragrafen: landelijke ontwikkelingen, inrichting en organisatie van de opleidingen, kwaliteit en internationalisering.

Landelijke ontwikkelingen

Voorinvesteringen Hoger Onderwijs/middelen studievoorschot

Per 1 september 2015 is de Wet studievoorschot hoger onderwijs in werking getreden. Vooruitlopend op de middelen die vanaf 2018 beschikbaar komen, heeft de Universiteit voor Humanistiek besloten €100.000 per jaar te investeren in de kwaliteit van het onderwijs gedurende de jaren 2015 t/m 2017. In 2016 zijn na instemming van de universiteitsraad de volgende voorinvesteringen gedaan:

- een deel is besteed aan het verruimen van de aanstelling van de opleidingsdirecteur om een intensiever management van de opleidingen van de universiteit mogelijk te maken;
- een deel is gebruikt om extra docentkracht (de inzet van twee extra junior docenten) in te zetten voor het oplossen van knelpunten in het onderwijs;
- € 33.000 is ter beschikking gesteld aan de opleidingsdirecteur om acute knelpunten in het onderwijs op te lossen.

Met de universiteitsraad is afgesproken dat vanaf 2018 ook wordt gekeken naar investeringen in de onderwijsinfrastructuur. Inmiddels is onduidelijkheid ontstaan over de wijze waarop OCW de eerder gedane toezeggingen gaat nakomen, waardoor afbreuk wordt gedaan aan het structurele karakter van de financiële impuls en daarmee de bestedingsmogelijkheden.

Vervolg van de Prestatieafspraken

De Reviewcommissie hoger onderwijs en onderzoek is in 2016 tot een positief oordeel gekomen over de resultaten van de universiteit met betrekking tot alle onderdelen van de prestatieafspraken. Zij had veel waardering voor de lage uitval van studenten uit de bachelor. Daarnaast is het rendement van de bachelor sinds 2012 sterk gestegen, is de onderwijsintensiteit toegenomen en is het aantal docenten in het bezit van een onderwijskwalificatie flink gegroeid. Ook voor een aantal aanvullende verbeteringen in het onderwijs zijn goede resultaten geboekt.

Ook na afronding van de prestatieafspraken blijft de universiteit zich inzetten voor verbetering van de onderwijskwaliteit en het studiesucces. Belangrijke doelen waar in 2016 vooruitgang op is geboekt zijn: verdere professionalisering van docenten, versterking van de positie en kwaliteit van de opleidingscommissie, versterking van de internationalisering van het onderwijs, start en voortgang van onderwijskwaliteitsverbeteringsprojecten en verbeteringen in de organisatie en management van het onderwijs.

Inrichting en organisatie van de opleidingen

Het reguliere onderwijsaanbod van de universiteit bestaat uit de bachelor Humanistiek, de driejarige master Humanistiek en de eenjarige master Zorgethiek en Beleid. Centraal in deze opleidingen staat de vorming van professionals die op academisch niveau worden toegerust voor de omgang met existentiële en ethische vragen in hun beroepspraktijk. Daarnaast biedt de universiteit een premaster programma aan en worden promovendi in de graduate school bij hun promotietraject begeleid. De voortgang in de graduate school is in hoofdstuk 2 beschreven. In 2016 werden geen maatwerktrajecten verzorgd.

Bachelor Humanistiek

In de brede bachelor Humanistiek worden studenten vanuit een humanistische inspiratie multidisciplinair opgeleid in de geesteswetenschappen en de sociale wetenschappen. Het onderwijs is opgebouwd langs de inhoudelijke lijnen van zingeving, humanisering, onderzoek en academische en arbeidsmarktgerichte

vaardigheden. In de keuzeruimte van 15 ECTS kunnen studenten externe vakken volgen en de bachelor wordt afgesloten met een scriptie van 10 ECTS.

Ontwikkelingen

- Het verrijkingstraject dat in 2015-2016 voor het eerst werd aangeboden, is in 2016-2017 tijdelijk stopgezet omdat een herziening nodig was. Het traject wordt in het studiejaar 2017-2018 opnieuw aangeboden in een vorm die beter past bij de uitgangspunten en doelstellingen van de universiteit en meer gericht is op de latere beroepspraktijk van UvH-studenten.
- In 2016 is de werkgroep schrijfvaardigheid in de bachelor, bestaande uit bachelordocenten, van start gegaan. De werkgroep ontwikkelt een schrijfvaardigheidsleerlijn die met ingang van studiejaar 2017-2018 geïmplementeerd zal worden en doet tevens aanbevelingen om een academische studiehouding bij studenten te bevorderen. In 2016 is als eerste stap een inventarisatie gemaakt van de schrijfvaardigheidsactiviteiten in het bestaande onderwijs.

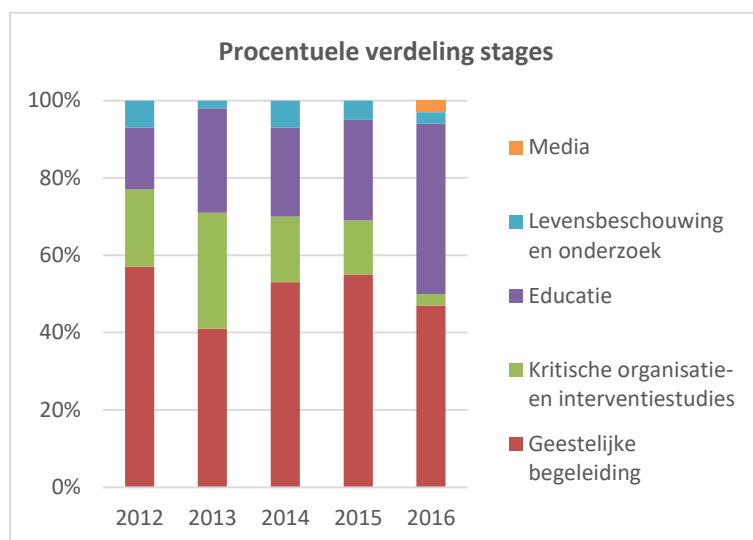
Master Humanistiek

Met een focus op levensbeschouwing en training in waardeoriëntatie, wordt de student in de master Humanistiek geschoold in het professioneel begeleiden van vragen, processen en praktijken van zingeving en humanisering, zowel op individueel als op institutioneel niveau. Een afgestudeerde student Humanistiek kan werkzaam zijn op het traditionele terrein van de geestelijke verzorging, maar zijn of haar kwaliteiten ook inzetten in onderwijs en educatie, maatschappelijke en bestuurlijke organisaties en bedrijven en wetenschappelijk onderzoek. Inmiddels hebben afgestudeerden van de universiteit een goede reputatie in deze professionele werkvelden. Officiële externe erkenning is er door de accreditatie van de opleiding door de Stichting Kwaliteitsregister Geestelijke Verzorgers (SKGV) en de bevoegdverklaring van ambtsdragers door het Humanistisch Verbond. Op basis van de samenwerking met het Centrum voor humanistische vorming kunnen studenten van de universiteit het diploma voor de postinitiële HBO-master leraar HVO en Levensbeschouwing (HL) behalen, waarmee een eerstegraads lesbevoegdheid wordt verworven.

Het programma van 180 ECTS bestaat uit 15 modules van 7,5 ECTS, een stage en afstudeeronderzoek van elk 22,5 ECTS, en een keuzeruimte van 22,5 ECTS waarin ook externe onderdelen of een extra stage kunnen worden gevolgd.

Stage

De stage vormt een belangrijk onderdeel van de master en is een indicatie voor de professionele voorkeur van de studenten. De stage is geprogrammeerd in het tweede opleidingsjaar. Om gegevens over een langere periode te kunnen blijven vergelijken, worden voor deze stages al jarenlang dezelfde rubrieken gehanteerd. Daarbij dient te worden aangetekend dat het steeds meer voorkomt dat binnen stages aspecten van verschillende werkvelden worden gecombineerd.

In 2016 werden 38 stages afgerond, verspreid over de werkkerreinen geestelijke begeleiding (47 procent), kritische organisatie- en interventiestudies (3 procent), educatie (44 procent), levensbeschouwing & onderzoek (3 procent) en het nieuwe werkveld media (3 procent).

De belangstelling voor stages in de geestelijke begeleiding is onverminderd groot. Het percentage stages op het gebied van educatie is in 2016 sterk gestegen, terwijl het aantal stages op het terrein van kritische organisatie- en interventiestudies de afgelopen jaren een daling laat zien, wat mogelijk samenhangt met de opvolging van de hoogleraar Kritische organisatie- en Interventiestudies door de hoogleraar Burgerschap en humanisering van de publieke sector.

In 2016 werd het HVO-diploma aan elf studenten van de universiteit uitgereikt en liepen tien van haar studenten een educatie-stage die voldeed aan de HVO-eisen.

Ontwikkelingen

- In 2016 is een plan opgesteld voor de verbetering van de leerlijn beroepsvaardigheden in de master, en is een eerste overzicht van de bestaande leerlijn gemaakt op basis van de eindtermen en de uitwerking in het curriculum. Docenten in het SKO-traject zullen in 2017 delen van de leerlijn verder uitwerken in het kader van hun onderwijsproject.
- In studiejaar 2016-2017 is het studieonderdeel 'Mediationvaardigheden' toegevoegd aan het masteraanbod. In deze cursus komen onder meer theorieën over geweldloosheid en mediation aan de orde en wordt een humanistische benadering van conflicthantering en -bemiddeling uitgewerkt.

Master Zorgethiek en Beleid

De master Zorgethiek en Beleid leidt studenten op tot zorgprofessionals die in staat zijn een actieve bijdrage te leveren aan ethische reflectie op en beleidsontwikkeling in zorg en welzijn. Studenten worden ingevoerd in de zorgethiek, maken kennis met verschillende onderzoeksmethoden en leggen een proeve van wetenschappelijke bekwaamheid af in de vorm van een masterthesis, die bij voorkeur een kwalitatief empirisch en conceptueel onderzoek bevat in samenwerking met een maatschappelijke partner. Het programma van 60 ECTS bestaat uit zes onderdelen van 7,5 ECTS en een afstudeeronderzoek van 15 ECTS.

Ontwikkelingen

- In 2016 is voortgegaan op de ingeslagen weg, waarbij aangestuurd wordt op het jaarlijks afstuderen van 30 studenten die maximaal twee jaar ingeschreven hebben gestaan. Het nieuwe studentenvolgsysteem werpt zijn vruchten af en heeft tot duidelijke verbeteringen geleid.
- Ook zijn contacten gelegd met instellingen binnen het hoger onderwijs om rechtstreekse instroom in de master Zorgethiek en beleid te bevorderen.
- Een verdere maatregel om uitloop bij het schrijven van de masterthesis zoveel mogelijk te voorkomen is de verplaatsing van een studieonderdeel van periode III naar periode IV, waardoor er in periode III meer ruimte is voor de thesis.

Premaster: traject Humanistiek en traject Zorgethiek en Beleid

Voor afgestudeerden in het hoger onderwijs die niet voldoen aan de toelatingseisen voor de master Humanistiek of de master Zorgethiek en Beleid, wordt een premasterprogramma aangeboden met een omvang van 30 ECTS voor studenten met een wo-diploma en van 45 ECTS voor studenten met een hbo-diploma. Binnen het premasterprogramma is per master een apart traject ingericht. Twee studieonderdelen op het gebied van levensbeschouwing en ethiek zijn gemeenschappelijk en daarnaast kent elk traject twee specifieke onderdelen van 7,5 ECTS, een researchseminar van 7,5 ECTS en een premaster thesis van 7,5 ECTS.

Ontwikkelingen

- Met ingang van 1 september 2016 is naast de premastercoördinator Humanistiek ook een coördinator premaster Zorgethiek en Beleid benoemd. Zij volgende ontwikkelingen binnen de premasters nauwlettend.

- De universiteit is in 2016 met de Akademie Verloskunde Amsterdam Groningen (AVAG) overeengekomen dat op grond van de academisering van het AVAG-curriculum, AVAG-afgestudeerden standaard in aanmerking komen voor het programma van 30 ECTS binnen het premastertraject Zorgethiek en Beleid.
- Met ingang van studiejaar 2016-2017 zijn de toelatingseisen voor de masteropleidingen in verband met de invoering van Engelstalig onderwijs aangescherpt. Voor premasterstudenten die niet aan deze toelatingseisen voldoen, is in voorjaar 2016 eenmalig een voorziening aangeboden in de vorm van een cursus academisch Engels.

Onderwijsmanagement

De opleidingsdirecteur heeft de integrale eindverantwoordelijkheid voor de ontwikkeling, uitvoering en organisatie van de initiële opleidingen van de universiteit. Zij werkt daarbij nauw samen met het managementteam van de universiteit en voert regelmatig overleg met de rector, de opleidingscommissie, de examencommissie, de jaarvertegenwoordigers van de drie opleidingen en de voorzitters van de leerstoelgroepen.

Ontwikkelingen

- Het percentage onderwijs binnen de taakstellingen van het wetenschappelijk personeel is in 2016 verhoogd van 45 procent naar 55 procent. Dit bood de mogelijkheid om de normen voor alle onderwijsactiviteiten te verruimen. Ook is een realistischer toedeling van uren voor toetsing toegepast en zijn binnen de taakstellingen uren gereserveerd voor onderwijsontwikkeling en professionalisering.
- De inhoudelijke afstemmingsoverleggen zijn in 2016 georganiseerd per leerlijn in plaats van per studiejaar, zodat de verbanden tussen de studieonderdelen meer diepgaand besproken kunnen worden.
- Ter ondersteuning van de opleidingsdirecteur worden de cohorten per opleiding door een docent gevolgd. Deze docenten hebben relevante taken in de betreffende opleidingen en hebben hiervoor extra tijd in hun taakstelling gekregen.
- Drie docenten uit de verschillende opleidingen werken in overleg met de opleidingsdirecteur en de beleidsmedewerker kwaliteitszorg aan een nieuwe onderwijsvisie, die als onderlegger zal dienen voor besluiten over de verdere ontwikkeling van het onderwijs.

Opleidingscommissie

De opleidingscommissie is samengesteld uit drie docenten en drie studenten, die samen de drie opleidingen van de universiteit vertegenwoordigen. Naast jaarlijkse terugkerende activiteiten, zoals advisering over de Onderwijs- en Examenreglementen en het onderwijsjaarplan, heeft de commissie in 2016 ter voorbereiding op de midterm review de master Zorgethiek en Beleid uitgebreid geëvalueerd. Ook is een training gevolgd over de nieuwe positie, bevoegdheden en taken van de opleidingscommissie als gevolg van de invoering van de Wet versterking bestuurskracht, en heeft de commissie mede op grond hiervan verbeteringen in haar werkwijze aangebracht.

Speciale aandachtspunten voor studiejaar 2016-2017 zijn de wijze waarop onderwijskwaliteiten meegenomen worden in het personeelsbeleid, het systeem van cursusevaluaties, samenwerking met andere gremia zoals de universiteitsraad en het studentenforum en het informeren van docenten en studenten over resultaten en activiteiten van de opleidingscommissie.

Kwaliteit

Kwaliteitszorg

Naast de gebruikelijke evaluatie activiteiten vond een curriculumevaluatie plaats van de master

Zorgethiek en Beleid en van het programma van de premaster, in vervolg op de curriculumevaluatie van de bachelor- en masteropleiding Humanistiek in 2015-2016. Over de master Zorgethiek en Beleid zijn studenten tevreden. Besloten is het rooster zo aan te passen dat studenten aan het einde van het studiejaar meer ruimte krijgen voor de thesis. In de premaster zal het rooster voor het traject Zorgethiek en Beleid zodanig worden aangepast, dat zorgethiek eerder in het programma aan bod komt.

In de masteropleidingen wordt verder een niveauverschil geconstateerd tussen de instroom uit de premaster en de overige instromers. De komende jaren zullen de premasterstudenten zorgvuldig worden gevolgd, om de ontwikkeling van hun motivatie en hun gang door het programma helder in beeld te krijgen en de doorstroom naar de masterprogramma's te bevorderen.

Mede naar aanleiding van de besprekingen van de opleidingsdirecteur met de jaarvertegenwoordigers (Stuf) is besloten om meer mondeling en met name ook tussentijds te evalueren. Met ingang van studiejaar 2016-2017 vindt in elke cursus halverwege het programma een mondelinge evaluatie plaats. De eerste bevindingen zijn positief.

Met het oog op de heraccreditatie in 2019-2020 is een verdere aanpak geregeld van de geïnventariseerde aandachtspunten uit de laatste visitaties en is een plan van aanpak gemaakt voor de midterm review van het onderwijs, die in 2017 zal plaatsvinden.

De Nationale Studenten Enquête

De universiteit scoorde in 2016 opnieuw hoog in het studenttevredenheidsonderzoek van de Nationale Studenten Enquête (NSE). Voor 47 procent van de vragen en voor 12 van de 17 themascores lag het resultaat significant hoger dan het landelijk gemiddelde, met bijna alle scores boven 3,5 op een schaal van 5. De studenten zijn meer dan gemiddeld tevreden over belangrijke aspecten van het onderwijs, zoals de inhoud van de opleiding, de voorbereiding op de beroepsloopbaan en wetenschappelijke vaardigheden. Hoger dan een 4 scoorden algemene vaardigheden, studierooster, groepsgrootte, stage ervaring en studieomgeving en onder het landelijk gemiddelde lag de themascore huisvesting.

Examencommissie

De examencommissie, bestaande uit een voorzitter, twee leden en een extern lid, borgt de kwaliteit van de toetsing en het gerealiseerd niveau van de drie reguliere opleidingen van de universiteit. Naast het volgen van de uitkomsten van de reguliere kwaliteitszorg op het punt van toetsing, doet de examencommissie zelf ook onderzoek in de vorm van audits. In 2016 heeft een audit plaatsgevonden voor de schriftelijke werkstukken en portfolio's binnen de masteropleiding Humanistiek. De examencommissie heeft op grond daarvan een aantal examinatoren verzocht de archivering van het toetsmateriaal en van bewijsmateriaal met betrekking tot de uitvoering van het toetsbeleid (onder andere van het vier-ogen-principe) te verbeteren. Daarnaast heeft er een audit plaatsgevonden van de lintmodules H3-A1 (Humanisering in Organisaties) en H3-B1 (Verkenning: onderzoek en advies). Een selectie van de afgeronde werkstukken is opnieuw beoordeeld door onafhankelijke en deskundige docenten. Ook zijn er gesprekken geweest met examinatoren en een aantal betrokken docenten. Op basis van deze twee acties heeft de examencommissie de opleidingsdirecteur een aantal adviezen aan de hand gedaan om de kwaliteit van toetsing en het gerealiseerd niveau van H3 te verbeteren.

Het rapport 'Verdere versterking: onderzoek naar het functioneren van examencommissies in het hoger onderwijs' (2015) van de Inspectie van het Onderwijs over examencommissies is in 2016 verwerkt tot een werkplan met het oog op de inhoudelijke voorbereiding van de volgende visitatie.

Naar aanleiding van een aantal gevallen van mogelijk plagiaat heeft de examencommissie zich gebogen over de richtlijnen met betrekking tot plagiaat en deze kritisch bekeken en waar nodig aangescherpt.

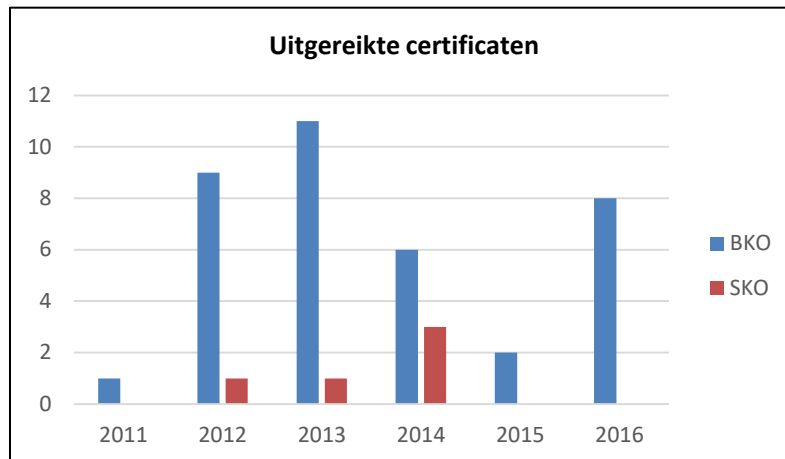
Ook heeft de examencommissie advies uitgebracht over het nieuwe strategisch plan van de universiteit, waarbij zij met name heeft gelet op de onderdelen die verwant zijn aan haar taken en

verantwoordelijkheden. De examencommissie heeft de opleidingsdirecteur verzocht extra aandacht te geven aan de scores voor feedback in de verschillende studieonderdelen.

In het verslagjaar zijn er geen zaken voor het college van beroep voor de examens gebracht.

Basis Kwalificatie Onderwijs

De regeling Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) van de universiteit, die in 2012 is gecertificeerd door de VSNU, beoogt de kwaliteit van de docenten en het onderwijs te verbeteren. Alle docenten van de

universiteit (jonger dan 60 jaar) zijn inmiddels in het bezit van een BKO of volgen een BKO-traject vanwege een recente aanstelling. Verder streeft de universiteit ernaar dat minimaal 10 procent van de docenten in het bezit is van een Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO). Voor een aantal functies binnen de universiteit is een SKO-certificaat een vereiste. Sinds 2013 bestaat de BKO-toetscommissie uit twee externe

leden, waaronder de voorzitter, en één intern lid in het bezit van een SKO. De SKO-toetscommissie is samengesteld uit vijf externe leden, waarbij één lid tevens deel uitmaakt van de BKO-toetscommissie. In 2016 hebben acht docenten een BKO-certificaat behaald. Acht docenten, allen met een recente aanstelling, volgen een BKO-traject.

In 2016 is een SKO-traject opgezet voor veertien docenten. Daartoe zijn onder meer het deskundigheidsprofiel en de begeleidende werkdocumenten geactualiseerd en is een aantal ondersteunende workshops georganiseerd.

Sinds de start van het BKO/SKO-programma in 2010 zijn 37 BKO-certificaten en 5 SKO-certificaten uitgereikt en zijn in totaal 40 workshops gegeven. In 2016 waren de thema's van de workshops: toetsing, ontwerpen van onderwijs, de onderwijsorganisatie, inspirerend hoorcollege geven, begeleiden van docenten, visie op hoger onderwijs, collegiale intervisie en leerlijnen en curriculum van bachelor en master.

Internationalisering

Internationalisering vormt één van de speerpunten in het nieuwe strategisch plan 2017-2021, en het streven is om de internationaliseringsactiviteiten van de universiteit de komende jaren binnen de mogelijkheden van een kleine instelling uit te breiden en verder te verankeren binnen onderwijs en onderzoek.

Visienotitie Internationalisering aan de Universiteit voor Humanistiek

In mei 2016 is tijdens de heidag de visienotitie van de commissie Internationalisering Onderwijs gepresenteerd. De notitie schetst een aanzet tot een visie op internationalisering en benoemt twee belangrijke actielijnen: toename en versterking van mobiliteit van staf en studenten, en de invoering van Internationalisation-at-Home, zodat alle studenten tijdens hun opleiding internationale en interculturele competenties kunnen verwerven. De notitie brengt in beeld welke aspecten een rol spelen bij de implementatie van de actielijnen en op welke wijze internationalisering gevolgen heeft voor beleid en regelingen van de universiteit.

Engelstalig onderwijsaanbod en internationale studenten

Vanwege roostertechnische problemen is in het studiejaar 2016-2017 geen compleet aanbod van vier Engelstalige studieonderdelen op bachelorniveau gerealiseerd. Ook waren er voor dit studiejaar geen buitenlandse uitwisselingsstudenten. Voor 2017-2018 is het Engelstalig cursusaanbod op bachelorniveau weer op orde. Ook wordt gewerkt aan een taalbeleid, dat regelt hoe de universiteit omgaat met het Engelstalige onderwijsaanbod.

Vluchtelingstudenten

Aan het begin van studiejaar 2016-2017 is de universiteit een samenwerking aangegaan met het InclUUsion initiatief van de Universiteit Utrecht, dat immigranten met en zonder verblijfsvergunning de mogelijkheid biedt om deel te nemen aan het onderwijs. Drie vluchtelingstudenten hebben op deze wijze deel kunnen nemen aan twee Engelstalige mastercursussen van de universiteit.

Holland Scholarship

In 2016 heeft de universiteit voor het eerst een Holland Scholarship toegekend aan een masterstudent Humanistiek. Het Holland Scholarship is een beurs van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en 48 Nederlandse hogescholen en universiteiten. De beurs is bedoeld voor studenten die willen studeren, stage lopen of een onderzoek willen doen buiten Europa. De universiteit heeft de beschikking over één Holland Scholarship per studiejaar.

Samenwerking en uitwisseling

Internationaal onderhoudt de universiteit onder meer contacten met zusterfaculteiten in België (Vrije Universiteit van Brussel, Pieter Gilles centrum in Antwerpen en Universiteit Gent), Engeland (Leicester School of Management en Keele University) en de Verenigde Staten (Harvard University). De universiteit heeft met de Vrije Universiteit Brussel in België, de Universitat de Barcelona in Spanje en met the University of Western Macedonia in Griekenland een Erasmus+ samenwerkingsovereenkomst. In 2016 is hier een nieuwe overeenkomst met de Università degli Studi di Milano aan toegevoegd.

Er zijn in 2016 geen Erasmus onderwijsopdrachten verzorgd door docenten van de universiteit en ook heeft er geen studentenuitwisseling plaatsgevonden op basis van de overeenkomsten die de universiteit heeft gesloten.

Met ingang van studiejaar 2017-2018 is het voor studenten van de Universiteit voor Humanistiek mogelijk om met een Erasmusbeurs onderwijs te volgen bij partnerinstellingen. In het najaar van 2016 zijn de eerste organisatorische voorbereidingen getroffen, opdat begin 2017 de aanmelding en selectie voor de onderwijsuitwisseling kan plaatsvinden. De mogelijkheid om via de Universiteit Utrecht op uitwisseling te gaan blijft bestaan.

In (2015-)2016 hebben drie bachelorstudenten en één masterstudent onderwijs gevolgd in het buitenland (Cluj-Napoca - Roemenië, Jyväskylä - Finland, Aarhus - Denemarken, New Haven - USA) en is één masterstudenten in het kader van zijn studie naar het buitenland gegaan voor een afstudeeronderzoek (Bogota - Colombia).

Erasmus+ strategisch partnerschap Education for democratic Intercultural Citizenship

De universiteit heeft in 2016 een subsidie verworven voor een strategisch partnerschap project in het kader van het Europese programma Erasmus+. Het project is gericht op Education for Democratic Intercultural Citizenship (EDIC+). Partners in het consortium zijn de universiteiten van Helsinki, Tallinn, Praag, Bath-Spa, Barcelona en Thessaloniki. De samenwerking bestaat uit de ontwikkeling van een gezamenlijke EDIC curriculum, een jaarlijks intensief programma voor studenten en docenten (in 2017 in

Praag, in 2018 in Helsinki/Tallinn, in 2019 in Thessaloniki), en uitwisseling van studenten en docenten. Het drie jaar durende project wordt in de zomer van 2019 afgerond met een internationale conferentie in Utrecht.

International summerschool on Pluralism, Development and Social Change

In samenwerking met Hivos, Azim Premji University (India), de University of the Free State (Zuid Afrika) en Gadjah Mada University (Indonesie) organiseerde de leerstoelgroep Globalisering- en dialoogstudies de 13e jaarlijkse *international summer school on Pluralism, Development and Social Change* van 7 tot 24 juli in Bangalore, India. Naast vier Nederlandse masterstudenten Humanistiek waren er deelnemers uit India, Zuid Afrika, Kenia, Zimbabwe en Indonesië. Centraal in het programma stond het uitwisselen van kennis en ervaring op het terrein van samenleven in complexe pluralistische samenlevingen, door studenten en praktijkdeskundigen.

4 Studenten

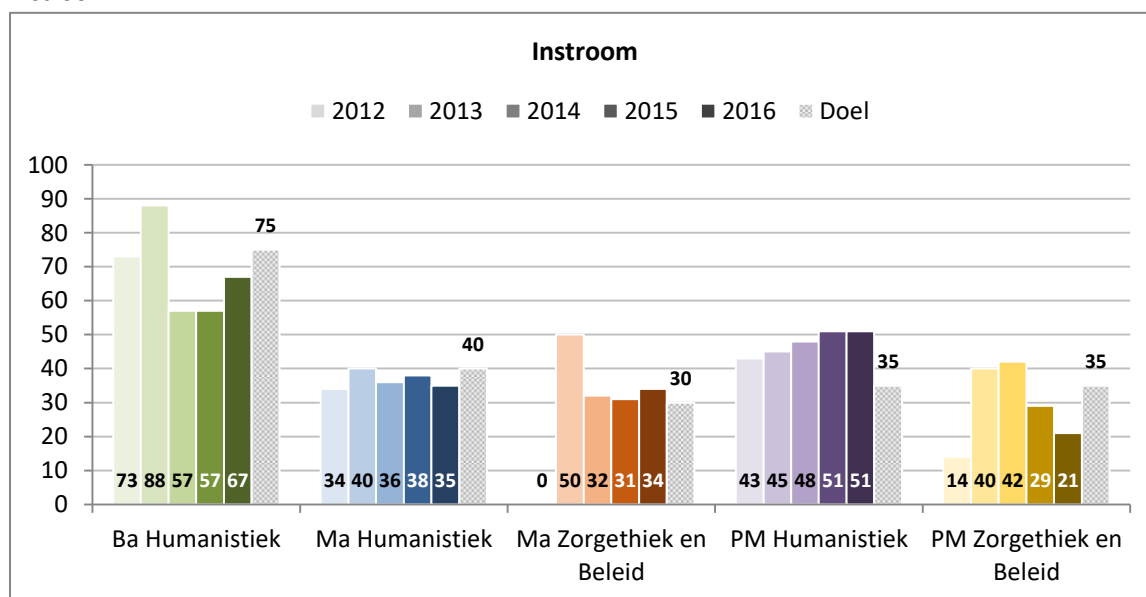
De universiteit trekt een bijzondere groep goed gemotiveerde, kritische en betrokken studenten aan, zo bevestigden ook verschillende visitatiecommissies. De studenten denken, daartoe uitgenodigd door de universiteit, actief mee over de vormgeving en inhoud van het onderwijs en leveren zo een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van het onderwijs. Op 1 oktober van het verslagjaar stonden 534¹¹ studenten (inclusief premasterstudenten) ingeschreven aan de universiteit.

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen beschreven voor de resultaten op het gebied van instroom, doorstroom en rendementen, de studentenpopulatie, de begeleidingsfaciliteiten en overige voorzieningen voor studenten en de alumni.

Resultaten

Deze paragraaf beschrijft de resultaten op het gebied van instroom, doorstroom, rendementen en uitval in het onderwijs. Hierbij moet aangetekend worden dat het om kleine aantallen gaat, waardoor individuele afwijkingen en kleine fluctuaties een groot effect kunnen hebben op de cijfers en de betekenis van ontwikkelingen uitgedrukt in cijfers of percentages dient te worden gerelativeerd.

Instroom

In 2015 zijn de streefdoelen voor de instroom van de verschillende opleidingen voor de komende jaren vastgesteld. Deze doelen, noodzakelijk voor het behoud van een financieel gezonde organisatie, zijn onder meer afgestemd op de omvang van de formatie, de huisvestingsmogelijkheden en de absorptiecapaciteit van de arbeidsmarkt.

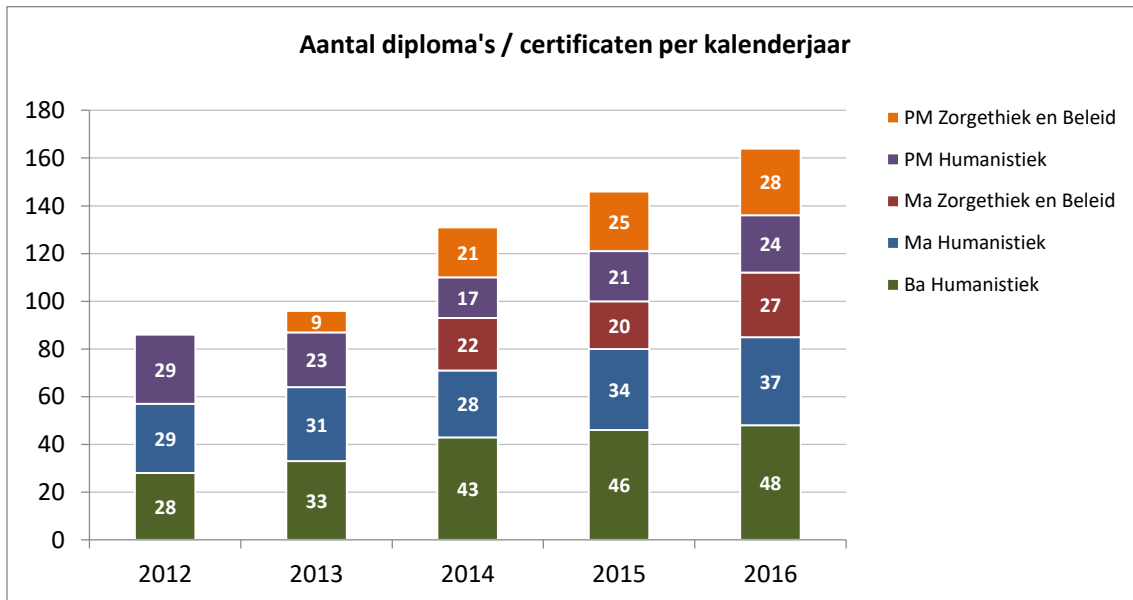
De instroom in de bachelor Humanistiek vertoont na twee jaar weer een stijgende lijn. De universiteit volgt daarmee de landelijke trend van toename van de instroom in WO-bacheloropleidingen ten opzichte van de afgelopen jaren, die voor de Sector Taal en cultuur relatief hoog was ten opzichte van de andere sectoren.

De instroom in de master Humanistiek en master Zorgethiek en Beleid blijft al enkele jaren constant op hetzelfde niveau. De instroom in premaster Humanistiek is hoog gebleven, maar wordt in de praktijk

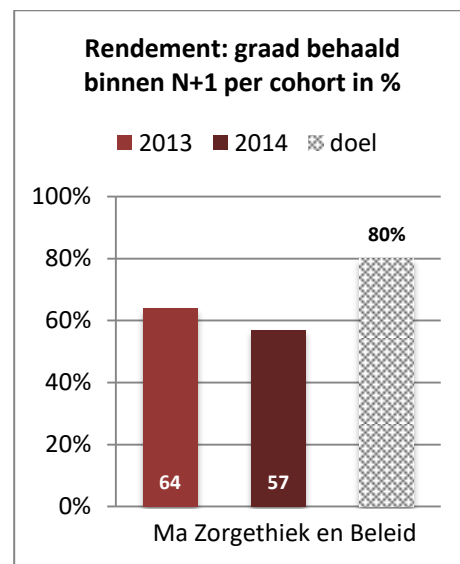
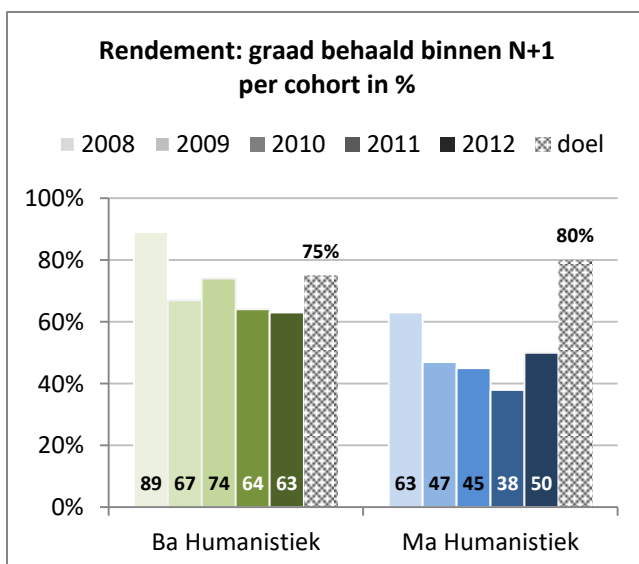
¹¹ Het totaal aantal inschrijvingen per 01-10-2016 is 546. Zes studenten hebben zich voor twee opleidingen ingeschreven, wat het totaal aantal studenten op 534 brengt.

gecorrigeerd door de selectieve werking van het onderwijs. De daling in de instroom in premaster Zorgethiek en Beleid zet in 2016 verder door. Aangezien een belangrijk deel van de instroom in de master Zorgethiek en Beleid bestaat uit premaster studenten, is dit een punt van aandacht.

Rendementen

Het aantal uitgereikte diploma's en certificaten is in 2015 en 2016 sterk gegroeid ten opzichte van voorgaande jaren, ook wanneer de komst van de premaster en master Zorgethiek en Beleid daarbij buiten beschouwing wordt gelaten. De verwachting is wel dat het aantal diploma's de komende jaren zal stabiliseren en mogelijk zal afnemen, als gevolg van de dalende instroom in de bachelor Humanistiek van voorgaande jaren. Ook is de inhaalslag in afstuderen van vertraagde studenten voor de masteropleiding Humanistiek bijna afgerond.

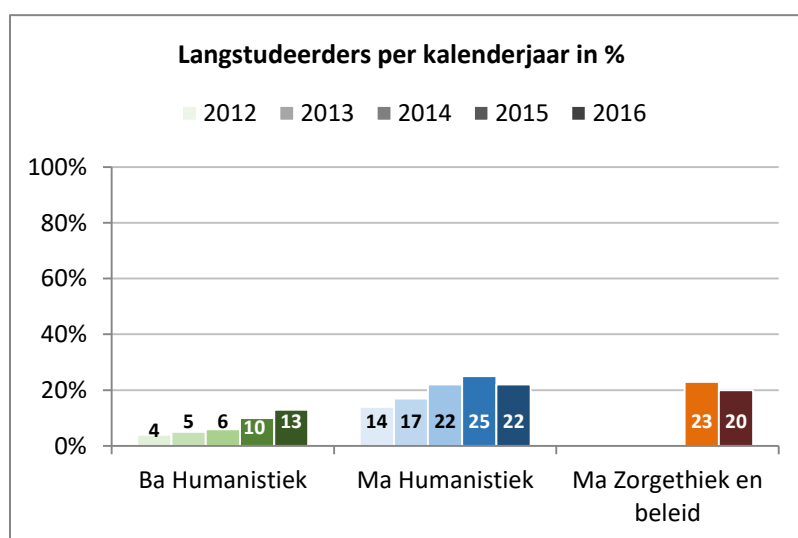
Deze grafieken geven het percentage studenten van een bepaald cohort weer, dat het diploma binnen de nominale studieduur plus één jaar (N+1) heeft behaald. Voor de bachelor gaat het daarbij om de herinschrijvers na het eerste studiejaar en voor beide masteropleidingen betreft dit het hele cohort.

Het rendement van de bachelor lijkt enigszins te dalen. Daar zijn geen duidelijke redenen voor aan te wijzen.

De streefcijfers rendement N+1 voor master Humanistiek en master Zorgethiek en Beleid zijn in 2015 vastgesteld. Voor de driejarige master Humanistiek zijn de rendementen al langer een punt van zorg en in dat licht is het positief dat het rendement een duidelijke verbetering vertoont. Om op termijn het streefdoel van 80 procent te kunnen halen zijn aanvullende maatregelen nodig.

Cohort 2013 is het eerste cohort in de master Zorgethiek en Beleid waarvan de rendementsresultaten N+1 beschikbaar zijn. De resultaten voor cohort 2014 liggen iets lager, maar het is de verwachting dat de rendement bevorderende maatregelen de komende jaren hun vruchten zullen gaan afwerpen.

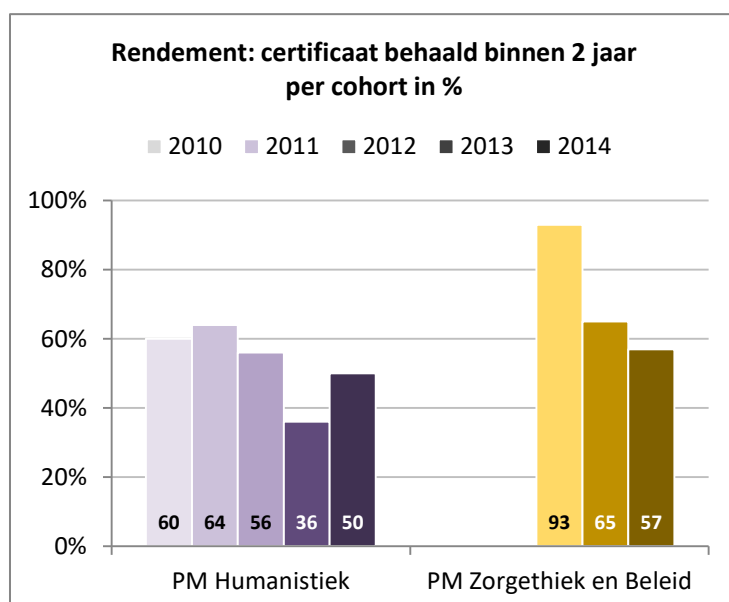
Het feit dat een deel van de studenten van master Zorgethiek en Beleid in de praktijk parttime studeert vanwege baan of gezin of twee masteropleidingen volgt, is een extra complicerende factor bij het behalen van de rendementsdoelen.

De grafiek langstudeerders geeft het percentage studenten weer dat langer dan N+1 jaar staat ingeschreven aan de opleiding. Hierbij zijn tussenjaren meegerekend, wat het beeld enigszins kan vertekenen. Het percentage langstudeerders in de bachelor stijgt licht, maar blijft acceptabel gezien de landelijke realiteit dat weinig WO-bacheloropleidingen een N+1 rendement van meer dan 75 procent halen, en ook omdat het

in absolute aantallen om een beperkt aantal studenten gaat.

In beide masteropleidingen vertoont het percentage langstudeerders een lichte daling, mogelijk als gevolg van de maatregelen die zijn genomen. Voor de master Humanistiek lijkt de stage een belangrijke oorzaak van studievertraging te zijn, en in de master Zorgethiek en Beleid zijn de studenten die in de praktijk in deeltijd studeren of twee opleidingen volgen sterk vertegenwoordigd in de groep langstudeerders. De universiteit zet in op het verder terugdringen van het langstuderen en het vergroten van het rendement N + 1.

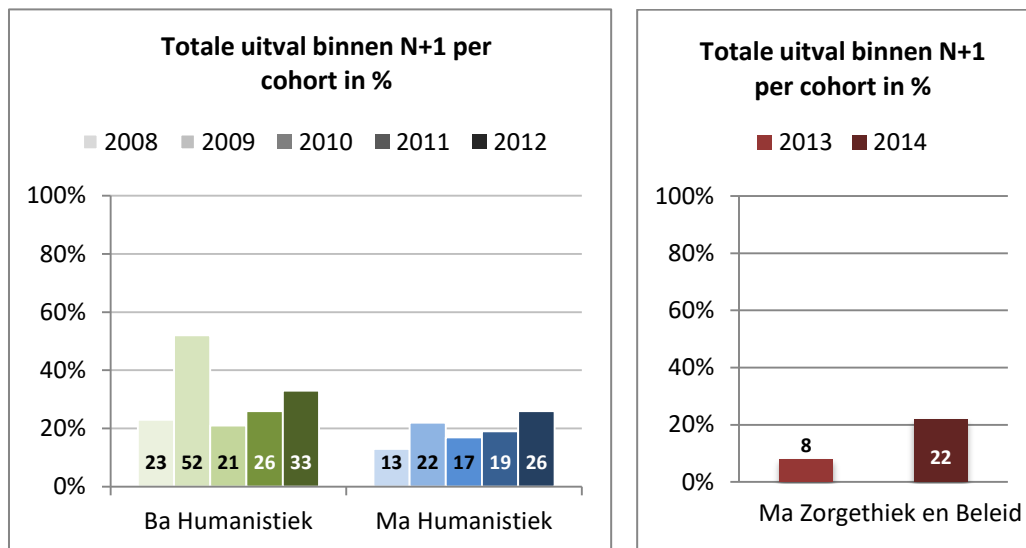
De rendementen voor de premaster zijn relatief laag. Voor een belangrijk deel is dit een gevolg van de selecterende werking van de premaster.

Premasterstudenten onderschatten de studielast of gebruiken de premaster om te beoordelen of zij een studie met een baan kunnen combineren. Het lagere rendement hangt dan ook nauw samen met de hoge uitval.

De universiteit bezint zich op de functie van de premaster en zoekt naar wegen

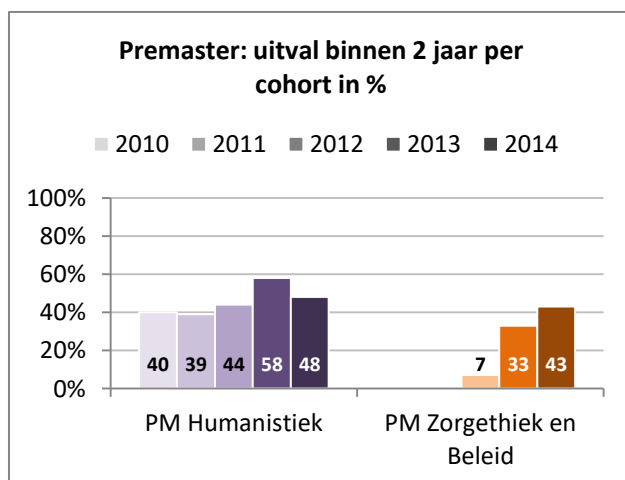
om de premaster een betere voorbereiding te laten zijn op het studeren in een master, met inbegrip van de inhoudelijke voorkennis. Daarbij wordt ook gekeken naar de toelatingseisen voor de premaster.

Uitval

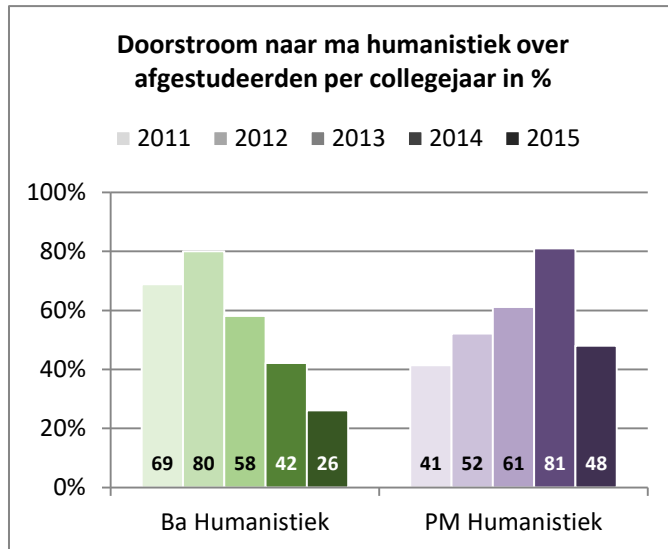
De uitval vertoont een licht stijgende lijn voor de laatste cohorten van de bachelor, maar ligt nog op een aanvaardbaar niveau. De verwachting is dat door de Studiekeuze Check de totale uitval per cohort zal dalen.

Voor uitval in de masteropleidingen liggen de normen lager, aangezien het om gevorderde studenten gaat waarvan een weloverwogen studiekeuze verwacht mag worden. De uitval in beide masteropleidingen is gestegen en aan de hoge kant, hoewel het in absolute aantallen om een beperkt aantal studenten gaat. Volgens de landelijke berekeningswijze worden bij uitval ook de studenten meegerekend die een tussenjaar nemen, waardoor het beeld enigszins vertekend wordt. De universiteit wil uitval tijdens de masteropleiding zoveel mogelijk voorkomen en onderzoekt welke factoren meespelen bij de uitval en welke maatregelen kunnen leiden tot verlaging van het percentage.

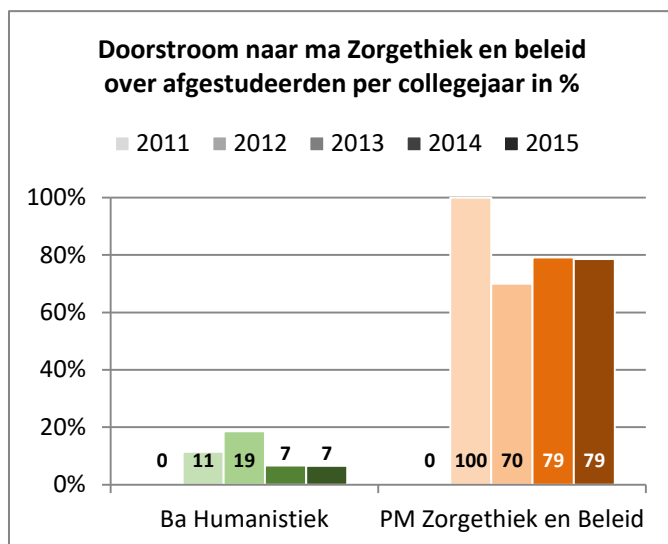
De uitval in beide premasters is relatief hoog, wat in belangrijke mate veroorzaakt wordt door selecterende werking van de premaster.

Doorstroom

Het aantal inschrijvingen in de master Humanistiek daalt, wat veroorzaakt lijkt te worden door de inhaalslag in afstuderen en de uitval, aangezien de instroom in de master op niveau blijft.

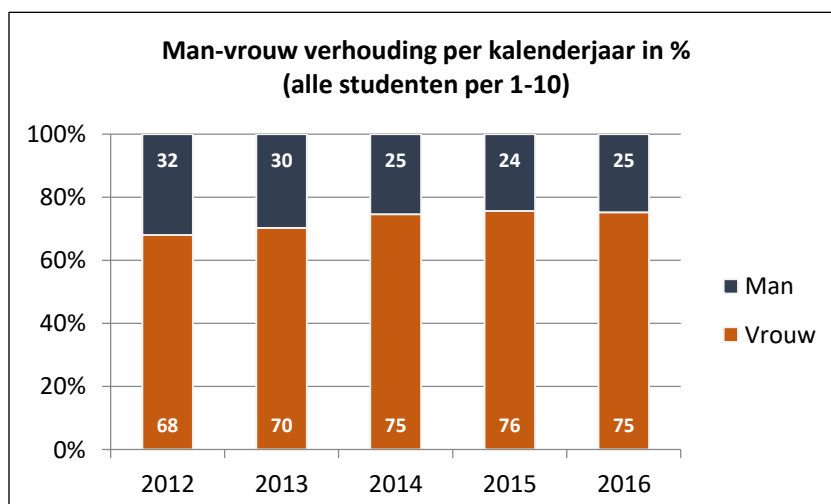
De doorstroomcijfers tonen dat het percentage bachelor- en premaster afgestudeerden dat direct doorstroomt naar de master Humanistiek daalt. Een aantal bachelorstudenten kiest voor een tussenjaar en start later met de masteropleiding. Verder maken studenten door het leenstelsel mogelijk andere studiekeuzes en lijkt doorstromen minder vanzelfsprekend te worden.

De premaster kent een hoge uitval, maar het behalen van het certificaat is in het geval van premaster Zorgethiek en Beleid een goede voorspeller voor doorstroom naar de master. Een kleine groep bachelor Humanistiek afgestudeerden stroomt door naar de master Zorgethiek en Beleid, waarbij het voor een deel om een dubbele inschrijving bij de master Zorgethiek en Beleid en de master Humanistiek gaat.

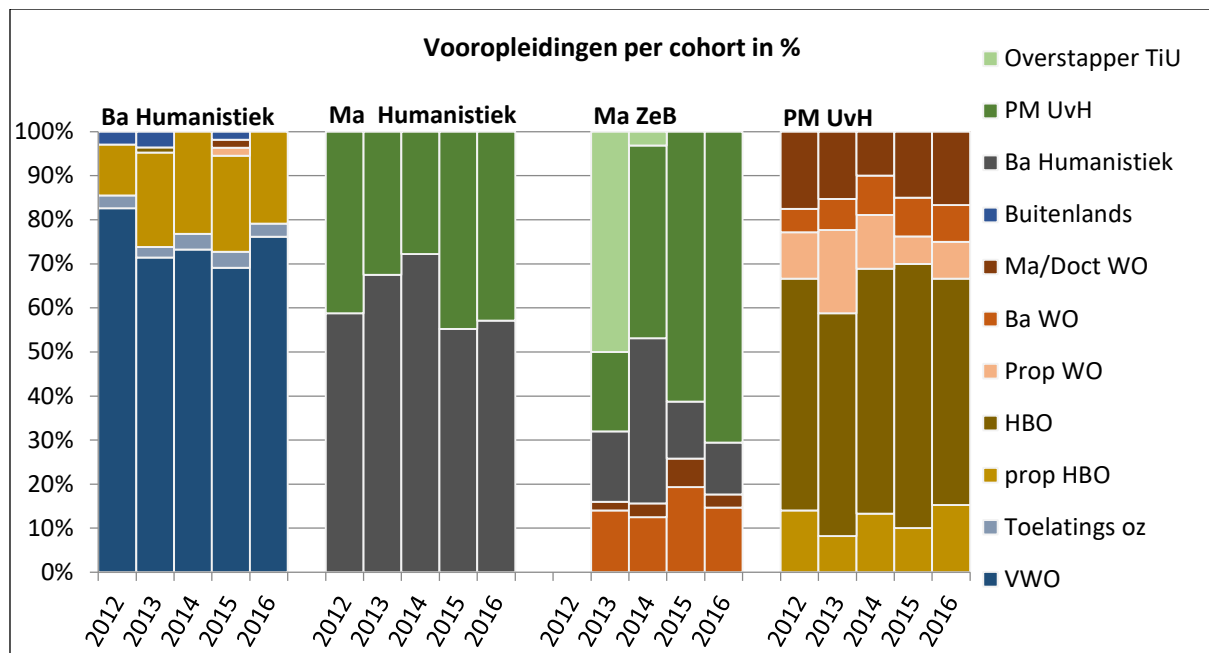
Studentenpopulatie

Man-vrouw verhouding

Al jaren studeren er meer vrouwen dan mannen aan de universiteit. De laatste jaren is het percentage vrouwen verder toegenomen en lijkt zich te stabiliseren op 75 procent. Deze toename hangt waarschijnlijk samen met de komst van master Zorgethiek en Beleid naar de universiteit, aangezien de doelgroep van deze master voornamelijk uit vrouwen bestaat.

Vooropleiding

Vanaf studiejaar 2013-2014 geeft een propedeuse hbo geen toelatingsrecht meer tot een wo bacheloropleiding en kunnen extra toelatingseisen gesteld worden. De universiteit heeft hiervan afgezien, met als gevolg een procentuele toename van deze instroom vanaf 2013, die zich inmiddels lijkt te stabiliseren.

De procentuele verhouding tussen bachelor afgestudeerden en premasterstudenten in de master Humanistiek laat vanaf 2015 een duidelijke verschuiving zien, wat samenhangt met de daling in instroom van bachelor Humanistiek afgestudeerden. Dit heeft onder meer effecten op de onderwijsprocessen en de universiteit bezint zich op een optimale verhouding en de wijze waarop deze bewerkstelligd kan worden.

Het percentage studenten dat via de premaster instroomt in de master Zorgethiek en Beleid is in 2016 fors gestegen. In 2016 zijn maatregelen genomen om de instroom in de premaster de komende jaren toe te laten nemen, zoals de eerdergenoemde samenwerking met de Academie Verloskunde Amsterdam Groningen (AVAG). Daarnaast wordt onderzocht hoe het aandeel studenten dat rechtstreeks instroomt op basis van een wo-diploma kan worden vergroot.

De procentuele verhouding tussen premasterstudenten met een hbo-vooropleiding en een wo-vooropleiding lijkt zich te stabiliseren op 65% - 35%.

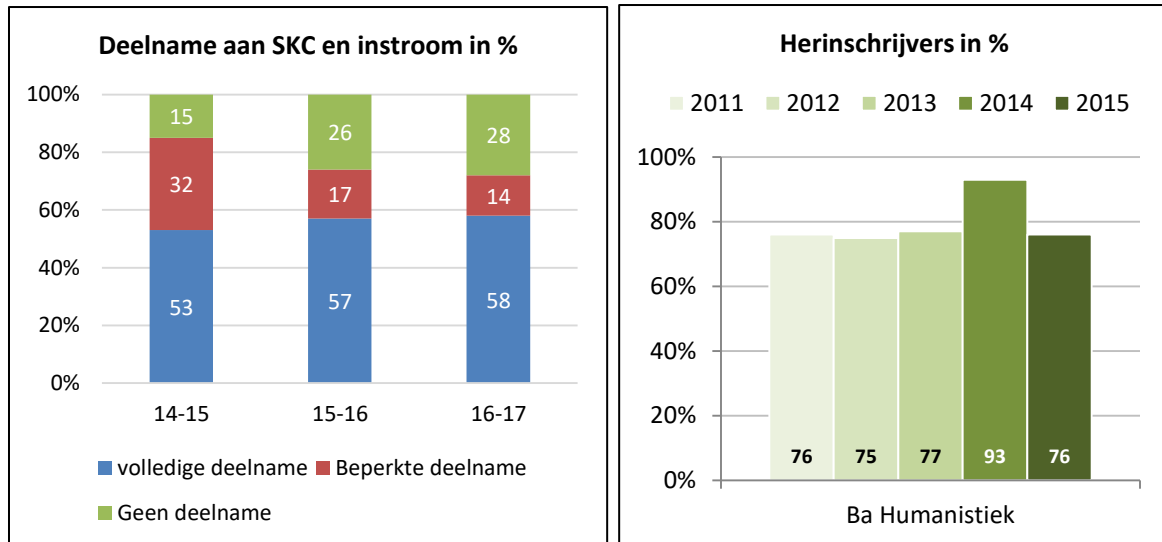
Begeleiding

Studiekeuze Check

In voorjaar 2016 heeft de universiteit voor de derde keer een studiekeuzetraject aangeboden aan aankomende bachelorstudenten, de zogenaamde Studiekeuze Check (SKC). Het SKC-traject bestond uit:

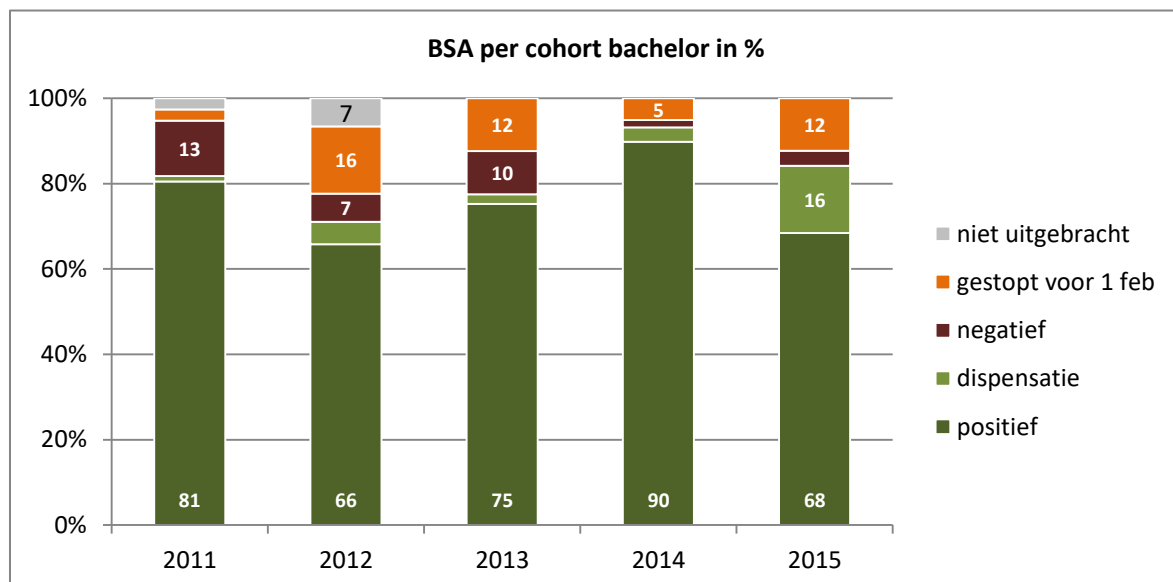
- een online vragenlijst, die met name de studiekeuzemotivatie in kaart brengt
- een proefstudeerdag met een toets
- een tweede online vragenlijst na de proefstudeerdag, waarin studiekeuzers kunnen beoordelen hoe de voorbereiding, het volgen van de colleges en de werkgroepen hen afging
- een studiekeuzeadvies, gebaseerd op de ingevulde vragenlijsten en de resultaten van de toets
- optioneel: een studiekeuzegesprek met de studieadviseur

De proefstudeerdag heeft in juni plaatsgevonden. In totaal hebben 57 personen de eerste vragenlijst ingevuld, waarvan er 49 daadwerkelijk deelnamen aan de proefstudeerdag. Hiervan hebben zich 40 personen definitief aangemeld voor de opleiding. Deelname aan de SKC is geen vereiste om zich in te kunnen schrijven als student.

De procentuele verhouding van in 2016-2017 ingestroomde studenten die volledig, beperkt of niet hebben deelgenomen aan het SKC-traject is ongeveer gelijk gebleven aan het studiejaar daarvoor. Opvallend is dat de uitval na het eerste jaar weer terug is op het niveau van voor de invoering van de SKC. Dit roept de vraag op of met de SKC het gewenste effect bereikt wordt, maar bijzondere kenmerken van dit cohort hebben mogelijk hierbij ook een rol gespeeld.

Bindend Studie Advies

Om een positief Studie Advies (BSA) te behalen dienen eerstejaars bachelorstudenten aan het einde van het studiejaar minimaal 45 ECTS van de 60 ECTS te hebben afgerond. De gunstige ontwikkeling van vorig jaar, waaronder het hoge percentage positieve studieadviezen, wordt in 2016 niet voortgezet. Het

percentage negatieve adviezen is echter laag gebleven, wat mede aangeeft dat een goede (zelf-)selectie heeft plaatsgevonden voorafgaand aan en in de loop van het studiejaar.

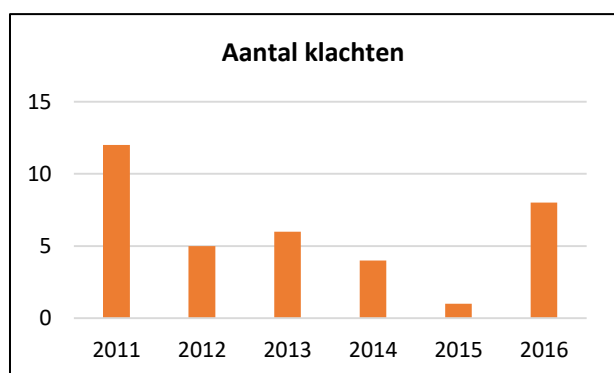
Humanistisch studentenraadswerk

Het studentenraadswerk is één van de begeleidingsvoorzieningen van de universiteit. Studenten kunnen bij de raadsman terecht voor een luisterend oor en voor begeleiding bij vragen over hun ontwikkeling en de obstakels die ze daarbij tegen komen. Ook organiseert de raadsman groepsbijeenkomsten en trainingen. In 2016 deed 15 procent van de studenten een beroep op de raadsman.

Voorzieningen

Het digitale klachtenloket

In studiejaar 2015-2016 zijn acht klachten bij het digitale klachtenloket binnengekomen. Zeven klachten betroffen de toetsing. Zes klachten zijn door de examencommissie in behandeling genomen en de opleidingsdirecteur en de vertrouwenspersoon hebben ieder een van de andere klachten afgehandeld. In alle gevallen zijn de klachten naar tevredenheid van alle partijen opgelost.

In de loop van het jaar bleek dat de informatie en procedure rondom het klachtenloket niet altijd even helder is voor de betrokken partijen. In 2017 zal de procedure en informatie rondom het klachtenloket worden geëvalueerd en zo nodig worden bijgesteld.

Profileringsfonds

In 2016 heeft het profileringsfonds één aanvraag voor financiële ondersteuning ontvangen, die is gehonoreerd.

	Aanvragen		Toegekend	Totaalbedrag
	EER-student	Niet EER-student		
2016	1	-	1	€1190
2015	2	-	2	€3397
2014	1	-	1	€670
2013	-	-	-	-
2012	1	-	1	€ 3000

Studievereniging

De Studievereniging voor Humanistiek (SvH) ontvangt subsidie van de universiteit, waarmee zij uiteenlopende activiteiten organiseert. De vereniging kent de volgende commissies:

- *OpDrift*: organiseert activiteiten als lezingen, filmavonden, feesten;
- *StudentenForum (StuF)*: platform van jaarvertegenwoordigers uit de bachelor, premaster en master, evenals andere studenten die betrokken zijn bij beleids- en/of bestuurszaken van de organisatie;
- *Levenskunst*: muziek en toneel van/voor de studenten van de universiteit;
- *Uitzinnig*: organiseert excursies voor studenten;
- *Zindroom*: tijdschrift van studenten voor studenten;
- *Groene Humanistiek*: zet op een laagdrempelige manier het groene thema neer;
- *HumanistiekFabriek*: gestart in 2014 en gericht op het vergoten van de kennis van en kansen op de arbeidsmarkt bij (afgestudeerde) humanistici.

De HumanistiekFabriek, die een aparte subsidie krijgt, heeft in 2016 zes bijeenkomsten georganiseerd, die werden bijgewoond door 137 deelnemers.

Leo Polak scriptieprijs

De Stichting Leo Polak stelt elk jaar twee prijzen beschikbaar, ter bekroning van een masterscriptie over een onderwerp op het terrein van persoonlijke zingeving en/of humanisering van de samenleving. De prijzen worden toegekend door een onafhankelijke jury, onder leiding van voorzitter Leo Samama. In 2016 is één prijs toegekend. Deze ging naar Sjoerd Robijn, afgestudeerd aan de Universiteit voor Humanistiek, voor zijn scriptie *The return to Oikonomia*, een filosofische verhandeling over het verenigen van economische groei met het ecologisch behoud van onze aarde.

Alumni

Alumni vormen een belangrijke schakel met de praktijk en dragen bij aan de kennisontwikkeling van de universiteit. Zij spelen als stagebegeleiders, voorlichters en vertegenwoordigers van werkvelden een rol in het onderwijs en andere activiteiten van de universiteit. Alumni worden uitgenodigd voor academische bijeenkomsten, kunnen gebruik maken van faciliteiten en krijgen kortingen op congressen en onderwijs. Met ingang van september 2016 is een wijziging doorgevoerd in het alumnicoördinatorschap. De taken zijn verdeeld over drie coördinatoren: een algemeen coördinator en een coördinator specifiek voor Zorgethiek en Beleid, en voor Humanistiek.

Ook is in 2016 een start gemaakt met de verdere onderlinge afstemming van het alumnibeleid voor Humanistiek en voor Zorgethiek en Beleid. Het aanbod voor humanistiek alumni zal worden uitgebreid met meer vraaggerichte activiteiten en onder Zorgethiek en Beleid afgestudeerden zal voortaan een alumnionderzoek plaatsvinden naar analogie van het alumnionderzoek bij de master Humanistiek. Het streven is om ook beleid te ontwikkelen voor de alumni van de bachelor Humanistiek.

5 Medewerkers

CAO

De universiteit conformeert zich aan de CAO Nederlandse Universiteiten. Per 1 januari 2016 heeft er een structurele bruto salarisverhoging van 1 + 0,8% plaatsgevonden. Tevens is er in juni 2016 een eenmalige bruto uitkering van 350 euro (bij volledige arbeidsduur) uitbetaald aan de medewerkers die in dienst zijn gekomen na 1 september 2015 en op 1 juni 2016 nog in dienst waren. De eerste salarisverhoging is conform CAO (met looptijd tot 1 juli 2016). Laatstgenoemde twee wijzigingen waren het gevolg van een loonruimteovereenkomst voor de sector WO.

Conform de CAO zijn de volgende zaken speerpunten in het personeelsbeleid van de universiteit:

- De toekomst als onderwerp van periodieke gesprekken
- Investerings in ontwikkeling
- Intensivering in en verdere professionalisering van werk-naar-werk begeleiding
- Een actief loopbaanbeleid

Deze onderwerpen zijn in 2016 aan de orde gekomen in de gesprekken rondom de meerjarenwerkplannen van individuele medewerkers.

Opleidingen

De universiteit hecht groot belang aan het goed opgeleide medewerkers, zowel op het eigen vakgebied als op gebieden, waarop de eigen vooropleiding misschien niet primair gericht was, maar waar gegeven actuele taakstellingen wel extra deskundigheid vereist is. De universiteit biedt BKO- en SKO-trajecten aan en een aantal medewerkers is BHV-gediplomeerd. In 2016 zijn er nieuwe BKO- en SKO-trajecten gestart.

Werkdruk en personeelsbeleid

De werkzaamheden in verband met de voorbereiding van visitaties, maar ook de voortdurende aanscherping van de verantwoordingseisen trekken een forse wissel op het personeel van de universiteit. Daarbij werkt de onverwacht hoge instroom van studenten in het collegejaar 2013/2014 nog door in latere jaren. Ook is de vraag om coördinatie toegenomen, wat onder meer tot een uitbreiding van de aanstelling van de opleidingsdirecteur heeft geleid.

In 2016 zijn de taakstellingen van het wetenschappelijk personeel gewijzigd. Gemiddeld genomen besteedt de wetenschappelijke staf nu 55% van zijn tijd aan onderwijs (was 45%) en 45% aan onderzoek. De verruiming van de normen voor onderwijsactiviteiten betekent een verlichting van de werkdruk van docenten.

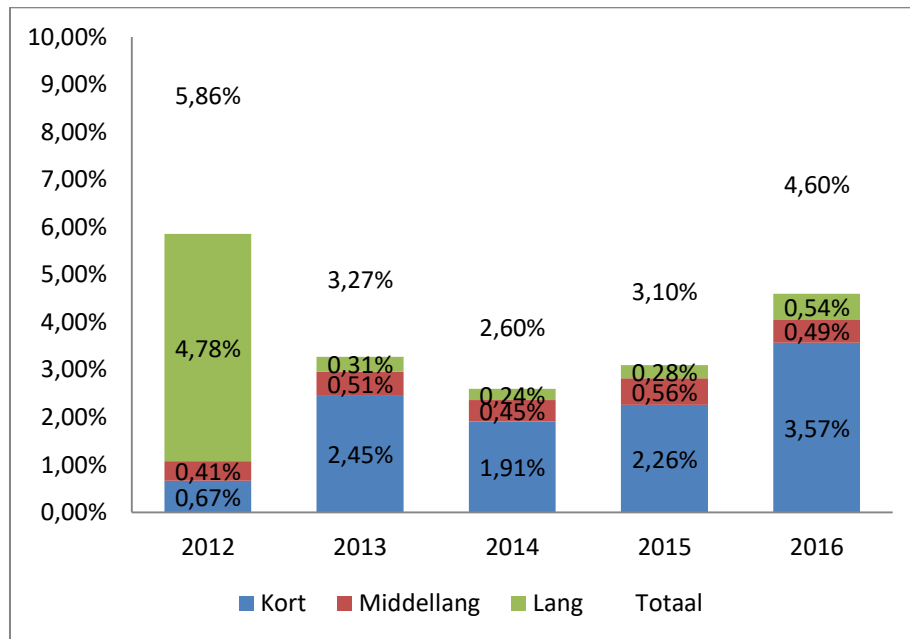
De gewenste groei van de formatie wetenschappelijk personeel legt ook een druk op de ondersteunende diensten. Dit is opgevangen door het maken van efficiëncyslagen.

In 2016 is er een medewerkersonderzoek uitgevoerd door het bureau Effectory. De resultaten zijn uitgebreid besproken zowel plenair als binnen de diverse groepen. Aan de verbeterpunten die hieruit voortgekomen wordt vanaf 2017 gewerkt.

Ziekteverzuim

In 2016 bedroeg het ziekteverzuim 4,6 procent, een stijging met 1,5 procent ten opzichte van 2015. Er is met name sprake van een toename van de duur van het langdurig verzuim. Het ziekteverzuim betrof 85 meldingen, een toename van 7 meldingen; 3 medewerkers verzuimden vaker dan 3 keer.

Ziekteverzuim over 2016

Legenda: Kort: < 1wk; Middellang: 1-6 wkn; Lang: > 6 wkn

In- en uitstroom van personeel

In 2016 hebben 2 vaste medewerkers (1,2 fte) wegens pensionering de universiteit verlaten. De formatie wetenschappelijk personeel is stabiel gebleven en de vaste formatie ondersteunend en beheerspersoneel is met 1,3 fte afgenomen. Voor een aantal ondersteunende taken worden vaker uitzendkrachten in te zetten.

Personele data

Ultimo 2016 had de universiteit een personele formatie van in totaal van 66,31 fte. De gemiddelde personeelsbezetting gedurende 2016 was 67 fte. Van de totale personeelsformatie werd in 2016 ongeveer 4 fte van de WP-formatie en 1,7 fte van de OBP-formatie ingezet ten behoeve van management- en coördinatie-taken als ook ten behoeve van medezeggenschap.

Personeelsbezetting wetenschappelijk personeel

peildatum 31-12-16

Categorie	Totaal		Man		Vrouw	
	Fte	Aantal	Fte	Aantal	Fte	Aantal
HL	7,20	9,00	3,30	4,00	3,90	5,00
UHD	5,10	7,00	2,30	3,00	2,80	4,00
UD	16,60	24,00	4,25	7,00	12,35	17,00
Docent	4,75	9,00	0,90	2,00	3,85	7,00
Onderzoeker	1,96	6,00	1,05	2,00	0,91	4,00
Promo-wn	4,20	6,00	0,00	0,00	4,20	6,00
BHL*	2,30	11,00	1,50	7,00	0,80	4,00
Totaal WP	42,11	72,00	13,30	25,00	28,81	47,00

* 5 personen zijn bij zowel BHL als UHD/HL geteld, 1 persoon staat zowel bij WP als OBP

** 1,4 fte BHL is niet opgenomen in de salarisadministratie van de universiteit

Personeelsbezetting Ondersteunend en beheers personeel

peildatum 31-12-16

Functieniveau	Totaal		Man		Vrouw	
	Fte	Aantal	Fte	Aantal	Fte	Aantal
Sa	2,36	17,00	0,59	3,00	1,77	14,00
II	5,61	6,00	3,00	3,00	2,61	3,00
III	8,14	11,00	1,84	2,00	6,30	9,00
IV	8,00	11,00	3,75	5,00	4,25	6,00
V	1,50	2,00	0,50	1,00	1,00	1,00
Totaal OBP	25,61	47,00	9,68	14,00	15,93	33,00

Overzicht functieniveaus:

SA = Studentassistentschaal; II = schaal 4-6; III = schaal 7-9; IV = schaal 10-12; V = schaal 13-15

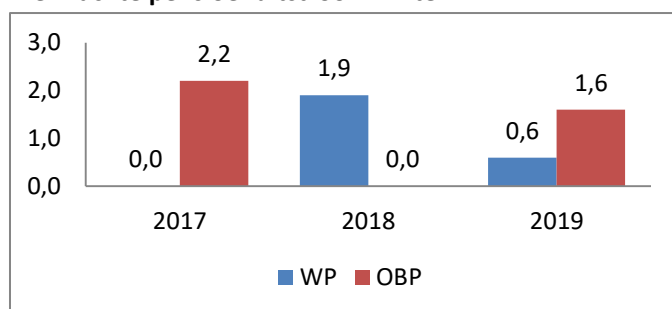
Leeftijdsofbouw personeelsbestand

Peildatum 31-12-2016

Categorie	Personen		
	Totaal	WP	OBP
<36 jaar	34	14	20
36-45 jaar	16	15	1
46-55 jaar	34	18	16
56-65 jaar	26	16	10
> 65 jaar	3	2	1
Totaal	113	65	48

* 17 leden van het OBP waren in 2016 student-assistent

Verwachte pensioenuitstroom in fte

Financieel jaarverslag

6 Financieel beleid

Bekostiging

Op de universiteit is het bekostigingsstelsel van het wetenschappelijk onderwijs van toepassing. Dat betekent dat relatief kleine veranderingen in de prestaties, vooral bij de promoties, relatief grote veranderingen in de hoogte van de rijksbijdrage kunnen hebben. Om de gevolgen van dit soort fluctuaties op te vangen hanteert de universiteit een bestemde egaliseringsreserve bekostiging, waarbij een driejarig gemiddelde wordt gehanteerd. Inmiddels is de overheid tot de conclusie gekomen dat de parameter promoties binnen het bekostigingsstelsel minder pregnant van invloed moet worden. In 2016 heeft de overheid in de verdeling een nullijn gehanteerd met betrekking tot de promotieprijs, maar vanaf 2017 zal het totaal beschikbare bedrag voor promoties worden gemaximaliseerd op 20 procent van het totale onderzoekscompartiment, wat zal leiden tot een forse daling van de promotieprijs tot ca. 75 kE. De overgang zal budgettair neutraal plaatsvinden.

Financiële en andere beheersstructuren

Sinds 1 januari 2013 is de financiële administratie ingericht volgens een nieuw grootboek en rekeningschema, dat aansluit op de nieuwe organisatorische indeling van de universiteit. Per periode van vier maanden wordt een resultaat bepaald voor de universiteit als geheel, en van de zes leerstoelgroepen en ondersteunende dienst in het bijzonder.

De universiteit heeft een regeling inderdiende gelden, die erop is gericht dat het netto resultaat (baten -/- toe te rekenen kosten) bij de verantwoordelijke leerstoelgroep blijft.

De universiteit kent interne beheersmaatregelen om de administratieve processen in goede banen te leiden. Zo is er naast het AO-manual een declaratieprotocol, dat inhoudt dat BiZa-normen worden gehanteerd, een treasurywet, dat de universiteit verbiedt om risicovol te beleggen, een mandaatregeling, die aangeeft welke functionarissen tot welke bedragen verplichtingen mogen aangaan namens de universiteit, en een vacature- en sollicitatieprotocol, waarin de procedures worden beschreven om een vacature te bezetten en hoe de werving dient plaats te vinden.

Uitgangspunt daarbij is dat de regelingen moeten zijn aangepast aan de schaal van de universiteit, zodat de extra kosten van zaken als functiescheiding beperkt blijven.

Zo moeten alle vacatures met uitzondering van kortdurende studentassistentenschappen eerst door het college worden goedgekeurd en worden alle aanstellingsbrieven getekend door het lid van het college belast met de bedrijfsvoering. Verplichtingen boven de € 2000 die niet expliciet zijn opgenomen in de begroting, behoeven eveneens de voorafgaande goedkeuring van het college van bestuur. De budgethouder fiatteert elektronisch de ten laste van het budget van zijn afdeling komende facturen. Het fiat voor de betalingen ligt buiten de financiële administratie en wordt voor het merendeel gegeven door het tweede lid van het college van bestuur.

Financiële ontwikkeling gedurende het boekjaar

De universiteit schrijft in 2016 net als de 3 voorgaande jaren zwarte cijfers. Grotendeels is dat toe te schrijven aan de meevallende rijksbijdrage door de prestatieafspraken en de onttrekkingen uit in het verleden opgebouwde bestemmingsreserves en eenmalige meevallers in 2016. Besloten is een groot deel van de extra rijksbijdrage uit de prestatieafspraken aan te wenden voor het aantrekken van wetenschappelijk personeel met een aanstelling voor bepaalde tijd, en het tijdelijk uitbreiden van de onderzoekstaakstelling van jonge wetenschappelijk medewerkers. Daarbij wordt in het jaar van toekenning gereserveerd voor de hele periode ten laste van die gelden uit de prestatieafspraken. Daarmee ontstaat vanzelf ruimte voor latere jaren, zolang de tijdelijke prestatiegelden doorlopen.

Reservebeleid

Als kleine gespecialiseerde instelling heeft de universiteit minder mogelijkheden om tegenvallers bij de ene sector te compenseren met meevallers uit andere sectoren. Daarnaast legt het hebben van een eigen gebouw een claim op het eigen vermogen. De universiteit streeft ernaar een eigen vermogen te hebben dat voldoende is om de gebouwwaarde in stand te houden plus 20 procent van de variabele componenten in de bekostiging plus 30 procent van de overige inkomsten.

Aanbestedingsbeleid

Als kleine instelling komt de universiteit ook bij meerjarige aanbestedingstrajecten niet boven de grenzen van de Europese aanbesteding uit, tenzij wordt meegegaan met een aanbestedingstraject van een andere grote universiteit, zoals in het verleden bij het schoonmaakcontract. Een dergelijke aanbesteding heeft in 2016 niet plaatsgevonden. Daarnaast zijn er aanvullende nationale regels voor aanbestedingen voor instellingen als de universiteit, die grotendeels op overheidsgeld draaien. Die regels schrijven voor dat bij grotere opdrachten (waarde > 50 k€ bij diensten), meerdere offertes worden gevraagd en de instelling de “economisch meest voordelige inschrijving” kiest. Dit is ook opgenomen in ons AO-manual.

Infrastructuur

Iedere universiteit heeft een kostbare infrastructuur. Hiertoe behoren de gebouwen in eigendom, maar ook de installaties in die gebouwen, overige apparatuur en de software om de hardware goed te laten functioneren. Het bij de tijd houden van al die zaken vergt jaarlijks aanzienlijke bedragen. Zo is in 2016 ruim 50 k€ besteed aan renovatie van de noordkant van het gebouw. De bibliotheekvoorziening van de UvH is in 2016 grotendeels ontmanteld en het grootste gedeelte van het boekenbezit is overgedragen aan de UBU. Een kleine kerncollectie blijft in gesloten opstelling aanwezig op de UvH.

Uitbesteding

De universiteit werkt voor (specialistische) dienstverlening regelmatig samen met de Universiteit Utrecht. Daarbij kan worden gedacht aan aanbestedingen in verband met de huisvesting, bibliotheekfaciliteiten en bijzondere personeels- en studentaangelegenheden. De Universiteit Utrecht heeft laten weten dat zij bij deze dienstverlening anders dan voorheen niet meer wil samenwerken met derde partijen wanneer dat aansprakelijkheidsrisico's met zich meebrengt. Als gevolg daarvan moet de universiteit meer dan eerder zelf zorg dragen voor voorzieningen, zoals op het terrein van beveiliging en aanbesteding van schoonmaak.

Investerings in private activiteiten

De universiteit heeft in 2016 geen investeringen gedaan in private activiteiten.

Publiek-private onderwijskundige arrangementen

De universiteit werkt onder meer samen met de Universiteit Utrecht in HOVO Utrecht. Daarnaast is de universiteit betrokken bij de masteropleiding van het Centrum voor Humanistische Vorming.

Studenten die tegelijkertijd medewerker zijn

Afgezien van studentassistenten kende de universiteit in 2016 geen medewerkers die tegelijkertijd een bekostigde opleiding aan de universiteit volgden. Wel huurt zij uitzendkrachten in, van wie sommigen ook aan de universiteit studeren.

Informatievoorziening

De universiteit is geen lid van de VSNU, maar geassocieerd lid net als de overige levensbeschouwelijke universiteiten. Dankzij de in 2012 gemaakte afspraken met zowel het ministerie van OCW als VSNU is de informatievoorziening vanuit de overheid voor de universiteit verbeterd. De universiteit volgt de CAO NU.

Risico's

Als semipublieke organisatie loopt de universiteit net als andere universiteiten risico's. Die zijn met name financieel-politiek van aard. Zo kunnen bepaalde baten snel terugvallen, maar ook kan er sprake zijn van onverwachte kostenontwikkelingen bij het personeel als gevolg van ziekte of gedwongen ontslag of wanneer infrastructurele voorzieningen functioneel onbruikbaar worden. Die risico's zijn grotendeels op te vangen met voldoende financiële reserves. Daarmee kunnen structurele effecten echter niet ongedaan worden gemaakt, maar wordt de aanpassingsperiode verlengd. Een structurele verlaging van de baten moet immers leiden tot een structurele verlaging van lasten. Dat kost doorgaans enige tijd. Een financiële buffer in de algemene reserve maakt het mogelijk die tijd te nemen. De financiële reserve bedraagt ongeveer 30 procent van de actuele jaaromzet (exclusief afschrijvingen), terwijl de fluctuaties in de baten afgelopen jaren ongeveer 10 procent van de actuele jaaromzet bedragen. Dat betekent dat de universiteit 3 jaar de tijd heeft om structurele aanpassingen door te voeren.

Er zijn echter ook publicitaire risico's, zoals zusteruniversiteiten hebben ervaren bij de visitatie van hun onderwijs en bij uitglijdende in de uitvoering van een publicatie over het verrichte onderzoek. Bij de grote openbare universiteiten zal de uitwerking daarvan veelal lokaal zijn en een enkele faculteit betreffen. Bij kleinere universiteiten kan het gevolg veel ernstiger zijn. De recente positieve evaluaties van zowel het onderwijs als het onderzoek van de universiteit zijn in dit opzicht een steun in de rug. De universiteit sluit zich van harte aan bij initiatieven ter bevordering van integer onderzoek.

Daarnaast kunnen er zich andere calamiteiten voordoen. Deels zijn die verzekeraar. De universiteit heeft een opstal- en inboedelverzekering. De bijkomende kosten van het incidenteel tijdelijk onbruikbaar raken van infrastructuur worden gedekt uit de algemene reserves.

Universiteitsfonds

Net als andere universiteiten kent de universiteit sinds 2014 een universiteitsfonds met ANBI-status. In 2016 heeft dat fonds geen activiteiten van betekenis ontplooid. De bestuurders zijn onbezoldigd. Naast mogelijke giften wordt het fonds gefinancierd uit een kleine bijdrage van 50 E per betalende cursist in de graduate school. De cijfers van het universiteitsfonds zijn geconsolideerd in de jaarrekening van de universiteit.

7 Vooruitzichten voor 2017 en latere jaren (continuïteitsparagraaf)

Ook in 2017 vloeien als resultaat van de in 2012 gesloten prestatieafpraak extra middelen naar de universiteit. Het meerjarig gemiddelde van de promotie-aantallen is sindsdien aanzienlijk toegenomen, zij het dat er in 2016 een terugval was in het aantal promoties. De ontwikkeling van de instroom van studenten, maar ook de aard daarvan - veel tweedekansers en premaster - is minder gunstig. Met een forsere wervingsinspanning verwacht de universiteit die ontwikkeling het hoofd te bieden. Een instroom in de bacheloropleiding van 75 studenten, waarvan 75 procent rechtstreeks van het VWO komt biedt meer zekerheid voor de instroom van de daarop volgende twee masteropleidingen.

Dat neemt niet weg dat de financiële vooruitzichten voor de universiteit redelijk gunstig zijn. Wel nemen de onzekerheden vanaf 2017 toe, met name door het aantreden van een nieuwe regering die haar eigen prioriteiten gaat stellen. Weliswaar blijft onderwijs een belangrijke prioriteit, maar een herschikking van overheidsmiddelen tussen de verschillende onderwijsniveaus (PO, VO, MBO en HO) is zeer wel mogelijk. Het is niet duidelijk of de extra gelden uit de prestatieafpraak en de daarbij gestelde voorwaarden gecontinueerd worden. Daarnaast heeft de minister in 2015 beloofd dat er extra geld (ca. 200 ME) onder de HO-instellingen wordt verdeeld, omdat het nieuwe leenstelsel goedkoper is dan het oude stelsel en deze gelden binnen het hoger onderwijs besteed mogen worden aan kwaliteitsverbetering. De effectuering daarvan zou wel moeten gebeuren onder auspiciën van haar opvolger. Inmiddels zijn er tal van ideeën over de aanwending daarvan, waarvan het maar de vraag is in hoeverre de universiteit daarop kan inspelen. Voor haar zou het daarbij naar verwachting gaan om ca. 100 kE/jaar. In 2016 en 2017 heeft de universiteit vooruitlopend daarop jaarlijks 100 kE gealloceerd uit reserves/afsprakengelden, maar gegeven deze onzekerheden is het niet mogelijk om nu te besluiten tot structurele aanwendungen, die doorwerken na 2017.

In het verleden zijn uit overschotten bestemde reserves gevormd met name ten behoeve van de aanstelling van jonge veelbelovende medewerkers. Men kan zo in een aantal gevallen meer onderzoektijd worden geboden in afwachting van voorzienbaar verloop in de formatie ('dakpanfinanciering') en om nieuwe aio's aan te stellen. Deze reserves lopen in de komende jaren leeg.

De goedgekeurde begroting 2017 gaat uit van de volgende cijfers:

B2017	x 1000 €
Lasten	
Personele Lasten	5.470,4
Materiële Lasten	1.671,1
Totaal Lasten	7.141,5
Baten	
Rijksbijdrage	5.313,9
Collegegelden	834,0
Cursusgelden	230,0
Onderzoeksprojecten	238,9
Overige baten	291,1
Totaal Baten	6.907,9
Saldo Baten – Lasten	-233,6
Financiële Baten en Lasten	5,0
Wv tlv bestemde reserves	229,4
Saldo	0,8

Afgezien van aanwending van bestemde reserves resteert ultimo 2016 een klein overschot van 0,8 kE. Wel dient te worden bedacht dat de onttrekkingen aan de bestemde reserves als het ware vooruitlopen op verwachte vacatures.

Hieronder volgt het meerjarig perspectief, uitgaande van de realisatie 2016.

x 1000 €	2016	2017	2018	2019
Baten				
Rijksbijdragen (8)	5.362	5.314	5.320	5.482
College-, cursus-, examengelden (9)	830	834	863	880
Baten werk in opdracht van derden (10)	682	539	691	696
Overige baten (11/12)	488	221	297	303
Totaal baten	7.362	6.908	7.172	7.361
Lasten				
Personeelslasten (13)	5.449	5.470	5.594	5.685
Afschrijvingen (14)	323	362	362	362
Huisvestingslasten (15)	228	182	186	190
Overige lasten (16/17)	951	1.128	1.014	1.041
Totaal lasten	6.951	7.142	7.156	7.277
Saldo baten en lasten	411	-234	16	84
Financiële baten en lasten	-1	5	5	5
Resultaat	410	-229	21	89
Tlv bestemde reserves	322	-229	-204	-204
Saldo	410	1	225	286

De lasten stijgen per jaar door autonome oorzaken met ongeveer 2 procent cumulatief. Die stijging wordt enigszins afgeremd door personeelsverloop. Er worden in de komende jaren geen belangrijke wijzigingen in de formatie verwacht. Alleen is het ons voornemen om bepaalde vacatures, die bij educatie zijn ontstaan, in 2017/2018 op te vullen. Hiermee is in de personeelslasten enigszins rekening gehouden. Aan de inkomstenkant blijft de rijksbijdrage dominant. Die zal nog enigszins stijgen, enerzijds autonoom (1 procent per jaar) en anderzijds als doorwerking van hogere promotieaantallen (deze groeien naar verwachting naar 12 per jaar). De collegegelden (zowel wettelijk als instellingstarief) stijgen met 2 procent per jaar. Hetzelfde geldt voor de overige baten. Er is nog geen rekening gehouden met een stijging van de inkomsten uit consultancy en onderzoek voor derden, enerzijds omdat die inkomsten voor een deel opgaan aan (nog aan te nemen en daarom niet begroot) tijdelijk personeel en anderzijds uit prudentie.

Datzelfde geldt voor de onderwijsbaten uit activiteiten van het Praktijkcentrum Zingeving & Professie. De Celebranten opleiding is pas in 2017 gestart, omdat de belangstelling in 2016 nog onvoldoende was. Toch wordt verwacht dat hiermee gedurende een reeks van jaren een stabiele inkomstenstroom van 40 kE (excl. externe kosten) kan worden gegenereerd. De daarmee gemoeide personeelsinzet zal worden gecompenseerd met externe (tijdelijke) krachten, omdat nog moet blijken of de opleiding duurzaam levensvatbaar is.

Ten aanzien van de huisvesting van de universiteit worden geen belangrijke ontwikkelingen verwacht. Aan het huidige pand aan de Kromme Nieuwegracht 29 zal planmatig groot onderhoud worden verricht op basis van een nieuw op te stellen meerjarig onderhoudsplan. De universiteit trekt daar jaarlijks 60 kE voor uit. Daarbij zal steeds maximaal aandacht worden gegeven aan aspecten van duurzaamheid. (Zie ook bijlage 6.)

De universiteit is nu conservatief gefinancierd (geen leningen etc.) en de verwachting is dat dit de komende jaren zo blijft. In de voorzieningen zijn geen belangrijke ontwikkelingen te verwachten. Evenals nu beperkt de universiteit haar activiteiten tot het publieke domein en vloeien andere niet bekostigde activiteiten, waarvoor een derde betaalt, direct voort uit haar publieke hoofdtaak als universiteit.

Uit een oogpunt van voorzichtigheid is geen rekening gehouden met het in stand blijven na 2017 van de doeluitkering uit hoofde van de prestatieafspraken. Evenzo eindigt de onttrekking uit de innovatiereserve, die in 2013 is gecreëerd in 2018. Alles bij elkaar nemend verwacht de universiteit in de komende jaren nog enige overschotten, maar dat kan in 2018 ophouden, afhankelijk van de ontwikkeling in de rijksbijdrage in 2018.

De relevante bekostigingsaantallen zijn:

Omschrijving	2017	2018	2019
Ingeschrevenen (t-2)	264	270	270
Graden (t-2)	92	96	97
Promotieaantallen (3jr t-2)	10	11	11

Er is rekening gehouden met een beperkte groei van de bekostigde studentenaantallen en diploma's in de orde van grootte van 10. Het startpunt voor het aantal promoties is 9,7 (het gemiddelde over 2013(8), 2014(10) en 2015(11)). In 2016 hebben slechts 7 promoties plaatsgevonden. Grotendeels komt dat door vertraging in de laatste fase van het promotietraject. Dat zou ertoe moeten leiden dat in 2017 de promotieaantallen weer komen op het streefniveau van minimaal 12. Zo niet dan zal de universiteit de formatieve ambities met betrekking tot het aantal tijdelijke formatieplaatsen en de herbezetting van vacatures moeten bijstellen.

De doorwerking in de balans is recht-toe-rechtaan: de afschrijvingen leiden tot een navenante daling van de materiële vaste activa en groei van de liquide middelen (kas en bankrekeningen). Winsten/verliezen leiden tot een storting/onttrekking aan de algemene reserve. Doelbestedingen leiden tot een vermindering van de bestemde reserve die voor dat doel is gevormd. Vorderingen en schulden zijn gelijk gehouden. Dit leidt tot de volgende balans:

BALANS ultimo jaar na resultaatbestemming	2016	2017	2018	2019
Activa	7.351	7.122	7.143	7.231
Vaste activa	3.951	3.629	3.268	2.907
Materiële vaste activa	3.951	3.629	3.268	2.907
Immateriële vaste activa	0	0	0	0
Vlottende activa	3.400	3.493	3.999	4.799
Vorderingen	202	202	202	202
Liquide middelen	3.198	3.291	3.673	4.122
Passiva	7.351	7.122	7.143	7.231
Eigen Vermogen	5.838	5.664	5.685	5.773
Voorzieningen	25	25	25	25
Kortlopende schulden	1.488	1.433	1.433	1.433

Een belangrijk punt van aandacht zijn de bestemde reserves, die zijn en worden gevoed door overschotten uit het verleden. Zij hebben een belangrijke faciliterende rol in het aanjagen (en in de tijd naar voren halen) van nieuw beleid. Om de voornemens uit het strategisch plan financieel te faciliteren zal dus ook een beroep worden gedaan op de in het verleden opgebouwde reserves net zoals dat de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden.

De voorgenomen stortingen/onttrekkingen en bijbehorende saldi zijn:

B2017 in kE	Stand 1-1- 2017	Onttrekking 2017	Storting 2017	Stand 1-1- 2018	Onttrekking 2018	Storting 2018	Stand 1-1- 2019	Onttrekking 2019	Storting 2019	Stand 1-1- 2020
Algemene reserve	2.262	-67	1	2.196	-7	225	2.414	-7	293	2.700
Bestemmingsreserve gebouw	1.964	-30.400		1.933	-30		1.903	-30		1.873
Bestemmingsreserve bekostiging	410	410		0			0			0
Bestemmingsreserve innovatie	513	-110	410	813	-145		668	-145		523
Bestemmingsreserve onderhoud	179	-22		157	-22		135	-22		113
Bestemmingsreserve inverdiende gelden	564			564			564			564
Totaal	5.893	-639	411	5.664	-204	225	5.685	-204	293	5.773

Toelichting: De algemene reserve is enerzijds te beschouwen als de tegenwaarde van de boekwaarde van onze vaste activa om deze vaste activa in stand te houden (universiteiten kunnen wel lenen, maar de rente op zo'n lening wordt niet vergoed in de Rijksbijdrage) en anderzijds als risicoreserve om tijdelijke fluctuaties op te vangen en structurele dalingen over de tijd te spreiden.

De rest betreft bestemmingsreserves, die planmatig moeten worden besteed en daarmee de facto als (tijdelijk) substituut dienen voor de Rijksbijdrage.¹² De grootste bestemmingsreserve betreft het gebouw. Deze is ontstaan toen OCW besloot om een extra bijdrage te fourneren voor de verbouwing van ons huidige gebouw. Jaarlijks wordt daaraan een bedrag onttrokken, zodat de reserve in 50 jaar (=de afschrijvingstermijn voor gebouwen) “leegloopt” en verlaagt daarmee de afschrijvingslasten ten laste van de rijksbijdrage. Dat geldt ook voor de bestemmingsreserve onderhoud, die de universiteit in het verleden heeft gecreëerd voor grotere onderhoudsuitgaven.

De bestemmingsreserve bekostiging was in het verleden gevormd om 1-jarige fluctuaties in relevante bekostigingsaantallen (m.n. promoties) op te vangen en om te vormen tot een 3-jarig gemiddelde. Inmiddels is het ministerie overgegaan op een 3-jarig gemiddelde, waarmee deze bestemming geen zin meer heeft. De universiteit is voornemens dit bedrag toe te voegen aan de innovatiereserve, waaruit de (tijdelijke) lasten van vernieuwingen kunnen worden gedekt. Die reserve groeit daarmee tot ruim 0,8 ME. Op dit moment wordt uit deze reserve geld onttrokken voor vergroting van het onderzoekdeel in de aanstellingen van een aantal jonge medewerkers, die voorbestemd zijn om toekomstige vacatures te bezetten. Ook een deel van aio -aanstellingen wordt hieruit bekostigd. Na ommekomst van die vernieuwingstermijn moeten die lasten opgenomen worden in de reguliere lasten als vervanging van eerdere lasten uit het verleden of stoppen.

Met de leerstoelen is afgesproken dat zij decentrale exploitatie-overschotten mochten behouden. Die ontstaan veelal doordat de inkomsten uit 3e geldstroom groter zijn dan de daaraan toe te rekenen lasten, maar ook door onderbesteding. Voor zover die overschotten bij een leerstoel groter zijn dan 1 jaarsalaris (75 kE) en er (nog) geen bestedingsvoorstel is, wordt die (toch ongewenste) situatie met de voorzitter van de leerstoel besproken en wordt op bestedingsplannen aangedrongen.

Kansen en risico's

Het sterk maatschappelijk georiënteerde profiel van de Universiteit voor Humanistiek biedt veel kansen. Onze samenleving ziet zich geconfronteerd met complexe vraagstukken. Zo leidt de vormgeving van de decentralisatie van overheidstaken onder stringente financiële randvoorwaarden tot spanningen tussen individuen en instellingen, waaronder lokale overheden, maar ook tussen individuen onderling. De kennis en vaardigheden die aan de universiteit worden onderwezen, maken haar afgestudeerden zeer geschikt om in die spanningsvelden te opereren. De universiteit wil haar studenten daar, in samenspraak met relevante stakeholders, nog beter voor toerusten.

Zoals hiervoor geschetst lijkt de financiële toekomst van de universiteit gezond, maar de grote afhankelijkheid van de door de overheid verschaft bijdrage blijft een systeemrisico. Politiek gedreven besluitvorming over het stelsel van studiefinanciering, maar ook de bekostiging van masteropleidingen en promoties kan een grote invloed hebben op de financiële levensvatbaarheid van de instelling. Van deze rijksbijdrage ad ca. 5 ME is ongeveer de helft verdeeld op basis van variabele componenten, zoals ingeschreven studenten, diploma's en promoties. Samen met collegegelden gaat het om meer dan de helft van de 1e geldstroom van de universiteit. Ingrepen in de bekostiging of studiefinanciering kunnen aldus een grote impact hebben op de universiteit, waarbij al snel haar voortbestaan op het spel staat. Omdat 1 promotie ruim 25x zoveel waard is als een bekostigde student, is het duidelijk dat stabiele groei van het aantal promoties van eminent belang is. De ambities van de universiteit voor de totale omvang

¹² Tijdelijke lasten kunnen vanzelfsprekend worden gedekt uit de 1e geldstroom (Rijksbijdrage en Wettelijke collegegelden), maar deze kunnen ook worden betaald uit overschotten uit het verleden die daarvoor zijn bestemd.

van de vaste en tijdelijke staf zijn alleen houdbaar, als het aantal promoties duurzaam groeit naar ten minste 12 per jaar.

Bovendien zijn er altijd publicitaire risico's. Aantoonbare kwaliteit zowel op het gebied van onderwijs als onderzoek, zoals die blijkt uit de visitaties, is daarom een *conditio sine qua non*.

BALANS PER 31 DECEMBER

(in euro's) na resultaatbestemming

ACTIVA	2016	2015
Vaste activa		
Materiële vaste activa (1)	3.951.035	4.220.864
Immateriële vaste activa (2)	0	2.127
Vlottende activa		
Vorderingen (3)	202.162	176.516
Liquide middelen (4)	3.197.895	3.069.979
	<u>3.400.057</u>	<u>3.246.496</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>7.351.092</u>	<u>7.469.487</u>
PASSIVA		
Eigen Vermogen (5)	5.893.034	5.481.919
Voorzieningen (6)	25.329	29.727
Kortlopende schulden (7)	1.432.729	1.957.841
TOTAAL PASSIVA	<u>7.351.092</u>	<u>7.469.487</u>

Toelichting

STAAT VAN BATEN EN LASTEN (in euro's)

	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
BATEN			
Rijksbijdragen (8)	5.362.754	5.183.524	4.935.357
College-, cursus-, examengelden (9)	830.438	860.000	818.974
Baten werk in opdracht van derden (10)	682.395	558.500	655.858
Overige baten (11/12)	488.233	271.600	505.645
TOTALE BATEN	7.363.820	6.873.624	6.915.834
LASTEN			
Personeelslasten (13)	5.449.011	5.220.400	5.192.291
Afschrijvingen (14)	322.866	362.000	314.104
Huisvestingslasten (15)	228.474	209.000	175.135
Overige lasten (16/17)	950.899	1.162.200	1.066.762
TOTALE LASTEN	6.951.250	6.953.600	6.748.291
SALDO BATEN EN LASTEN	412.570	-79.976	167.543
Financiële baten/lasten (18)	-1.455	20.000	7.436
	411.115	59.976	174.979

* Na onttrekkingen uit bestemde reserves van € 61.400 resteert er een klein overschot van € 1.424

KASSTROOMOVERZICHT (bedragen x euro 1.000)	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Saldo baten en lasten	413	168
Aanpassingen voor:		
-Afschrijvingen (1/2)	323	314
-Mutaties voorzieningen (6)	<u>-4</u>	<u>-39</u>
	318	275
Verandering in vlottende middelen:		
- vorderingen (3)	-26	17
- schulden (7)	<u>-525</u>	<u>87</u>
	<u>-551</u>	<u>104</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	180	547
Ontvangen rente (18)	1	10
Betaalde rente (18)	<u>3</u>	<u>3</u>
	<u>-1</u>	<u>7</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	179	554
Investing vaste activa (1/2)	-51	-262
Desinvestering vaste activa (1/2)	<u>0</u>	<u>0</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-51	-262
Mutatie liquide middelen (4)	<u>128</u>	<u>292</u>
Beginstand liquide middelen	3.070	2.778
Mutatie liquide middelen	128	292
Eindstand liquide middelen	<u>3.198</u>	<u>3.070</u>

Toelichting financieel resultaat 2016

Het Resultaat 2016 bedraagt ca. € 411k positief.

De verschillen met de begroting 2016 zijn als volgt te verklaren:

- De begrote rijksbijdrage is gebaseerd op de informatie d.d. september 2015 met een inschatting van de komende prijs- en salarismaatregelen. Uiteindelijk viel de bijdrage hoger uit, voornamelijk als gevolg van loon- en prijscompensatie (+€ 179k).
- De collegegeldinkomsten kwamen iets lager uit dan begroot (-€ 30k).
De baten werk in opdracht voor derden bevatten zowel het contractonderwijs als contractonderzoek.
Bij het contractonderwijs vielen zowel de cursusgelden uit de graduate school (-€ 70k) als de Z&P-activiteiten (-€ 62k) tegen. Bij Z&P kwam dat voornamelijk door het niet doorgaan van de celebrantenopleiding wegens tegenvallende belangstelling. De instroom uit de graduate school is ook lager, omdat we selectiever zijn geweest in de aanname van nieuwe promovendi. Dat effect is slechts ten dele gecompenseerd door de hogere instroom in de premaster (+€ 35k).
De projectbaten uit onderzoek zijn in de begroting fors onderschat (+€ 209k).
- De overige baten uit verhuur, detachering, verkoop etc. kwamen aanzienlijk hoger uit dan begroot (+€ 216k) met name door uitleen/consultancy van personeel van de UvH en bijzonder hoogleraarschappen.
- De personele lasten zijn per saldo hoger uitgevallen dan begroot (+€ 229k), omdat in de begroting slechts ten dele rekening kon worden gehouden met alle salarismaatregelen in 2016. Nog steeds is er enige vrijval in verlofstuwmeren, maar veel minder dan in 2014. De wachtgelden vielen iets lager uit dan begroot. De betaalde transitievergoedingen zijn onderdeel van de brutolonen en salarissen. Daarnaast betroffen ook tal van begrote kosten materiële lasten, die zijn ingevuld door declaranten en kortdurende aanstellingen. Dat heeft geleid tot een verschuiving van materiële lasten naar personele lasten (+€ 58k).
- De afschrijvingen zijn lager uitgevallen (-€ 39k) omdat is besloten zeer restrictief te activeren en zo mogelijk de kosten direct te nemen. Andere huisvestingslasten vielen mee door de relatief zachte winter, maar ook doordat nieuwe contracten hebben geleid tot lagere energie- en schoonmaakkosten. In totaal kwamen de infrastructurele lasten ca. € 20k lager uit.
- De overige lasten vielen ook lager uit (-€ 211k). Dit met name door een éénmalige vrijval van in het verleden geactiveerde kosten van € 150k en een BTW teruggave over voorgaande jaren van € 55k.
- De op zich incidentele extra rijksbijdrage i.v.m. profilering en prestaties gebruiken wij ook om meerjarige tijdelijke commitments aan te gaan, bijvoorbeeld de aanname van personeel voor 3-4 jaar. Het meerjarig deel blijft dan over en wordt aan het eind van het jaar gestort in de meerjarige innovatiereserve.
- Terwijl in de begroting nog rekening was gehouden met een positief saldo op de financiële baten en lasten, laat de realisatie een klein tekort zien als gevolg van de zeer lage rentestand.

Vergeleken met 2015 kan het volgende worden opgemerkt:

- De rijksbijdrage 2016 was gebaseerd op 268 bekostigde studenten, 91 graden en 10 promoties (realisatie 2014). De vergelijkbare cijfers 2015 waren 293 studenten, 55 graden en 8 promoties.
- De studentenaantallen in 2016 waren iets lager dan in 2015, maar dankzij de indexering vielen de inkomsten uit collegegelden toch hoger uit (+€ 12k; 1,5%).

- De 3^e geldstroom baten vertoonden een stijging € 27k uit meer onderwijs- en onderzoekactiviteiten. De personele lasten zijn gestegen met name als gevolg van de doorwerking van de salarismaatregelen en periodieken en enige stijging in fte's. De dotatie voor personele voorzieningen vielen iets lager uit (-€ 26k).
- De afschrijvingen en de andere huisvestingslasten zijn € 62k gestegen, omdat iets meer is besteed aan planmatig en overig onderhoud dan in 2015.
- De overige lasten vielen in 2016 € 90k hoger uit dan in 2015. Een belangrijke reden daarvoor was de overdracht van het grootste deel van ons boekenbezit aan de Universiteitsbibliotheek Utrecht. De daarmee samenhangende verhuiskosten bedroegen ruim € 90k. Vanaf september 2016 is het contract met UBU vernieuwd, zodat de structurele kosten van hun dienstverlening ca. € 250k per jaar lager zullen uitvallen. De UvH zet in plaats daarvan in op meer digitale toegang en regelt dat zelf zonder tussenkomst van de UBU. Per saldo vielen daardoor in 2016 de bibliotheekkosten € 55k hoger uit. Een andere structureel groeiende post is software / bestandsgebruik, waaraan de UvH in 2016 € 18k meer kwijt was dan in 2015.
- De financiële baten en lasten sloegen om van een klein overschot in een tekort, omdat de rente- en bankkosten hoger waren dan de zeer geringe rentebaten.

Kengetallen	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
--------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Exploitatie (Bedragen x euro 1.000)

Rijks- en overige bijdragen	5.363	4.935	4.792	4.861	4.587
Opbrengst werk voor derden *	682	656	583	242	218
Exploitatie resultaat	411	175	483	570	-254

* Is m.i.v. 2014 inclusief contractonderwijs.

Vermogen (Bedragen x euro 1.000)

Eigen Vermogen	5.893	5.482	5.307	4.823	4.253
Totaal Vermogen	7.351	7.469	7.246	6.935	6.525
Solvabiliteitsratio	0,80	0,73	0,73	0,70	0,65

Liquiditeit (Bedragen x 1.000)

Liquide middelen	3.198	3.070	2.777	2.434	1.837
Netto werkkapitaal	1.967	1.289	1.101	587	-144
Current ratio	2,4	1,7	1,3	1,3	0,9
Beleggingen	0	0	0	0	0

Personeel

Gemiddelde personeelsbezetting (FTE)	67	64	61	59	60
Totale lasten personeel in dienst	5.189	4.942	4.431	4.147	4.246

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016 EN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

Algemeen

Statutaire naam: Universiteit voor Humanistiek
Gevestigd: Kromme Nieuwegracht 29, 3512 HD te Utrecht
Rechtsvorm: Stichting
Nummer Kamer van Koophandel: 41182028

Activiteiten

De activiteiten van de instelling bestaan voornamelijk uit het aanbieden van onderwijs en het doen van onderzoek op wetenschappelijk niveau.

Stelselwijzigingen

In 2016 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

In 2013 heeft de universiteit de Stichting Universiteitsfonds Universiteit voor Humanistiek opgericht. Het bestuur wordt gevormd door beide leden van het college van bestuur en een extern lid.

Waarderingsgrondslagen

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en RJE 660, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. De staat van baten en lasten is opgesteld op basis van historische kosten.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering

plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Inventaris en apparatuur boven € 450 worden geactiveerd.

Indien de WOZ-waarde van het pand minder dan 20% afwijkt van de boekwaarde is er geen reden de gehanteerde methodiek van waardering te wijzigen.

Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingsperioden worden hierbij volgens de componentenmethode gehanteerd:

- gebouwen : 50 jaar
- technische installaties : 25 jaar
- verbouwingen : 10 jaar

Naast afschrijving via componentenmethode, worden onderstaande afschrijvingsperioden gehanteerd:

- inventaris en apparatuur : 5 of 10 jaar

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor kostenegalisatie gevormd. Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Voor een uiteenzetting ten einde vast te kunnen stellen of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de paragraaf bijzondere waardevermindering

Immateriële vaste activa

De kosten van de ontwikkeling van de website worden tegen kostprijs geactiveerd. De afschrijvingstermijn bedraagt 5 jaar. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode, waarbij wordt uitgegaan van een restwaarde van nihil. Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de volgende paragraaf.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur zijn beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Het bijzonder waardeverminderingsverlies wordt slechts teruggenomen indien er aanwijzingen zijn dat een in voorgaande jaren in de jaarrekening verwerkt verlies als gevolg van waardevermindering niet meer aanwezig is of veranderd is.

In 2016 hebben zich geen zaken voorgedaan, die zouden moeten leiden tot een bijzondere waardemutatie.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het bestuur. Indien een meer beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien een beperking van de bestedingsmogelijkheid is aangebracht door een derde, dat is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties (2016: 2,00%) als disconteringsvoet gehanteerd.

Kortlopende schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Operationele leasing

Bij Stichting Universiteit voor Humanistiek kunnen leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden als last verwerkt in het desbetreffende jaar.

Baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economische potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economische potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Collegegelden

De collegegelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het collegejaar zijn gespreid.

Te factureren diensten in verband met werk in opdracht van derden

Dit betreft contractonderwijs en verleende diensten van door derden gefinancierde projecten tegen bestede kosten (bestaande uit directe personele lasten, overige lasten en toegerekende indirecte kosten voor zover door derden vergoed), verminderd met een voorziening voor voorzienbare verliezen en verminderd met gefactureerde termijnen naar rato van de voortgang van de dienstverlening. Verwachte verliezen worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige baten

Overige baten bestaan uit baten uit verhuur, detachering en overige baten.

Personeelslasten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenlasten

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de instelling de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De medewerkers van de onderneming vallen onder de CAO Nederlandse Universiteiten. Als gevolg hiervan zijn de pensioenen van de onderneming ondergebracht bij het pensioenfonds voor Overheid en Onderwijs (ABP). ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 110% vindt er geen indexatie plaats.

De belangrijkste elementen van de pensioenregeling en de dekkingsgraad van het pensioenfonds (marktwaarde van de activa uitgedrukt in een percentage van de technische voorziening op basis van de rekenregels van DNB) zijn opgenomen op de website van het ABP (www.abp.nl).

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële en Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. Voor de bepaling van de afschrijvingen op de gedane investering in het pand aan de Kromme Nieuwegracht 29 is gekozen voor de componentenmethode. De componenten bestaan uit: gebouw, verbouwingen, technische installaties.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Beleidsregels toepassing WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten vorderingen, geldmiddelen, schulden, overige financieringsverplichtingen en overige te betalen posten. Al deze instrumenten stellen de Universiteit voor Humanistiek bloot aan markt- en/of kredietrisico's. Dit betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen, zoals debiteuren, overige vorderingen, liquide middelen, crediteuren en overige schulden (alleen kort vreemd vermogen). De Universiteit voor Humanistiek handelt niet in aandelen en obligaties cf. het vigerende treasury-statuuut. De financiële instrumenten maken deel uit van de zogenoemde handelsportefeuille en worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde en vervolgens tegen kostprijs.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren hebben voornamelijk betrekking op verschuldigd collegegeld van haar eigen studenten. Het risico is laag dat deze partijen niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen.

Renterisico

De Universiteit voor Humanistiek heeft geen leningen opgenomen of uitgegeven en loopt wat dat betreft geen risico's. Wel houdt de Universiteit een groot deel van haar vermogen aan in liquide middelen, op bankrekeningen in rekening courant en zakelijke spaarrekeningen. Uit het oogpunt van voorzichtigheid wordt in de begroting altijd uitgegaan van een beperkt bedrag aan rente-inkomsten.

Marktwaaarde

De marktwaaarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De financiële instrumenten (zowel financieel actief als financieel passief) worden gewaardeerd volgens de historische waarde.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Onder geldmiddelen wordt verstaan de liquide middelen. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit operationele activiteiten, investerings- en financieringsactiviteiten. De ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa (1)

	<u>Pand</u>	<u>Meubilair</u>	<u>Computers</u>	<u>Overige</u>	<u>Totaal</u>
Stand per 1 januari 2016					
Historische aanschafprijs	5.390.892	284.732	368.582	228.121	6.272.328
Cumulatieve afschrijvingen	1.436.184	191.413	258.415	165.453	2.051.465
Boekwaarde 1 januari 2016	<u>3.954.709</u>	<u>93.319</u>	<u>110.167</u>	<u>62.669</u>	<u>4.220.863</u>
Mutaties 2016					
Afschrijvingen	246.220	19.288	39.949	15.281	320.738
Investerings	31.324	10.810	4.603	4.173	50.910
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Afschrijving desinvesteringen	0	0	0	0	0
Mutaties 2016	<u>-214.896</u>	<u>-8.479</u>	<u>-35.345</u>	<u>-11.109</u>	<u>-269.828</u>
Stand per 31 december 2016					
Historische aanschafprijs	5.422.216	295.542	373.185	232.294	6.323.238
Cumulatieve afschrijvingen	1.682.404	210.702	298.364	180.734	2.372.203
Boekwaarde 31 december 2016	<u>3.739.813</u>	<u>84.840</u>	<u>74.822</u>	<u>51.560</u>	<u>3.951.035</u>
WOZ-waarde pand 01-01-2016	3.527.000				

Immateriële vaste activa (2)

	<u>Website</u>
Stand per 1 januari 2016	
Historische aanschafprijs	26.126
Cumulatieve afschrijvingen	23.999
Boekwaarde 1 januari 2016	<u>2.127</u>
Mutaties 2016	
Afschrijvingen	2.127
Investerings	0
Desinvesteringen	0
Afschrijving desinvesteringen	0
Mutaties 2016	<u>-2.127</u>
Stand per 31 december 2016	
Historische aanschafprijs	26.126
Cumulatieve afschrijvingen	26.126
Boekwaarde 31 december 2016	<u>0</u>

VLOTTENDE ACTIVA

	31 december 2016	31 december 2015
Vorderingen (3)		
Debiteuren	56.825	65.550
Overige vorderingen	145.336	110.967
Totaal	<u>202.162</u>	<u>176.516</u>

Onder de overige vorderingen is een lening aan een student ad € 1.300 opgenomen waarvan de aflossing zal plaatsvinden in de jaren 2017 t/m 2018.

Alle andere vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar. Omtrent aflossing en zekerheden is niets overeengekomen. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde ervan, gegeven het kortlopende karakter ervan en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

	31 december 2016	31 december 2015
Liquide middelen (4)		
Bank	3.196.534	3.068.041
Kas	1.361	1.938
Totaal	<u>3.197.895</u>	<u>3.069.979</u>

Het gehele banktegoed is direct opneembaar. De UvH belegt niet in effecten of derivaten. Liquide middelen zijn ondergebracht in zo hoog mogelijk renderende, direct opvraagbare, renterekeningen cf. het “Financierings- en Beleggingsstatuut voor de Universiteit voor Humanistiek” zoals vastgesteld in februari 2016 door de raad van toezicht.

EIGEN VERMOGEN (5)

	Stand 01-01- 2016	Onttrekking	Dotatie	Stand 31-12- 2016
Algemene reserve	2.173.451 C	0	88.870 C	2.262.321 C
Bestemmingsreserve gebouw	1.994.596 C	30.400 D	0	1.964.196 C
Bestemmingsreserve bekostiging	222.000 C	0	188.000 C	410.000 C
Bestemmingsreserve innovatie	513.122 C	179.934 D	180.000 C	513.188 C
Bestemmingsreserve onderhoud	203.424 C	24.053 D	0	179.371 C
Bestemmingsreserve inderdiende gelden	375.326 C	59.981 D	248.613 C	563.958C
Totaal	5.481.919 C	294.368 D	705.483 C	5.893.034 C

Met de bestemmingsreserve gebouw wordt, gedurende 50 jaar, middels een jaarlijkse onttrekking een deel van de afschrijving van het pand Kromme Nieuwegracht 29 gedekt.

In 2010 heeft de UvH besloten om een egaliseringsreserve bekostiging in te stellen waarbij wordt uitgegaan van een voortschrijdend 3-jaarsgemiddelde. In 2014 was het aantal promoties 10 (het relevante jaar voor de bekostiging 2016+). Als gevolg daarvan wordt er in 2016 een dotatie gedaan van € 188.000.

De innovatiereserve is gevormd om nieuwe ontwikkelingen in het verlengde van het strategisch plan 2014-2017 cq. 2017-2021 te kunnen voorfinancieren. In de afgelopen jaren zijn daarvan onder meer extra dagen onderzoek jonge medewerkers en internationaliseringsprojecten van betaald. In 2016 wordt een dotatie gedaan van € 180.000 voor o.m. de ontwikkeling van de website en strategische investeringen conform het nieuwe strategisch plan.

De bestemmingsreserve onderhoud is gevormd om de toekomstige afschrijvingskosten van groot onderhoud, dat in 2014, 2015 en 2016 heeft plaatsgevonden, te dekken. De onttrekking betreft 10% van het daarvoor bestemde bedrag voor de kantine, lokaal 1.40, de toiletblokken en vervanging ramensets.

De reserve inderdiende gelden wordt gevormd door aan de persoon of leerstoelgroep toe te rekenen baten, die op een later moment tot besteding komen.

Resultaatbestemming

Het college van bestuur heeft in zijn vergadering van 2 juni 2017 het besluit genomen het positief resultaat van € 411.115 als volgt te bestemmen:

• Dotatie algemene reserve	€ 88.870
• Onttrekking bestemmingsreserve gebouw	€ - 30.400
• Dotatie bestemmingsreserve bekostiging	€ 188.000
• Onttrekking innovatiereserve	€ -179.934
• Dotatie innovatiereserve	€ 180.000
• Onttrekking onderhoudsreserve	€ -24.053
• Dotatie bestemmingsreserve inverdiende gelden	€ 248.613
• Onttrekking bestemmingsreserve inverdiende gelden	€ -59.981

De onttrekkingen en dotaties in de respectievelijke reserves zijn de uitkomst van het staande beleid. Zo is in het verleden een fors bedrag van OCW ontvangen in verband met het betrekken van de Kromme Nieuwe Gracht dat in partjes vrijvalt. De bestemmingsreserve bekostiging ontstaat doordat de UvH intern uitgaat van een 3-jaarsgemiddelde met betrekking tot promoties, terwijl OCW het aantal promoties van 2 jaar geleden hanteert in zijn verdeelmodel. De innovatiereserve ontstaat uit bestemde exploitatieoverschotten. Van het resultaat 2016 willen wij € 180.000 doteren aan de innovatiereserve en de rest aan de algemene reserve. Die dotatie aan de innovatiereserve is bedoeld voor de vernieuwing van de website en ter uitvoering van de strategie conform Het nieuwe Strategisch Plan 2017-2021.

De leerstoelen hebben elk een eigen reserve inverdiende gelden, die in het verleden is gevormd uit overschotten. Het door een leerstoel behaalde resultaat 2016 wordt gedoteerd c.q. onttrokken aan hun reserve inverdiende gelden. Per saldo gaat dat in 2016 om € 188.632.

VOORZIENINGEN (6)

	Stand per 01.01.16	Dota- ties	Ont- trek- kingen	Vrijval	Rente mutatie (con- tante waarde)	Stand per 31.12.16	Kort- lopend deel < 1jaar	Langlopend deel > 1 jaar
Rechts- positionele maat- regelen	19.171	27.819	28.475	0	-250	18.265	18.265	0
Voor- ziening jubi- larissen	10.555	1.239	4.941	0	211	7.064	0	7.064
	<u>29.726</u>	<u>29.058</u>	<u>33.416</u>	<u>0</u>	<u>39</u>	<u>25.329</u>	<u>18.265</u>	<u>7.064</u>

Voorziening rechtspositionele maatregelen

Ten laste van deze voorziening worden de kosten gebracht, die ontstaan door wachtgeldverplichtingen dan wel afkoopsommen daarvan. De voorziening is bepaald op basis van de maximale uitkeringsrechten ultimo boekjaar dan wel afkoopsommen cf. een sociaal plan bij een reorganisatie. De voorziening is contant gemaakt, waarbij een disconteringsvoet van 2,00% is gehanteerd.

Er bestaat per 31 december 2016 een wachtgeldverplichting voor 2 voormalige medewerkers.

Jubilarissen

Werknemers krijgen bij een jubileum (bepaald aantal jaren in dienst) een eenmalige uitkering. Bij de berekening is rekening gehouden met de kans dat werknemers in dienst blijven. De voorziening is contant gemaakt, waarbij een indexeringspercentage van 1,40 % (CBS-index CAO-lonen gesubsidieerde sector) en een disconteringsvoet van 2,00% is gehanteerd.

KORTLOPENDE SCHULDEN (7)

	31 december 2016	31 december 2015
Crediteuren	93.756	129.452
Salarissen, sociale lasten en belastingen		
Vakantiedagen	56.556	91.346
Vakantietoelage & eindejaarsuitkering	180.649	176.107
Loonheffing en premies	274.715	418.116
Pensioenpremies	58.511	59.451
Totaal schulden uit hoofde van salarissen, sociale lasten en belastingen	570.431	745.019
Overlopende collegegelden	424.617	400.540
Vooruit ontvangen termijnen projecten	262.601	274.331
Transitoria	81.324	408.499
Totaal schulden op korte termijn en transitoria	1.432.729	1.957.841

De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

Kasstroomrisico en liquiditeitsrisico

De Universiteit voor Humanistiek wordt periodiek bevoorschot door haar financiers. Het kasstroomrisico en liquiditeitsrisico worden beperkt door de spreiding van betalingen. Het gehele banktegoed is direct opneembaar.

Gebeurtenissen na Balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te vermelden die van invloed (kunnen) zijn op de Jaarrekening 2016 dan wel op de Begroting 2017.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Bibliotheekdienstverlening

De Universiteit heeft voor de bibliotheekdienstverlening een contract afgesloten met de Universiteitsbibliotheek Utrecht. De looptijd van dit contract is van 01-09-2016 tot 01-09-2021. De verplichting per ultimo 2016 tot einde contract bedraagt € 115.220.

Inbraakdetectiesysteem en alarmcentrale

De Universiteit heeft voor het onderhoud van het inbraakdetectiesysteem en de aansluiting op de alarmcentrale een contract afgesloten met Chubb Fire & Security. De looptijd van dit contract is van 01-03-2016 tot 01-01-2021. De verplichting per ultimo 2016 tot einde contract bedraagt € 8.300.

Investeringsverplichtingen

Naast bovenstaande posten zijn er in het jaar 2016 nog investeringsverplichtingen aangegaan voor een totaalbedrag van € 53.432. Dit betreft de vervanging van kozijnen € 24.805, ombouwen regelkast c.v. € 11.229, aanpassing van de website € 6.292 en vervanging van de noodverlichting € 11.106.

Verplichtingen totaal € 176.952

Waarvan < 1 jaar € 77.859

Waarvan > 1 jaar € 99.093

Waarvan > 5 jaar € 0

BATEN

	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
<u>Rijksbijdragen (8)</u>	<u>5.362.754</u>	<u>5.183.524</u>	<u>4.935.357</u>

De rijksbijdrage 2016 is gebaseerd op een landelijk verdeelmodel, waarin parameters als het aantal ingeschreven studenten gedurende de nominale studieduur (2013/14: Ba:139; Ma:129), het aantal verleende graden (2012/13: Ba:43; Ma:48) en het aantal promoties (2014:10) een rol spelen. De “prijzen” waren: studenten onderwijs (ingeschreven/graad): 3707; onderzoek (graad): 2057; promoties: 98.620.

<u>College-, cursus-, examengelden (9)</u>	<u>830.438</u>	<u>860.000</u>	<u>818.974</u>
---	----------------	----------------	----------------

De collegegelden worden tijdsevenredig toegerekend aan het exploitatiejaar. De opbrengst collegegelden WO bestaat uit collegejaar 2015-16 (€ 537.203) en collegejaar 2016-17 (€ 293.235).

Baten werk in opdracht van derden (10)

Contractonderwijs

Cursusgeld Premaster	95.663	60.000	100.993
Cursusgeld contractonderwijs	11.100	0	5.550
Cursusgeld opleiding Graduate school	104.782	175.000	147.674
Cursusgelden Zingeving en Professie	8.323	70.000	58.447
	<u>219.868</u>	<u>305.000</u>	<u>312.664</u>

Contractonderzoek	462.527	253.500	343.194
	<u>682.395</u>	<u>558.500</u>	<u>655.858</u>

Het cursusgeld premaster wordt tijdsevenredig toegerekend aan het exploitatiejaar. De opbrengst bestaat uit € 64.247 (jaar 2015-16) en € 31.416 (jaar 2016-17).

	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
<u>Overige baten (11)</u>			
Verhuur	21.825	35.000	32.745
Detachering personeel	124.301	21.000	47.033
Overige	342.108	215.600	425.867
	<u>488.233</u>	<u>271.600</u>	<u>505.645</u>

De overige baten worden hieronder nader gespecificeerd.

Overige (12)

Opbrengsten restauratieve verzorging	57.451	74.136
Humanistisch Historisch Centrum	45.445	46.705
Verkoop kopieerkaarten	7.485	13.249
Inverdiende gelden	84.317	102.892
NWO Aspasia premie	0	60.000
Inschrijfgelden symposium Voltooid Leven	15.876	0
V.N.G. bijdrage conferentie	0	8.632
UvT transitievergoeding groep ZeB	92.541	89.728
HVO vergoeding docente masteropleiding	20.930	8.470
Overige	18.062	22.055
	<u>342.108</u>	<u>425.867</u>

LASTEN

	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
<u>Personeelslasten (13)</u>			
Brutolonen en salarissen	4.167.077	4.047.400	3.979.231
Sociale lasten	498.991	471.000	463.613
Pensioenpremie	523.208	507.000	498.904
Lonen en salarissen	5.189.276	5.025.400	4.941.748
Dotatie personele voorzieningen	27.772	45.000	53.750
Personeel niet in loondienst	257.708	150.000	208.627
Overige	3.835	0	17.162
Overige personele lasten	289.315	195.000	279.539
Af: uitkeringen	29.580		28.997
Totale personele lasten	5.449.011	5.220.400	5.192.291

De gemiddelde personeelsbezetting gedurende het boekjaar bedroeg 67 FTE (2015: 64 FTE).

De salarissen zijn conform de CAO VSNU op 01-01-2016 met 1% verhoogd en op 01-09-2016 met 0,8% terugwerkend per 01-01-2016.

Er zijn geen werknemers in het buitenland werkzaam.

Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

Is er een bezoldiging van de bestuurders ja

Is er een bezoldiging van de toezichthouders ja

WNT-verantwoording 2016 Universiteit voor Humanistiek

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Universiteit voor Humanistiek van toepassing zijnde regelgeving: het WNT-maximum voor het onderwijs.

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

<i>Bedragen x € 1</i>	<i>G. Lensvelt-Mulders</i>	<i>C. Gerritsen</i>
Functie(s)	Rector/lid CvB	Lid CvB
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	0,5
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	nvt	nvt
Bezoldiging		
Beloning	112.897	54.954
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	14.323	7.151
Totaal bezoldiging	127.220	62.105
Toepasselijk WNT-maximum	140.000	70.000
Motivering indien overschrijding: zie	nvt	nvt
Gegevens 2015		
Functie(s) in 2015	Rector/lid CvB	Lid CvB
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	0,5
Bezoldiging		
Beloning	116.525	47.621
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	14.665	2.651
Totaal bezoldiging 2015	131.190	50.272

Toezichthoudende topfunctionarissen

<i>Bedragen x € 1</i>	B.E. van Vucht-Tijssen	R. Wijnhoven	C.J. Peels
Functie(s)	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging			
Beloning	738	1.200	738
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging	738	1.200	738
Toepasselijk WNT-maximum	21.000	14.000	14.000
Motivering indien overschrijding: zie	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2015			
Functie(s) in 2015	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/5 - 31/12
Bezoldiging			
Beloning	892	738	737
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging 2015	892	738	737

<i>Bedragen x € 1</i>	M. Slob	J.J. Schippers	
Functie(s)	Lid RvT	Lid RvT	
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1- 31/12	
Bezoldiging			
Beloning	946	946	
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	
Totaal bezoldiging	946	946	
Toepasselijk WNT-maximum	14.000	14.000	
Motivering indien overschrijding: zie	nvt	nvt	
Gegevens 2015			
Functie(s) in 2015	Lid RvT	Lid RvT	
Duur dienstverband in 2015	1/5 – 31/12	1/5 – 31/12	
Bezoldiging			
Beloning	1.143	945	
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	
Totaal bezoldiging 2015	1.143	945	

Toelichting bij het samenstellen van de WNT verantwoording

In het kader van de WNT wordt vermeld dat de Stichting Universiteit voor Humanistiek in 2016 geen functionarissen in dienst heeft gehad waarvan het belastbaar jaarloon uitsteeg boven de vastgestelde voor de instelling van toepassing zijnde normbedragen.

De Stichting Universiteit voor Humanistiek conformeert zich aan het beloningskader voor leden van het college van bestuur van de Levensbeschouwelijke Universiteiten dat qua niveau lager ligt dan de WNT-kaders.

	<u>Rekening 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Rekening 2015</u>
<u>Afschrijvingen (14)</u>			
Materiële en immateriële vaste activa	322.866	362.000	314.104
<u>Huisvestingslasten (15)</u>			
Onderhoud	69.100	50.000	14.648
Energie en water	46.029	60.000	47.314
Schoonmaakkosten	61.591	56.000	58.862
Heffingen	30.247	32.000	29.149
Overige	21.507	11.000	25.161
	228.474	209.000	175.135

Onderhoud

In 2016 is er in het kader van het meerjarenonderhoudsplan voor € 50.782 groot onderhoud aan het pand gepleegd (reparatie gevels, houtwerk en glaskap). In 2015 zijn er geen uitgaven inzake groot onderhoud gedaan.

Overige lasten (16)

Inventaris, apparatuur en leermiddelen	731	40.000	24.717
Bureaunkosten	33.487	25.000	27.752
Bibliotheek	314.832	270.000	259.210
Reis-, verblijf-, representatiekosten	162.416	150.000	153.232
Accountantskosten: controle & advies	30.855	24.000	35.393
Overige	408.578	653.200	566.459
	950.899	1.162.200	1.066.762

Inventaris en apparatuur

De kosten t.o.v. 2015 zijn gedaald door het beëindigen van het leasecontract voor de printers m.i.v. september 2015 en de UvH zelf printers heeft aangeschaft.

Bibliotheek

De extra kosten van de verhuizing van de bibliotheek naar de UBU waren € 92.400. Door wijziging van het contract met de UBU per 01-09-2016 is er in de periode sept.-dec. € 37.100 bespaard.

	<u>Rekening 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Rekening 2015</u>
<u>Overige (17)</u>			
Diverse dienstverlening	189.343		160.059
Advertentiekosten/drukwerk	55.229		62.208
Kantinekosten/restauratief	36.923		47.723
Lidmaatschappen/contributies	12.784		13.742
Subsidies	31.944		14.842
Software/bestandsgebruik	189.318		171.509
Overige	<u>-106.964</u>		<u>96.376</u>
	408.578		566.459

Diverse dienstverlening

De kosten van de Arbodienst zijn in 2016 met € 5.000 gestegen. Verder zijn er extra kosten gemaakt voor de taxatie van het pand € 3.450 en advies over energieverbruik € 2.270. Daarnaast zijn er meer kosten gemaakt door de toename van het aantal externe projecten.

Kantinekosten

Als gevolg van de lagere opbrengst ruimteverhuur zijn zowel de opbrengst kantine als de kosten kantine in 2016 gedaald.

Subsidies

In 2016 is voor € 14.154 subsidie verstrekt aan verschillende studenten waarvan het grootste deel ten laste komt van de innovatiereserve.

Software/bestandsgebruik

Met ingang van september 2016 is het contract met de UBU beëindigd en regelt de UvH zelf de digitale toegang van de bibliotheek. Dit brengt structureel extra kosten met zich mee.

Overige

Hier is een éénmalige vrijval van € 150.127 geboekt wegens in het verleden geactiveerde kosten en een BTW teruggave over voorgaande jaren van € 55.356.

Financiële baten/lasten (18)

Rente baten	1.223	20.000	10.364
Af: rentelasten en bankkosten	<u>2.678</u>	<u>0</u>	<u>2.928</u>
	<u>-1.455</u>	<u>20.000</u>	<u>7.436</u>

De rentebaten blijven achter door de verlaging van de rentepercentages in 2016.

Verbonden Partijen

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	E.V. 31-12-2016 €	Resultaat 2016 €	Artikel 2: 403 BW ja/nee	Deelname %	Consolidatie ja/nee
Universiteitsfonds Universiteit voor Humanistiek	Stichting	Utrecht	4	4.362	1.241	nee	100	nee
Totaal				4.362	1.241			

code activiteiten: 1 contractonderwijs, 2 contractonderzoek, 3 onroerende zaken, 4 overige

Naam	Omschrijving doelstelling	Samenstelling van bestuur en directie	
Universiteitsfonds Universiteit voor Humanistiek	Het bevorderen van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek aan de	Voorz.	G.J.L.M. Lensvelt-Mulders
	Universiteit voor Humanistiek	Overig	J.W. Metz
		Overig	C.W.A. Gerritsen

Honoraria van de onafhankelijke accountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	Pricewaterhouse Coopers Accountants N.V. 2016	Pricewaterhouse Coopers Accountants N.V. 2015
Onderzoek van de jaarrekening	30.855	23.293
Andere controleopdrachten	0	12.100
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0
Andere niet controlediensten	0	0
	30.855	35.393

Vaststelling jaarverslag 2016 Stichting Universiteit voor Humanistiek

Het college van bestuur van de Universiteit voor Humanistiek heeft in zijn vergadering van 2 juni 2017 de rekening en verantwoording over het boekjaar 2016 vastgesteld.

Was getekend door de leden van het college van bestuur.

Overige gegevens

In de statuten van de Stichting Universiteit voor Humanistiek is geen resultaatbestemmingsregeling opgenomen. Het is echter gebruikelijk dat het college van bestuur jaarlijks in april aan de raad van toezicht een voorstel voor de bestemming van het resultaat ter goedkeuring voorlegt. Deze gang van zaken zal nog in 2017 door een wijziging van de statuten – door het daarin opnemen van statutaire resultaatbestemmingsregeling – worden geformaliseerd.

Goedkeuring jaarverslag 2016 Stichting Universiteit voor Humanistiek

Het stichtingsbestuur van de Stichting Universiteit voor Humanistiek te Utrecht houdt overeenkomstig artikel 4.3 van de statuten van de Stichting als raad van toezicht controle en toezicht op de instelling. Handelend in deze hoedanigheid heeft het bestuur in zijn vergadering van 22 juni 2017 de rekening en verantwoording over het boekjaar 2016 goedgekeurd, onder voorbehoud van een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening en een goedkeurend assurance-rapport bij de bekostigingsgegevens.

Was getekend door de leden van de raad van toezicht.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Universiteit voor Humanistiek

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Universiteit voor Humanistiek te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Universiteit voor Humanistiek op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- de staat van baten en lasten over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Universiteit voor Humanistiek, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Ref.: 00404915

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Newtonlaan 205, 3584 BH Utrecht, Postbus 85096,
3508 AB Utrecht
T: 088 792 00 30, F: 088 792 95 08, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Persons, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54225368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180288) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl leest u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene inkoopvoorwaarden die ook zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Utrecht, 26 juni 2017
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door prof. dr. P.W.A. Eimers RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Bijlagen

Bijlage 1 Bestuur van de universiteit

College van bestuur

De Stichting Universiteit voor Humanistiek is een levensbeschouwelijke universiteit, zoals bedoeld in artikel 1.8 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de bijlage bij deze wet waarin naar dit artikel wordt verwezen. Het college van bestuur is belast met het bestuur en het beheer van de universiteit. Het college bestaat uit de rector magnificus – tevens voorzitter van het college – en een tweede lid. De voorzitter van het college vertegenwoordigt de universiteit in en buiten rechte. Het bestuur van de stichting houdt overeenkomstig artikel 9 van de statuten als raad van toezicht controle en toezicht op de instelling. Bij de bestuurlijke inrichting van de universiteit zijn de in de *Code goed bestuur universiteiten 2013* opgenomen regels gevolgd. Het college bestond op 31 december 2016 uit prof. dr. G. Lensvelt-Mulders (rector magnificus en voorzitter) en drs. C. Gerritsen (lid).

Bezoldiging

Op grond van de regeling van OCW inzake transparantie declaraties en declaratievoorschriften zijn onderstaand de declaraties opgenomen van het college van bestuur over 2016. De declaraties zijn in overeenstemming met de interne declaratierichtlijnen van de Universiteit voor Humanistiek en voldoen aan het declaratieprotocol, zoals dat in februari 2013 is vastgesteld door de raad van toezicht.

Prof. dr. G. Lensvelt-Mulders

(x € 1)	2016	2015	2014
Representatiekosten	126	521	1.111
Reiskosten binnenland	7.407	7.307	7.377
Reiskosten buitenland	1.083	2.451	766
Overige Kosten	476	2.777	1.119
Totaal	9.092	13.056	10.373

Drs. C. Gerritsen

(x € 1)	2016	2015	2014
Representatiekosten	0	0	0
Reiskosten binnenland	6.807	7.104	7.036
Reiskosten buitenland	0	0	0
Overige Kosten	1.109	2.193	2.836
Vaste onkostenvergoeding	600		
Totaal	8.516	9.297	9.872

Nevenfuncties leden college van bestuur (per 31 december 2016)

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties	
		Organisatie	Functie
Prof. dr. G. Lensvelt-Mulders	Rector magnificus en voorzitter van het college van bestuur	Stichting Universiteitsfonds Universiteit voor Humanistiek	Voorzitter bestuur (qq)
		Stichting Socrates	Lid bestuur (qq)
		Humanistische Alliantie	Penningmeester
		Netwerk Levensbeschouwelijke Universiteiten (NLU)	Voorzitter
		Rectorenoverleg VSNU	Lid namens NLU
		Raad van commissarissen RABO bank Hart van Brabant	Lid
		Wetenschappelijke adviesraad ‘Een Vandaag-panel’ (Tros / AVRO)	Lid
Drs. C. Gerritsen	Lid van het college van bestuur	Stichting Universiteitsfonds Universiteit voor Humanistiek	Lid bestuur (qq)
		DGA Gerritsen FMC BV	[Slapend]

Bijlage 2 Nevenfuncties leden raad van toezicht (per 31-12-2016)

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties	
		Organisatie	Functie
Dr. B.E. van Vucht Tijssen	directeur van Vucht Tijssen & Partners	Universiteit voor Humanistiek	voorzitter raad van toezicht
		NVAO	lid algemeen bestuur
		Seniorweb	voorzitter algemeen bestuur
		Stichting METS	voorzitter raad van toezicht
		Stichting Socrates	voorzitter algemeen bestuur
Drs. R. Wijnhoven	voorzitter universiteitsraad Tilburg University	Universiteit voor Humanistiek	lid raad van toezicht, portefeuillehouder financiën en lid audit- en remuneratiecommissie
		ProjectSoft PM	business partner
		Rien Wijnhoven Advies	eigenaar directeur
		Landelijk Overleg Universitaire Medezeggenschap	voorzitter
Mr. C.J. Peels	voorzitter bestuur Stichting Nederlands KwaliteitsCentrum Onderwijs (NKCO)	Universiteit voor Humanistiek	lid raad van toezicht en lid audit- en remuneratiecommissie
		Vlaamse universiteiten en hogescholen raad (VLUHR)	plaatsvervangend lid interne beroepscommissie visitatierapporten
Drs. M. Slob	zelfstandig schrijver en moderator bijeenkomsten	Universiteit voor Humanistiek	lid raad van toezicht
Prof. dr. J.J. Schippers	hoogleraar arbeidseconomie, Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie, Universiteit Utrecht en voorzitter personeelsgeleding universiteitsraad	Universiteit voor Humanistiek	lid raad van toezicht
		Talent naar de Top	lid monitorcommissie
		NSVP	lid bestuur
		Atria	lid maatschappelijke adviesraad
		KNAW/NIDI	lid wetenschapscommissie
		Stichting Kleur in de Zorg	lid bestuur
		Stichting Emancipatie Online	lid bestuur

Bijlage 3 Jaarverslag 2016 universiteitsraad

De universiteitsraad is conform artikel 9.31 WHW ingesteld als medezeggenschapsorgaan binnen de Universiteit voor Humanistiek. De rechten en plichten van de raad zijn beschreven in het reglement van de universiteitsraad.

De universiteitsraad behartigt de belangen van studenten en medewerkers van de universiteit, binnen de hem gegeven rechten en plichten. De raad heeft zich tot doel gesteld een transparant bestuur, kwalitatief goede besluitvorming en door de universiteit breed gedragen beleidsvorming te stimuleren en waarborgen.

In juni 2016 zijn verkiezingen georganiseerd in verband met het aflopen van de termijn van de zittende leden. Per september is de raad in nieuwe samenstelling voor een termijn van 2 jaar van start gegaan met 4 herkozen en 4 nieuwe leden. Tegelijk is de vergadercyclus aangepast: De raad komt in cycli van vier weken bijeen en heeft per cyclus één interne vergadering en één overlegvergadering met het college van bestuur.

De belangrijkste onderwerpen in 2016 waren:

- *Een heroriëntatie op de topstructuur van de universiteit naar aanleiding van de organisatiebrede dialoog die in 2015 heeft plaatsgevonden*
Deze heeft er onder andere toe geleid dat aan het eind van het jaar door de raad van toezicht, met advies van de raad, een nieuw profiel is opgesteld voor de functie van tweede lid van het college van bestuur.
- *Personeelsbeleid*
Het eerder vastgestelde personeelsbeleid heeft geleid tot een andere functionerings- en beoordelingssystematiek van medewerkers. Met de door het college van bestuur voorgestelde beoordelingsprocedure van het functioneren van personeel is door de raad tot tweemaal toe niet ingestemd. De verwachting is dat een gewijzigd reglement in 2017 kan worden vastgesteld.
- *Begroting en in het bijzonder de Bussemakergelden / middelen studievoorschot*
Net als voorgaande jaren is de raad kritisch op een juiste en verstandige allocatie van financiële middelen en een solide meerjarenperspectief. De raad heeft aangedrongen op een duidelijker toelichting bij de cijfers en na enkele wijzigingen ingestemd met de begroting 2017. De zogenaamde Bussemakergelden (middelen studievoorschot), bestemd voor investeringen in de (kwaliteit) van het onderwijs zijn in overleg met de opleidingscommissie en college van bestuur als zodanig besteed.
- *Strategisch Plan 2017-2021*
Het strategisch beleid voor de komende jaren werd onder regie van het bestuur van de universiteit ontwikkeld met input van in- en externe stakeholders en in breed geformeerde schrijfgroepen geformuleerd. De universiteitsraad zal het strategisch plan 2017-2021 in 2017 beoordelen op onder meer inhoudelijke visie en bedrijfskundige uitgangspunten, en de balans daartussen.
- *Medewerkersonderzoek*
In 2016 heeft het college van bestuur een externe partij opdracht gegeven tot een onderzoek onder haar medewerkers. Uit de resultaten blijken grote verschillen tussen de verschillende geledingen betreffende arbeidssatisfactie, arbeidsomstandigheden, knel- en pijnpunten en algemene tevredenheid met het werk en de organisatie. De raad volgt de opvolging van de uitkomsten.

Gedurende het verslagjaar heeft de raad enkele keren overlegd met de raad van toezicht. De raad van toezicht heeft de universiteitsraad gehoord over de herbenoeming van zijn voorzitter en het

voorgenomen besluit om de voorzitter van het college van bestuur voor een tweede termijn te benoemen. Beide zijn na positief advies van de universiteitsraad herbenoemd.

De universiteitsraad heeft twee personen voorgedragen voor de benoemingscommissie voor de functie van tweede lid van het college van bestuur: een namens de personeelsgeleding en een namens de medewerkersgeleding. Daarmee werd geanticipeerd op de invoering van de Wet versterking bestuurskracht (per 1 januari 2017) waarin bovenstaande een recht van de raad wordt. De benoemingscommissie heeft zorgvuldig werk geleverd, met dank ook aan het college van bestuur en de raad van toezicht die de procedure met zorg heeft vormgegeven. De procedure wordt in 2017 afgerond met de benoeming van een nieuw lid van het college van bestuur.

Verder heeft de universiteitsraad zich toegelegd op professionalisering van het eigen functioneren door middel van training van zijn leden, het opstellen van een huishoudelijk reglement, en heeft zij ruimere middelen en tijd beschikbaar gekregen voor zijn taken.

De samenstelling van de raad per 31 december 2016 was al volgt:

- De personeelsgeleding: Roeland Troost (voorzitter), dr. Fernando Suárez-Müller, dr. Pien Bos, en Anneke Maas.
- De studentengeleding: Roos Bodrij (vice-voorzitter), Steve Kiers, Abram Hart, Thijs Koers.

Bijlage 4 Leerstoelen per 31-12-2016

Mutaties ordinariaten en bijzondere leerstoelen

Prof.dr. Sawitri Saharso is per 1 januari benoemd tot hoogleraar Burgerschap en Morele Diversiteit. Het betreft een persoonlijke leerstoel.

Prof.dr. Gert Biesta is per 1 april benoemd tot bijzonder hoogleraar Pedagogische dimensies van onderwijs, opleiding en vorming. De leerstoel is gevestigd door het NIVOZ, het Nederlands Instituut voor Onderwijs- en Opvoedingszaken.

Prof.dr. Aagje Swinnen is per 1 oktober benoemd tot bijzonder hoogleraar International Humanism and the Art of Living, een leerstoel die wordt gefinancierd door Stichting Socrates.

Gewone leerstoelen

Leeropdracht	Hoogleraar	Omvang
Wetenschapstheorie, Methodologie en Onderzoeksleer	prof. dr. G. Lensvelt-Mulders	1.0 fte
Burgerschap en Humanisering van de Publieke Sector	prof. dr. E. Tonkens	1.0 fte
Cultuurpsychologie en Geestelijke Begeleidingswetenschappen	prof. dr. H. Alma	1.0 fte
Zorgethiek	prof. dr. C. Leget	0.8 fte
Humanisme en Filosofie	prof. dr. J. Duyndam	1.0 fte
Educatie	prof. dr. W. Veugelers	0.4 fte

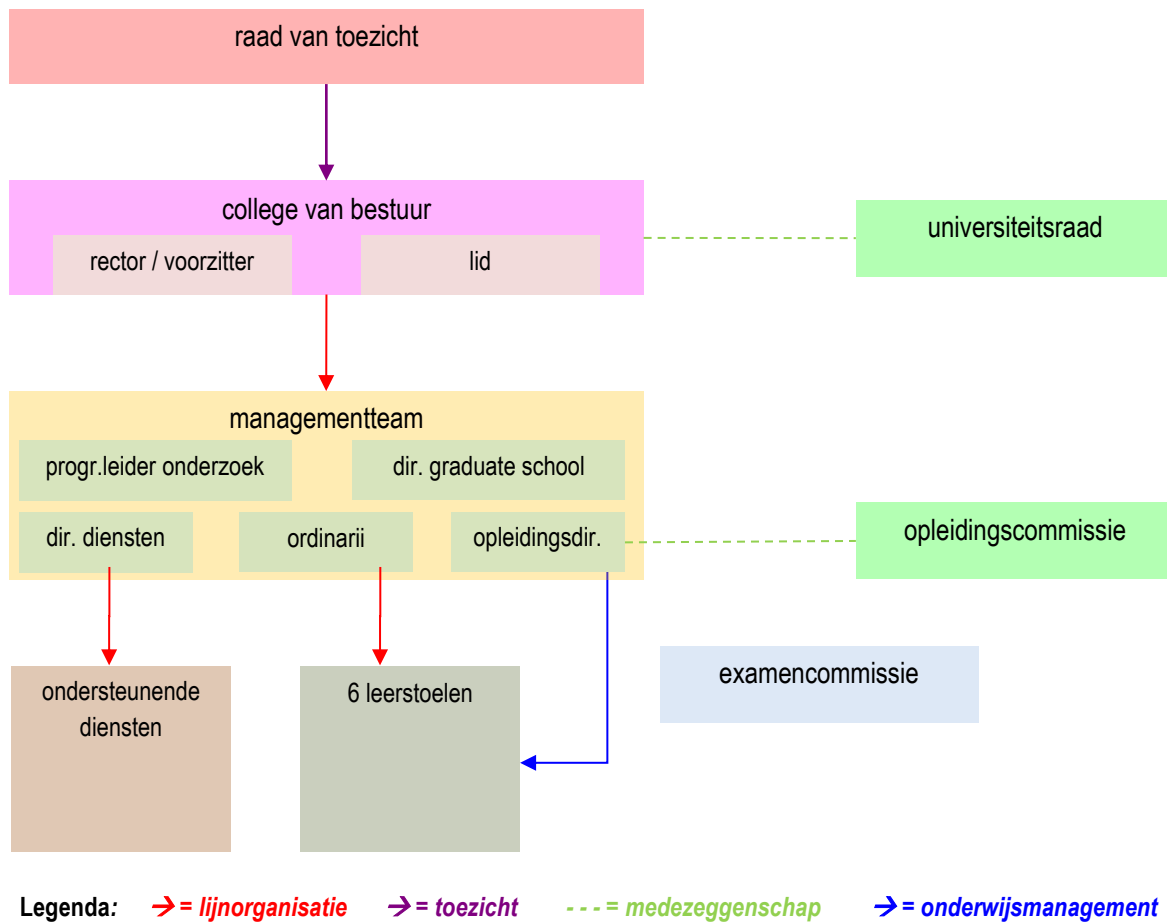
Persoonlijke leerstoelen

Leeropdracht	Hoogleraar	Omvang
Zorgethiek	prof. dr. F. Vosman	1.0 fte
Zorg-ethische aspecten van informele zorg	prof. dr. A. Goossensen	0.6 fte
Burgerschap en morele diversiteit	prof. dr. S. Saharso	0.2 fte

Bijzondere leerstoelen

Leeropdracht	Vestigende instantie	Bijzonder hoogleraar	Omvang
Grondslagen maatschappelijk werk	Marie Kamphuis Stichting	prof. dr. M.J. Trappenburg	0.2 fte
International Humanism and the Art of Living	Stichting Socrates	prof. dr. A. Swinnen	0.2 fte
Educatie	Centrum Humanistische Vorming	prof. dr. W. Veugelers	0.2 fte
Levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid met bijzondere aandacht voor de psychiatrie	Kenniscentrum voor levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid	prof. dr. A. Braam	0.2 fte
Humanisering van technologieën	Stichting Discussie over biotechnologie	prof. dr. G. Ruivenkamp	0.2 fte
Ethiek en spiritualiteit van de palliatieve zorg	Associatie van zelfstandige high-care hospices	prof. dr. C. Leget	0.2 fte
Zorgethiek en mensen met Multiple Sclerose	Nationaal MS Fonds	prof. dr. L. Visser	0.2 fte
Vrijzinnig religieus gedachtegoed en humanisme	Stichting Stimulering Vrijzinnig Gedachtegoed	prof. dr. L. ten Kate	0.3 fte
Vrijwilligers Palliatieve Terminale Thuiszorg	VPTZ Nederland	prof. dr. A. Goossensen	0.2 fte
Empowerment van kwetsbare ouderen	Gemeente Rotterdam	prof. dr. A. Machielse	0.2 fte
Pedagogische dimensies van onderwijs, opleiding en vorming, met bijzondere aandacht voor processen van humanisering en persoonsvorming	NIVOZ	prof. dr. G. Biesta	0.2 fte

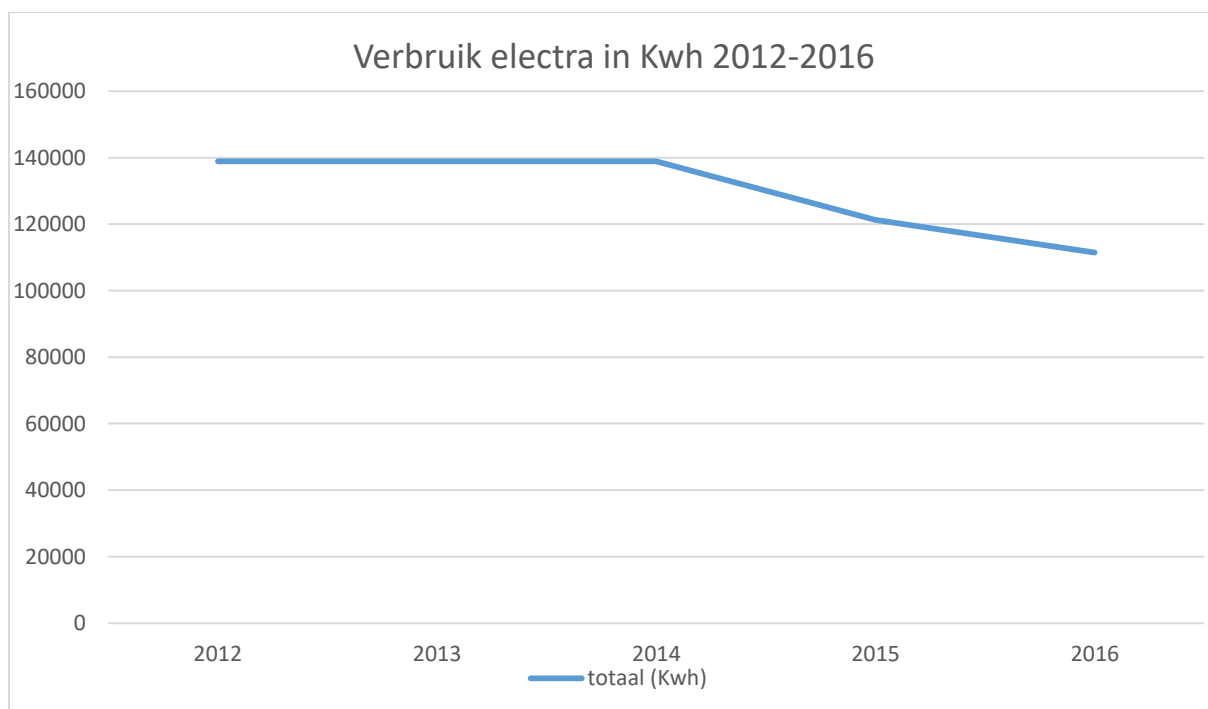
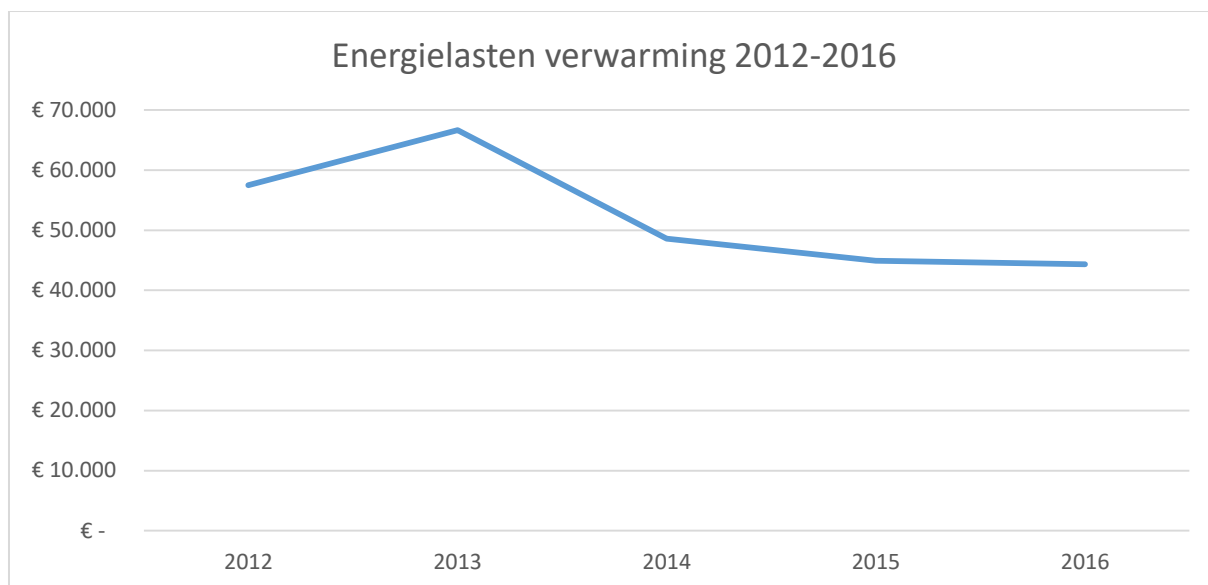
Bijlage 5 Interne organisatie Universiteit voor Humanistiek

Bijlage 6 Duurzame bedrijfsvoering

De universiteit hecht aan een ecologisch duurzame samenleving en wil daaraan een bijdrage leveren. De universiteit heeft geen gasaansluiting (dus ook geen gasverbruik), maar stadsverwarming. Met name door de geleidelijke vervanging van enkel door dubbel glas is het warmteverbruik in de afgelopen jaren afgenomen.

In het verslagjaar is het elektriciteitsverbruik teruggebracht door o.m. de toepassing van zuinige TL verlichting en de vervanging van lampen door LED-verlichting.

Kromme Nieuwegracht 29
Postbus 797 - 3500 AT Utrecht
T +31 (0)30 239 01 00
E info@uvh.nl
I www.uvh.nl